Baptista lelkészi szakfolyóirat

Szolgatárs

2012. második negyedév XXII. évfolyam 2. szám

A TARTALOMBÓL

- Kortárs igehirdetők: *Ki Taehyung*
- Igehirdetések: Kicsoda Jézus? Péter, a pünkösd utáni ember
- Bibliatanulmány: Az isteni szeretet A Szentlélek négy célja
- Bibliai tájak – emberek
- Az ókori Közel-Kelet hegyvidékei
- Ammón
- A koreai ébredésről
- A hit és fejlődése
- A sokféleség terhei
- *Kőrösi Béla* írása
- Helyzet van
- Sorozatok Írások és iratok

Misszió a harmadik évezredben

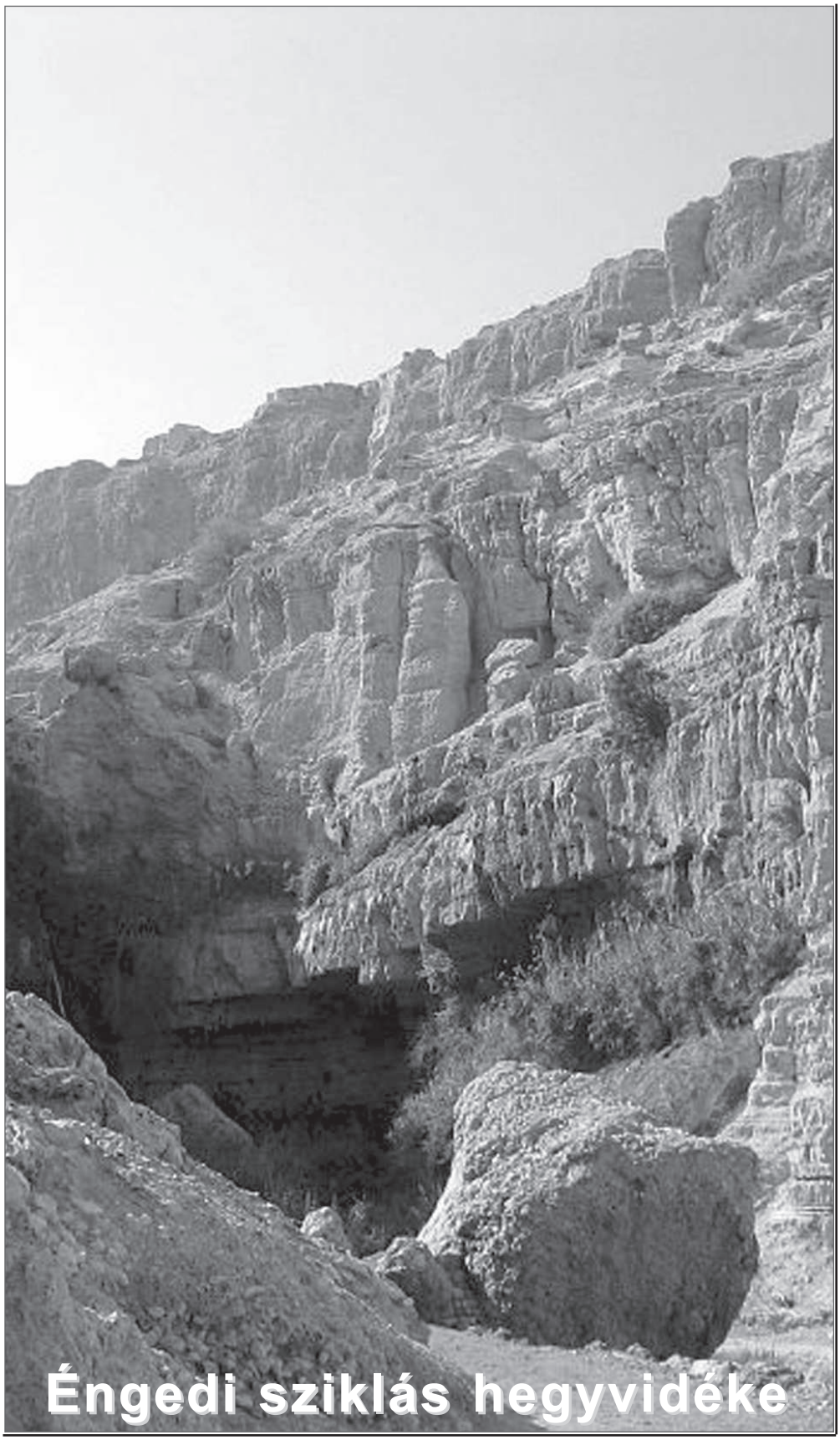

Éngedi sziklás hegyvidéke

H I R D E S D A Z I G É T !

Kortárs igehirdetők prédikációi

Ki Taehyung

Akit az Úr használt

(A Bírák könyve 6–7. fejezete)

Mennyei elhívás

Volt egy Gedeon nevű férfi Izraelben, amikor az Úr az ő népét, Izraelt Midján népének kezébe adta hét esztendőre, mert Izrael fiai azt cselekedték, amit rossznak lát az Úr (Bír 6,1–9). Midján pedig kemény kézzel bánt Izraellel. Izrael fiai rejtekhelyeket készítettek maguknak a hegyeken, barlangokban és hegyi erődökben bujkáltak. Mert valahányszor Izrael vétkezett, a midjániták, amálekiták és más keleti törzsek rájuk törtek. Tábort vertek ellenük, és tönkretették a föld termését. Nem hagytak élelmet Izraelben, sőt egyetlen juhot, marhát vagy szamarat sem. Mert jószágaikkal és sátraikkal együtt vonultak fel; úgy jöttek, mint a sáskák, tömegesen, maguknak és a tevéiknek száma se volt, és behatoltak az országba, hogy tönkretegyék. Amikor igen elszegényedett Izrael Midján miatt, az Úrhoz kiáltottak segítségért Izrael fiai. Amikor Izrael fiai segítségért kiáltottak az Úrhoz, az Úr egy prófétát küldött Izrael fiaihoz, aki ezt mondta nekik: Így szól az Úr, Izrael Istene:

„Én hoztalak ki benneteket Egyiptomból, kihoztalak a szolgaság házából, kimentettelek benneteket az egyiptomiak kezéből és elnyomóitok kezéből; kiűztem azokat előletek, és nektek adtam országukat, és ezt mondtam nektek: Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek! Ne féljétek az emóriak isteneit, akiknek a földjén laktok! De nem hallgattatok szavamra.”

A helyzetük súlyos volt. Vagy harcolva életben maradnak utódaikkal együtt, vagy félelmükben semmit nem téve barlangokban, hegyeken bujkálva lassan megsemmisülnek.

Gedeon egy nem túl előkelő törzsből, Manasséból, és egy szintén nem túl neves családból származó édesapa fia volt. Amikor az Úr angyala meglátogatta őt, éppen búzát csépelt a présházban, hogy elkészítse szerény élelmüket családja számára. Közömbös emberként élt félelemben, célja annyi volt, hogy ellássa családját. Az Úr azonban elhívta őt. *„Az Úr veled van, erős vitéz!”* Nem olvasunk sehol azelőtt arról, hogy harcos lett volna, vagy nagy győzelmet aratott volna pogány népek ellen. Mégis az Úr őt hívta el választott népe sorsdöntő megmentéséért. Ő maga is tudta, hogy neki nincs képessége ahhoz, hogy az ő saját erejével megszabadítsa népét az ellenség kezéből. Az Úr azonban ezt mondja neki: *Én küldelek*

Gedeonnak először arról kellett megbizonyosodnia, hogy az üzenet, amit most hall, valóban az Úrtól van-e.

„Add nekem valami jelét annak, hogy valóban te beszélsz velem!” (6,17)

„…akkor én most kiteszek egy fürt gyapjút a szérűre, és ha csak maga a gyapjúfürt lesz harmatos, az egész föld pedig száraz marad, akkor tudni fogom, hogy az én kezem által szabadítod meg Izraelt, ahogyan megígérted.” (Bir 6,37)

Amikor az Úr angyala jelét adta ennek, Gedeon saját bűnös voltának méltatlansága miatt összeesett. Az Úr ekkor gyengéden megvigasztalta őt. Gedeon az ő emberi gyengeségei ellenére az Úr szíve szerint való ember volt, mivel ragaszkodott ahhoz, hogy az Úr akaratát hallja. Ő tudta, hogy az az elhívás, ami az Úrtól származik, mindennek az alapja. Ugyanakkor egyáltalán nem bízott az ő saját emberi erejében. Tisztában volt azzal is, hogy egyedül az Úr kegyelméből lehet

HIRDESD AZ IGÉT!

Kortárs igehirdetők prédikációi

Ki Taehyung

Akit az Úr használt

(A Bírák könyve 6–7. fejezete)

Mennyei elhívás

Volt egy Gedeon nevű férfi Izraelben, amikor az Úr az ő népét, Izraelt Midján népének kezébe adta hét esztendőre, mert Izrael fiai azt cselekedték, amit rossznak lát az Úr (Bír 6,1–9). Midján pedig kemény kézzel bánt Izraellel. Izrael fiai rejtekhelyeket készítettek maguknak a hegyeken, barlangokban és hegyi erődökben bujkáltak. Mert valahányszor Izrael vétkezett, a midjániták, amálekiták és más keleti törzsek rájuk törtek. Tábort vertek ellenük, és tönkretették a föld termését. Nem hagytak élelmet Izraelben, sőt egyetlen juhot, marhát vagy szamarat sem. Mert jószágaikkal és sátraikkal együtt vonultak fel; úgy jöttek, mint a sáskák, tömegesen, maguknak és a tevéiknek száma se volt, és behatoltak az országba, hogy tönkretegyék. Amikor igen elszegényedett Izrael Midján miatt, az Úrhoz kiáltottak segítségért Izrael fiai. Amikor Izrael fiai segítségért kiáltottak az Úrhoz, az Úr egy prófétát küldött Izrael fiaihoz, aki ezt mondta nekik: Így szól az Úr, Izrael Istene:

„Én hoztalak ki benneteket Egyiptomból, kihoztalak a szolgaság házából, kimentettelek benneteket az egyiptomiak kezéből és elnyomóitok kezéből; kiűztem azokat előletek, és nektek adtam országukat, és ezt mondtam nektek: Én, az Úr, vagyok a ti Istenetek! Ne féljétek az emóriak isteneit, akiknek a földjén laktok! De nem hallgattatok szavamra.”

A helyzetük súlyos volt. Vagy harcolva életben maradnak utódaikkal együtt, vagy félelmükben semmit nem téve barlangokban, hegyeken bujkálva lassan megsemmisülnek.

Gedeon egy nem túl előkelő törzsből, Manasséból, és egy szintén nem túl neves családból származó édesapa fia volt. Amikor az Úr angyala meglátogatta őt, éppen búzát csépelt a présházban, hogy elkészítse szerény élelmüket családja számára. Közömbös emberként élt félelemben, célja annyi volt, hogy ellássa családját. Az Úr azonban elhívta őt. *„Az Úr veled van, erős vitéz!”* Nem olvasunk sehol azelőtt arról, hogy harcos lett volna, vagy nagy győzelmet aratott volna pogány népek ellen. Mégis az Úr őt hívta el választott népe sorsdöntő megmentéséért. Ő maga is tudta, hogy neki nincs képessége ahhoz, hogy az ő saját erejével megszabadítsa népét az ellenség kezéből. Az Úr azonban ezt mondja neki: *„Én küldelek téged!... Majd én veled leszek…”*

Gedeonnak először arról kellett megbizonyosodnia, hogy az üzenet, amit most hall, valóban az Úrtól van-e.

„Add nekem valami jelét annak, hogy valóban te beszélsz velem!” (6,17)

„…akkor én most kiteszek egy fürt gyapjút a szérűre, és ha csak maga a gyapjúfürt lesz harmatos, az egész föld pedig száraz marad, akkor tudni fogom, hogy az én kezem által szabadítod meg Izraelt, ahogyan megígérted.” (Bir 6,37)

Amikor az Úr angyala jelét adta ennek, Gedeon saját bűnös voltának méltatlansága miatt összeesett. Az Úr ekkor gyengéden megvigasztalta őt. Gedeon az ő emberi gyengeségei ellenére az Úr szíve szerint való ember volt, mivel ragaszkodott ahhoz, hogy az Úr akaratát hallja. Ő tudta, hogy az az elhívás, ami az Úrtól származik, mindennek az alapja. Ugyanakkor egyáltalán nem bízott az ő saját emberi erejében. Tisztában volt azzal is, hogy egyedül az Úr kegyelméből lehet az Úr szolgálatában.

Az Úr elsőként Gedeon saját családja, háza népe bálványimádása ellen ad neki parancsot. Nem volt könnyű engedelmeskednie, mégis megteszi, amit az Úr kér tőle, még ha éjszaka is. Gedeon saját visszahúzódó természete ellenére szívből engedelmeskedik az Úr első parancsának. Gedeon jól ismerte tettének esetleges következményeit. Üldözés vagy halál várhatott rá. Mégis megtapasztalja Isten gondviselését apjának váratlan pártoló fellépése által. *„Igen, az Úr az, aki engem a Midján ellen hívott el, és ő az, aki engem bármilyen körülmények között is oltlamaz."* Megerősödik ezáltal az elhívásában.

Ezután amikor eljön az óra, az Úr felruházza lelkével Gedeont, és a visszahúzódó férfi azután bátran hadba szólította a saját nemzetségét, majd törzsét és így tovább.

Az elhívás, ami az Úrtól származik, lépésről lépésre megerősödik, amikor mi is igyekszünk először kicsiben engedelmeskedni. Nagyon fontos, hogy az engedelmesség nélkül nem lehet megtapasztalni az Úr hűségét sem. Először saját körünkön belül, bennünk, családunkban, rokonságunkban, gyülekezetünkben, felekezetünkön belül kell teljesíteni az Úr irántunk való aktuális akaratát.

Most is helyzetben van Magyarország. Maguk a körülmények háborúsak. Az Isten népe a materializmus, relativizmus, az emberközpontú EU-s törvények közepette a barlangokban, hegyi erdőkben van háttérbe szorulva. Közben saját gyermekeink pusztulnak bele ebbe az iszonyú erős istenellenes társadalomban.

Mégpedig a legnagyobb ellenség bennünk saját hívő körünkön belül nem más, mint a vallásosság, azaz hogy a hívők ott vannak a saját barlangjukban, családi erődjeikben, és rejtőzködve megelégszenek a hitük megtartásával.

„Ekkor magához hívta a sokaságot tanítványaival együtt, és ezt mondta nekik: »Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztjét, és kövessen engem. Mert aki meg akarja menteni az életét, az elveszti, aki pedig elveszti az életét énértem és az evangéliumért, megmenti azt.«" (Mk 8,34–35)

Napjainkban, a huszonegyedik század elején, az igazi lelki harc nem a keresztyénség és a pogány vallások között folyik, hanem az evangélium és a vallások között, mégpedig mibennünk. Amikor csak arra vagyunk hajlandóak, hogy törődjünk a családunk, kis belső körünk hitbeli kényelmi zónájának biztonságos fenntartásával, akkor a most talán még bennünk égő evangélium is lassan vallássá válik, és aztán végül ki is fog aludni.

Vagy elvesztjük az életünket az Úrért és az evangéliumáért, vagy lassan megsemmisülünk.

Gedeonnak is megvoltak a mindennapi elfoglaltságai. Megtapasztalta életében és elődjei életében a sok, hosszú, szomorú évet.

„Kérlek, Uram, ha velünk van az Úr, miért ért bennünket mindez? Hol vannak mindazok a csodák, amelyekről atyáink beszélnek nekünk, hogy hogyan hozott ki bennünket az Úr Egyipomból? Most meg eltaszított bennünket az Úr, és Midján kezébe adott!"

Mégis tagadhatatlan volt az Úrtól jövő elhívás:

„Az Úr veled van, erős vitéz!" „Menj, és a te erőddel szabadítsd meg Izraelt Midján markából! Én küldelek téged!"

„...a te erőddel... " (6,14)

Mit jelenthet ez? Hiszen Gedeon nem is profi harcos, sőt nem is nagyon verekedett senkivel gyermekkora óta, csak csendes, földműveléssel foglalkozó, házias apuka. Nem az ő izmainak, emberi tapasztalatainak, sem nagyszerű szónoki képességének vagy akár nemes, neves származásának erejével, hanem egyedül az Istenben való hit által, az ő dicsősége iránti buzgalommal, az ő népe iránti tiszta szeretettel és az Isten szent Lelkének hatalmával indulhatott!

Gedeon megint jelet kér az Úrtól, kétszeresen is. Bizalmasan így kéri, azután felbátorodva, úgy is, hogy biztos legyen. Ezután már nincs kétség afelől, hogy az Úr az ő keze által tényleg meg akarja szabadítani a népét. A tengerparton lévő homoknyi számú túlerővel szemben habozás nélkül lecsökkenti a katonasága számát. Hazaküldi az Úr először azt a huszonkétezer embert, akik féltek harcba menni. Azután a megmaradt tízezerből megint kilencezer hétszáz embert, akik ugyan félni annyira nem félnek, csak nincsenek tisztában azzal, hogy mire is vállalkoztak az Úrért és népéért. Hiányzott bennük az az éberség, fegyelmezettség, amelynek lennie kell a harcmezőn lévő katonákban. Péter apostol szavaival:

„Legyetek józanok, vigyázzatok, mert ellenségetek, az ördög mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el." (1Pt 5,8)

Végül is csak háromszáz ember indult Gedeonnal, akik az Úrban való hit által legyőzték emberi félelmüket, és az Úr Lelkében való éberség által készek voltak bármikor harcolni is.

Az Úr ezután egy utolsó, kétségbevonhatatlan jelet mutatott meg Gedeonnak ahhoz, hogy egyetlenegy tény hitbeli elfogadása által megtegye azt, amit az Úr mond, mert ez a háború nem emberé, hanem az Úré.

„Nem más ez, mint az izraeli Gedeonnak, Jóás fiának a fegyvere. Kezébe adta az Isten Midjánt és az egész tábort.” (7,14)

Amennyiben ez nem az ő háborúja, hanem az Úré, akkor nem ő harcol igazából, hanem az Úr maga. Ez így is történt. Gedeon és háromszáz emberének nem is nagyon kellett harcolni, hanem maximálisan engedelmeskedni az Úr és szolgája vezetésének. Kürt az egyik kezében, a másikban égő fáklya. Egységesen, egy szívvel, nem emberi erővel, hanem az Úr Lelkének erejével.

Gedeon az elhívásának tudatában készült a midjániták elleni harcra.

„Akkor az Úr ezt mondta Gedeonnak: Sok ez a nép, amely veled van, nem adhatom kezükbe Midjánt, különben még így fog dicsekedni Izrael velem szemben: Az én kezem szabadított meg engem!” (7,2)

Az Úr soha nem osztozik a saját dicsőségén senkivel. Semelyik egyénnel, gyülekezettel vagy felekezettel sem. Kegyelem, hogy egyáltalán az ő használatában lehetünk az ő munkájában elkötelezett katonáiként az ő evagéliumáért.

Gedeonnak rá kellett bíznia a családját, amikor az Úr elhívásának engedelmeskedett. Amikor az Úr elhív minket is, nekünk is őrá kell bíznunk szeretetteinket abban a hitben, hogy amikor elhívottakként a mennyei elhívásunknak megfelelően hűségesen először az ő országát és igazságát keressük, akkor minden egyéb ráadásul megadatik. Sokszor mi, Isten szolgái is nehéz helyzetekben emberi tapasztalatainkra vagy ismereteinkre támaszkodva igyekszünk megoldani a problémákat. Azonban a harc az Istené, a mi életünk is az övé. Tehát ha hittel engedelmeskedünk az ő vezetésének, dicsérve őt haladunk előre, és törjük útjainkat az ő keskeny ösvénye mentén, akkor eljön az Úr, és megteszi azt, amit ő akar tenni, amire csak ő képes egyedül.

*

Ki Taehyung

1970-ben Dél-Koreában, Szöul környékén született. Kisgyemekkori átlagos gondtalan évei után egészen egyetemista korának kezdetéig a családjában támadó konfliktusok között élt. Ezt az időt az apja és anyja közötti egyre fokozódó rendszeres veszekedések jellemezték. Viharos kamaszkori évei után megszabadult otthonról, amikor is egy vidéki műszaki egyetemre került. Az egyetem első három éve emlékei szerint úgy telt, hogy „csak ittam, ettem és mulattam, mint Lukács evangélium 15-ik fejezetében a tékozló fiú. Azután pontosan úgy, mint ő, én magam is végül saját bűneim okozta gyalázatos lelki éhségemben a disznók között találtam magam, amikor tényleg úgy éreztem, hogy szívesen jóllaktam volna akár azzal az eleséggel is, amit a disznók ettek, de senki nem adott nekem.”

Többszöri meghívás után végül huszonkét évesen elment egy nyári keresztyén diák táborba, és ott tért meg az Úrhoz, mint a hazatérő tékozló fiú, ő is elfogadta Úr Jézust az élete urának. Megszabadult bűnei terhétől, és egy órán át sírva élte át a szabadulás csodálatos lelki örömét.

Az Úr kegyelméből be tudta fejezni az egyetemi tanulmányait, eközben az egyetemi misszióban (UBF: University Bible Fellowship) megerősödött az ott folyó különböző tanítványképzési tanfolyamokon való részvétel, az igeolvasás és az aktív imaélet által. Amikor 1998-ban az Úr elhívta Magyarországra a feleségével való házasságkötés révén, nem igazán ismerte leendő párját, sem ezt az országot.

Azután felesége, mint „sátorkészítő misszionárius” elkezdett dolgozni a Dél-Koreai Nagykövetségen, míg Taehyung a BTA-ra jelentkezett, és néhány év múlva, 2008-ban sikerült teológus diplomát szereznie. Ezen évek alatt a volt közösségük nemzetközileg kettészakadt, és ennek hatására a magyarországi közösség is új néven (CMI: Campus Mission International) kezdett működni.

Két kislánya született, 2000-ben *Deborah*, 2002-ben *Rebeka*. Háromévi gödöllői, azután hétévi pesti, főleg előkészítő jellegű szolgálat után 2009-ben bekapcsolódtak a magyarországi baptista misszióba, a belvárosi gyülekezetplántáló misszióba, és ezzel együtt jött az Úrtól az elhívás a lelkipásztori szolgálatra. Ettől kezdve két és fél éven keresztül a 8. kerület szélén, a Bel-Vár Gyülekezetben szolgált az igehirdetői szolgálattól kezdve a dicsőítésvezetésen át egészen a takarítói szolgálatig.

2011 őszén látta meg annak a szükségességét, hogy átadja a szolgálatot teljesen a testvéreknek, az Úrra és a testvérekre bízza a munkát. Ekkortájt az Úr rájuk nehezítette annak a tudatnak terhét, hogy itt az idő, hogy feleségével együtt teljes idejű szolgálatba lépjenek. Hitbeli lépést kellett megtenniük, azaz a felesége beadta a követségen a felmondólevelet, amit el is fogadtak.

Eközben az Úr a szigetszentmiklósi gyülekezethez vezette őket, és jelenleg ott tagok, ott szolgálnak azokon a területeken, ahol az Úr szeretné őket látni. Egyébként Taehyung jelenleg is tanul a Szegedi Tudományegyetem vallástudomány MA szakán, ahol végzősként készül a szakdolgozat megírására. Rendszeresen jár a Munkácson lévő magyar ajkú romák gyülekezetvezetőinek képzésében szolgálni.

Nagy Ferenc

Kicsoda Jézus?

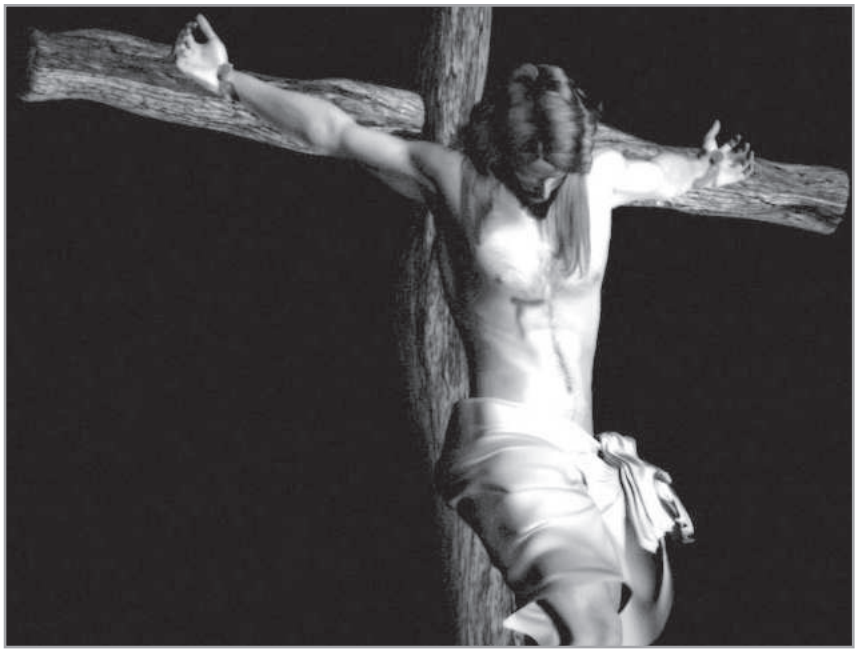

Örök kérdés. Mondhatná valaki: ne kérdezzük tovább, ha két évezreden át végérvényes választ senki sem adhatott, akkor hiábavaló minden igyekezet, minden emberi fáradozás, pontot úgysem tehetünk a kérdés végére. De éppen az a különös, hogy ezt a kérdést nem lehet és nem szabad lezárni. Jézusról állandóan lehet és kell beszélni. A róla szóló beszéd ellenben csak akkor helyénvaló, ha bizonyságtételként hangzik el. A bizonyságtétel pedig nem feltételezés arról, hogy Jézus volt, nem ingatag nyilatkozat arról, hogy van, és nem képzelgő várakozás afelől, hogy (ismét) eljön. Amiképpen a Szentírás úgy tesz bizonyságot Istenről, mint aki volt, aki van és aki lesz, hiszen ezért örökkévaló, ugyanígy Jézusra vonatkozóan is szilárdan áll ez a bibliai meggyőződés.

Az evangéliumokból amint tudjuk, Jézus felől mindig azok kérdeztek, akik látták őt, hallották tanítását, és tanúi lehettek csodatetteinek is. A kérdés pedig azért fogalmazódott meg folytonosan, mert szavai valamiképpen nem emberi szavak voltak, a tettei pedig megegyeztek szavaival (ilyen embert sohasem láttak), de ezek a tettek mégsem emberiek voltak. Megmagyarázni ezt senki sem volt képes. Jézus ember formájában, de mindamellett nem a szokásos módon élt az emberek között. Ez a különösség egyrészt kételyt vetett fel az emberekben Jézus kiléte felől, másrészt pedig hitet ébresztett iránta lelkükben. A kétely és a hit nem általános értelemben gondolható el, hiszen egyiket sem voltak képesek racionálisan felfogni. Hasonlattal szólva, az Úrhoz való viszonyulásuknak két fokozatáról van szó: az egyik ember Jézus előtt még bezárva tartja szíve ajtaját, még óvatos, de nem feltétlenül ellenséges, a másik már bizakodó, baráti érzületet ápol az Úr iránt, már készséget érez arra, hogy megnyissa a szívét előtte! Ezek egyeseknél lassabban, másoknál gyorsabban érlelődő lelkiszellemi folyamatok voltak. A tanítványok fejlődésében szemmel látható a kételkedésből a hitbe jutó összefüggő sor. Vigasztaló a számunkra az a türelem, az a várakozás, amelyet Megváltónk tanúsított elválasztott, de a hitben lassan gyarapodó tanítványai iránt!

Jézus nemcsak azokkal került kapcsolatba, akik valamilyen nyomorúság, betegség és meg nem szűnő szenvedés miatt omoltak lába elé, és kérték gyógyító hatalmának kinyilvánítását irántuk, hanem olyanokkal is, akik csak szemlélői, csodálói voltak ezeknek az eseményeknek. Az érdeklődők között olyanok is voltak, akik az Isten országának titkai felől tudakozódtak. A legszembetűnőbb az, hogy a kiválasztottak is aggályoskodtak, nehezen hittek, nehezen jutottak el arra a meggyőződésre, hogy Jézus Istentől jött, és isteni erő által munkálkodik a világ üdvözítésén.

A kérdés nem azért állandóan időszerű, mert nem lehet kielégítően megválaszolni, hanem azért, mert Jézussal valamiképpen ma is kapcsolatba kell(ene) kerülnie minden léleknek! Ennek pedig több oka van. Jézus missziói parancsa előírja, hogy követei munkálkodjanak azon, hogy minél többen lépjenek közösségre Urunkkal, másrészt a sürgető segítségért kiáltások is kihallhatók a bénító hangzavarból. Örvendetes, hogy ma is vannak elhívott bizonyságtevő keresztyének, akik – a Hegyi beszéd hasonlatával mondva – nem rejtőznek el, mint a hegyen épült város sem, hanem világítanak, szavaikkal és életeljárásaikkal Jézusra mutatnak. Van Biblia is – ez a legfontosabb –, amely Jézusról a leghívebben tanúskodik. De vannak, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mi több, van nyomorúság is bőven a világon, amely nemegyszer Istenhez kényszerítő, áldott eszköz lehet a szenvedők javára!

Nem kis fáradságot fektettek a kutatásba azok a keresztyén tudósok, akik a Biblián kívüli ókori kútfőkben keresték azokat a nem keresztyén tanúkat, akik érdek nélkül tanúskodhatnának Jézus mellett a keresztyének hitének „megtámasztására”. A zsidók tudtak és szerettek írni. A Talmud, ha szóba hozza is Jézus nevét, nem a Jézus melletti igenlő állásfoglalás céljából teszi azt. Ugyanakkor azok a jegyzőkönyvek, feljegyzések, amelyek a papságnak a Jézus ellen folytatott küzdelmeiről íródtak, a felgyújtott templommal együtt elégtek. A zsidók története nem kedvezett az emlékek megőrzésének. Sajnálkozásra azonban nincsen ok, mert az Újtestamentum, ha egészében véve nem teljes is (amint ezt a negyedik evangélium két utolsó verse hangsúlyozza), de megmaradt a számunkra, mégpedig a szem- és fültanúk hiteles visszaemlékezései révén. Nem a nép száján elterjedt, a nagyot mondók kitalálásaival tarkított állításokból jött létre a szent evangélium. Tudatlanság, sátáni torzítások, toldozgatások „nem homályosíthatják el az örök rendet”, mert az evangélium igazsága, tisz-

tasága felett úgy lebegett Isten őrző Lelke, mint a teremtéskor a hömpölygő vizek felett!

Azok a támadások, amelyek érték a múltban, érik vagy érhetik az evangéliumot a jelenben is, keresztyéni nyugalommal mondhatjuk, nem adnak okot az evangélium féltésére. Ugyanezt mondhatjuk el megváltó Urunkra vonatkozóan is! Az evangéliumot bizonyítottan semmiféle támadás nem tartóztathatja fel, nem helyezheti az élet, a történelem külső peremére, működését, hatását nem érvényteleníthetik. Az a Jézus pedig, akinek teljes hatalom adatott a mennyen és a földön, nem szorul védelemre, és uralmát semmi sem törheti meg!

A megtéretlen világ számára pedig nincs új üzenete az evangéliumnak. Amíg Péter apostol szózata: *„Térjetek meg és keresztelkedjetek meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát”* – a megtéretleneken nem teljesedik be, amíg nem engedelmeskednek az isteni akaratnak, addig e szózat érvényben marad! – A megtért keresztyének viszont abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy az evangélium bőven áradó vize nem apadt el, korsóikat mindennap megtölthetik a Jézus adta élő vízzel! Az evangélium mint isteni manna nem romlott meg, nem száradt és nem penészesedett meg, ezért mindig új és mindig tápláló!

Jézus Krisztus megismerésében azonban nincsen megállás, vagyis a teljességre teljes igyekezet mellett sem juthatunk el. De ez a törekvés – amelyet az apostolok szüntelenül ajánlanak – hitet megújító vizsgálódás! Azt mondjuk azonban, hogy a mélyebb megismerésre Urunknak nem a csodatettei vezetnek el bennünket, hanem a beszédei, a tanításai. Ezt felismerték Jézus korabeli ellenfelei is. Tudták azt, hogy a csodáival nem tudnak mit kezdeni, azok nem rosszak, nem ártalmasak, és az átlagemberre ezek vannak a legnagyobb hatással, legnagyobb vonzerővel. Ezért a csodák eredetét az ördögtől valónak próbálták feltüntetni. Ezt azonban képtelenség volt elhitetni, mert a próféták is jövendöltek egy ilyen korszaknak az eljöveteléről, másrészről a szenvedők, a nyomorultak, ha megszabadultak, gyógyulásukat nem gonosztettnek fogták fel, hanem isteni jótéteménynek! Ha ilyet láttak az emberek, istendicsőítésbe kezdtek. Ezért Urunknak csak a szombaton is gyakorolt gyógyításait kérdőjelezhették meg, de ezeket kizárólag a rituális tilalmakkal hozhatták hamisan összefüggésbe. Ám a Tóra a jó cselekedetek (irgalmassági tettek) gyakorlását szombatra sem tiltotta meg!

Megváltónk hatalmának sokszori és sokféleképpeni kinyilvánításával nemcsak a vakok szemeit nyitotta meg, hanem a látó-vakokét is nyitogatta, hogy vegyék már észre a fényt is, az igazi világosságot, amely – az evangélistával szólva – már eljött a világba! Jézus szavai jelentőségben és erőben nem voltak csekélyebbek, mint elkápráztató tettei. Annál is inkább, mert Urunk nem manuálisan, nem fizikai erővel valósította meg csodáit, hanem szavainak láthatatlan hatalmával, amelyek mindig a megvalósulásban lettek egyértelművé. Ebből következik, hogy Urunknak nemcsak a bűnt, a betegséget, a sátánt, a halált elűző, a természeti erők megfékezésére kiadott parancsait kell mély alázattal tudomásul venni, hanem a törvénymagyarázatait, az életvezetésre adott tanácsait és személyes példamutatásait, vagy a szájából származó legcsekélyebbnek tűnő mondásait is! Az utóbbiak azért velőtrázó igazságok, mert ezeket nekünk, nem pedig Jézusnak kell megvalósítani! A Jézus iránti engedelmességünk ezek gyakorlásában (nem beszédben) ábrázolódik ki!

Jézusnak két szava (szavajárása) az evangéliumokban tündökletesen fénylik fel. Az egyik az „ámen” szó. Ez az Újszövetségben, az evangéliumokban fordításban olvasható: *bizony*, vagy kettőzve, *bizony, bizony*. Görögül így olvasható*: Amén legó hümin*, vagy *amén legó szoi*! (ámen mondom nektek, vagy ámen mondom neked). Az Úr sok-sok esetben mondandóját ünnepélyesen ezzel a szóval vezeti be. Az „ámen” szó jelentése így tudatosult bennünk: úgy legyen! Ez a szó a palesztinai zsidók használatában mindig valakinek a mondását utólag erősíti meg. Mi is így használjuk. Imáinkra, prédikációinkra vagy valamilyen jókívánság elfogadása jeléül, utólagosan e szóval ütünk pecsétet. – Jézus tehát saját mondásait ámennel kezdi, amellyel annak igazságát, érvényességét, a belerejtett akaratot is érzékelteti. Urunknak ezt a szavát a szakirodalom *ipsissima vox Jesu*-nak, azaz Jézus legszemélyesebb szavának mondja.

A másik, ugyancsak Jézus legszemélyesebb szava az Abbá, az Atya jelentésű szó. A Talmud szerint a gyermek akkor tanulja meg az abbát (magyarul kb. papa) és az immát (magyarul kb. mama) mondani, miután megízlelte a búzát, vagyis amikor már elválasztották. Az Ószövetségben, a zsidó imairodalomban és a rabbinusi írásokban sem fordul elő, hogy valaki egyes szám első személyben Abbának szólította volna Istent. Ezt Istennel szemben tiszteletlen és bizalmaskodó megszólításnak érezték volna. A meglepő pedig az, hogy Jézus úgy beszél Istennel, mint a gyermek apjával, félelem nélkül, meghitt, bensőséges hangnemben. Az emberek előtt azt a képtelenséget is megvallja, hogy ő az Atyával egy, tanítványainak pedig megtiltja, hogy atyának szólítsanak valakit a földön, mert csak egy Atyjuk van, a mennyben. – Amikor Jézust elfogták és a nagytanács elé hurcolták, olyan tanúkat kerestek, akiknek a vallomására halálra ítélhették volna, de nem találtak sem tanút, sem olyan felmutatható bűnt. A főpap azonban középre állva megkérdezte az Úrtól: *„Te vagy a Krisztus, az Áldottnak fia?”* Jézus megvallotta: *„Én vagyok.”* Most a főpap kijelentette, hogy nincs szükség tanúkra, mert mindnyájan hallották az istenkáromlást, tehát azt, hogy az Áldottnak, a mennyei Atya fiának mondta magát. Jézust nem lehetett olyan kényszerhelyzetbe hozni, hogy megtagadta volna Atyjához való tartozását! – A Gecsemáné-kerti imájában mély megrendüléssel így kiált fel: *„Abbá, Atyám! Ha lehetséges, vedd el tőlem a kínpoharat. Mindazáltal úgy legyen, ahogy te akarod!”* Jézus tudta és vállalta is, hogy el kell mennie egészen a Golgotáig. Nem megingásról van azonban szó. Egyszerűen így mondhatjuk, nem kívánta a keresztre való felszegeztetését, nem kívánt átkozott lenni, nem kívánt a világ összes bűnének súlya alatt a halál gödrébe belezuhanni. De a bűnösök iránti könyörületét ilyen, minden képzeletet felülmúló ár megfizetésével is magára vállalta!

Ezzel ellentétben pedig amikor övéiért könyörög Istenhez a főpapi imájában (nekünk megengedhetetlen módon!), kérését így nyilvánítja ki: Akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek, ahol én vagyok! Ez azonban nem valami extra követelés, hanem az előre elhatározott üdvösség hiánytalan beteljesítése! – Ha Urunknak az volt a jelszava, hogy *mindent az emberért*, akkor erre illő válaszunk csak ez lehet: *Mindent Jézusért!*

Kovács Géza

Péter, a pünkösd utáni ember

ApCsel 2,1–4.14.36–38

Pünkösd a legtitokzatosabb események ünnepe, eredményeiben mégis a leglátványosabb és a legnyilvánvalóbb. A Szentlelket senki sem látta, nem is láthatja, de akit betölt, abban forradalmi változást munkál, új életcéllal és mennyei erővel tölti meg. Méghozzá más emberek javára, az Isten dicsőségére és – természetesen – saját magának az örömére is. Ez valósult meg pünkösd napján az apostolok életében: kinyílt a felház zárt ajtaja, megszűnt a némaságuk, volt mondanivalójuk, bátran és ellenállhatatlan hatalommal hirdették az evangéliumot, *pünkösd utáni emberek lettek.*

Az első pünkösd napjának Péter apostol volt a főszereplője. Az ApCsel leírása szerint ő állt elő az ige hirdetésére, amelynek nyomán mintegy háromezer ember tért meg, és ezen a napon Jeruzsálemben megalakult az első keresztyén gyülekezet, amelynek ő lett az első számú vezetője. *Péter pünkösd utáni ember lett!*

Charles Napier Hemy – A halász

Az evangéliumok aránylag részletesen elénk tárják Péter apostol életútját. Lássuk hát és legyen tanulságunkra, hogyan jutott el Péter oda, hogy pünkösd utáni emberként hatalmasan győzelmes eszköz lett Isten kezében! Három jelentős eseményt kell kiemelnünk Péter életéből. Az első az volt, amikor találkozott Jézussal, a második, amikor döntött Jézus Krisztus mellett, és tanítvánnyá szegődött. A harmadik pedig, amikor pünkösd napján betöltötte őt a Szentlélek.

Az első eseményről Jn 1,41–42-ben olvasunk. Itt arról van szó, hogy András – Péter testvére – mint Bemerítő János tanítványa, tanúja volt annak, amikor Bemerítő János Jézusra mutatva kijelentette: *„Íme, az Isten Báránya!”* – Andrást annyira meglepte, és olyan hallatlan örömmel töltötte be az, hogy Jézus személyében előtte állt a megígért Messiás, hogy otthagyta Bemerítő Jánost, Jézushoz csatlakozott. Azután első útja a testvéréhez, Simon Péterhez vezetett, és lelkes örömmel közölte vele: *„Megtaláltuk a Messiást!”* – Majd azonnal elvezette őt Jézushoz.

Különleges találkozás lett ebből. Ugyanis nem az odaérkező Simon Péter mutatkozott be Jézusnak, hanem Jézus rátekintett Simonra, és így üdvözölte: *„Találkozék ez először a maga testvérével, Simonnal, és monda néki: Megtaláltuk a Messiást (a mi megmagyarázva azt teszi: Krisztus); És vezeté őt Jézushoz. Jézus pedig reá tekintvén, monda: Te Simon vagy, a Jóna fia; te Kéfásnak fogsz hivatni (a mi megmagyarázva: Kőszikla).”* (Jn 1,42) Elkötelező erejű, és egy gazdag jövőt előre kijelentő megszólítás volt ez. Ott is maradt Péter szívében. Bár még most nem lett tanítvány, de ettől kezdve bizonyára e szavakkal feküdt és kelt fel mindennap. Még folytatta addigi mesterségét: a halászatot, de szívében forgatta Jézus megszólítását. – Mindannyiunk számára felejthetetlen marad, amikor először találkoztunk Jézussal, amikor néven szólított, a szava megérintett, vagyis az igében megszólaló Jézus személyesen hozzánk szólt. Hitet ébresztő, a jövőt előkészítő szó lett az, amely ott maradt a szívünkben. Ez a megszólítás talán még nem eredményezett megtérést, sem újjászületést az életedben, de elindított Isten felé. Lehetett ez egy családás, egy betegség, baleset, vagy igehirdetésben hallott üzenet, esetleg a Bibliából vagy más könyvből neked címzett szó. Jézus sokféleképpen szólít meg. Ma is ezt teszi, amikor hallod, olvasod szavait. Jézus személyesen szólít meg minden hozzá közeledő embert.

A második eseményről Lukács evangéliuma számol be (Lk 5,1–11). Itt arról van szó, hogy nagy sokaság gyűlt össze, hogy hallgassák Jézust a Genezáret-tó partján. Simon és társai éppen akkor kötöttek ki hajójukkal, fáradtan, egy eredménytelen éjszakai halászás után. Jézus beszállt Simon hajójába, és onnan tanította a sokaságot. Simon ott ült Jézus lábainál, és ő is hallgatta az igét. A tanítás befejezése után Jézus arra kérte Simont, hogy evezzenek a mélyre, és vessék ki a hálót fogásra. Péter, aki ekkor Jézust már őszintén tisztelő tanítványjelölt volt, halász szakemberként szólalt meg: *„Mester, egész éjszaka fáradtunk ugyan, és semmit se fogtunk, de a te szavadra mégis kivetem a hálókat.”* Vagyis szakemberként biztos volt abban, hogy értelmetlen a hálóvetés, de meghajolt Jézus szavának tekintélye előtt. Ekkor történt a nem várt csoda! A halak tömegével telt meg a háló. Ezt látva Simon elámult, és különleges látásra nyílt meg a szeme. Nem a halakat látta. A

csoda – amelyet azonnal felismert – két fontos látásra nyitotta meg a lelki szemeit. Az egyik az volt, hogy az a Jézus, aki belépett az ő hajójába, nem csupán egy ember, benne Isten van jelen, benne Isten lépett az ő hajójába. Isten, aki parancsolni tud a halaknak is. A másik felfedezést, amely Simon szívét összetörte, és arra késztette, hogy odaboruljon Jézus lába elé, így fogalmazta meg: *„Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!”* – Mi is lehetett volna Jézus válasza erre a két nagyon jelentős hitbeli felismerésre és vallomásra, mint az: *„Ne félj, ezentúl emberhalász leszel.*” Talán a kezét is kinyújtotta Jézus, és felemelve az eléje roskadó Simont, immár Péterként magához ölelte őt.

Önismeret és Krisztus-ismeret: ez a megtérés lényege, amelyre Jézus azzal válaszol, hogy új teremtéssé tesz és tanítványává fogad. A méltatlanság és Jézus Krisztus istenségének felismerése, valamint az ő befogadása az, amely az istenfiúság boldog bizonyosságát ajándékozza nekünk. Péter e naptól kezdve szilárd hitű tanítvánnyá lett, aki Jézus kérdésére a tanítványok nevében elsőnek vallotta: *„Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia!”* (Mt 16,16)

Ugyanakkor – az evangéliumok leírása szerint – azt látjuk, hogy ennek a hitvalló Péternek az életében és magatartásában előfordultak heves felbuzdulásból fakadó tévedések, sőt súlyosnak mondható bukás is. Mindjárt a bátor hitvallása után okosabb akart lenni Jézusnál és a megváltást megtervező Istennél. Amikor Jézus a bekövetkező szenvedéséről és haláláról beszélt, *„feddeni kezdte”* Jézust, és azt mondta neki: *„Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik ez meg tevéled.”* Ekkor Jézus döbbenetes módon leleplezte, hogy a hitvalló Péter a sátánnak adott helyet a gondolkozásában, és így szólt hozzá: *„Távozz tőlem, sátán; bántásomra vagy nékem; mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra.”* (Mt 16,23)

Majd később történt, amikor Jézus figyelmeztette Pétert, hogy a sátán meg fogja rostálni a tanítványokat, ő nagy, magabiztos önbizalommal jelentette ki: *„Uram, kész vagyok veled menni akár a börtönbe vagy a halálba is!”* (Lk 22,33) – Aztán tudjuk, hogy Péter pár óra múlva, a főpap udvarában esküdözéssel tagadta meg Urát, azt állítva, hogy nem ismeri őt. Jézus – mint mindent – ezt is előre tudta, és gondoskodott arról, hogy Péternek legyen elég egy hajnali kakasszó, amely eszébe juttatta Jézus figyelmeztető szavát, és mélységes bűnbánatban tört össze. Aztán Jézus – a feltámadása után – külön elbeszélget Péterrel, és helyreállította, meggyógyította őt az újabb eleséséből.

Mindezek a mi tanulságunkra írattak meg. Meg kell látnunk, és be kell ismernünk, hogy mi sem vagyunk különbek Péternél. A megtérésünk és újjászületésünk után is elfordulhatnak, megtörténhetnek tévedések, botlások, elesések az életünkben, annak ellenére, hogy őszintén kerüljük azokat, és szent életre törekszünk. A testünkben lakozó bűn és a megkörnyékező kísértések botlásokba visznek. Fel kell ismernünk, hogy pünkösd előtti állapot ez! Pünkösd, vagyis a Szentlélek teljes uralma nélkül erőtlenek vagyunk ahhoz, hogy folyamatosan győzelmes életünk legyen a megkörnyékező kísértésekkel és bűnökkel szemben. Bár a Szentlélek már bennünk lakik, figyelmeztet, mégis tele van az életünk elesésekkel és gyáva tagadásokkal. Őszintén akarjuk a jót, de nincs erőnk a véghezviteléhez.

Pünkösd napján teljességgel a Szentlélek vette át az uralmat Péter életében! Jézus – amint azt előre kijelentette – most valóban sziklává (Péterré) formálta őt. Előbb felkereste a Genezáret-tó partján, és irgalmas szeretetével meggyógyította a háromszori tagadással szívén támadt fájdalmas sebekből. Nem büntette, hanem irgalmáról és szeretetéről biztosítva meggyógyította és szolgálatába állította őt. Aztán a többi tanítvánnyal együtt arra kérte, hogy várják be az Atya ígéretét. *„Erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek”* (ApCsel 1,8) – mondta Jézus. Tíznapos buzgóságos imaközösség, lelki megtisztulás és hitbeli kitárulkozás után *„mindnyájan megteltek Szentlélekkel”.* Nem most találkoztak először a Szentlélek személyével és munkájával. A Lélek érintette Pétert már akkor, amikor először találkozott Jézussal. A Szentlélek nyitotta meg a szemét és a szívét élő hitre és döntésre, amikor a csodálatos halfogás nyomán felismerte Jézusban az Isten Fiát, önmaga bűnösségét, és Jézus választása nyomán tanítványként szegődött hozzá. A Lélek által vallotta meg – bátor hitvallással –, hogy Jézus az Isten Fia. A Lélek munkálta benne a bűnbánatot a botlásai miatt. Most, pünkösd napján „megtelt”, teljességgel átvette élete minden területén az uralmat Isten Szentlelke, vagyis Isten a benne lakozó Szentlélek által.

„…valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétoszlottak, és leszálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel. ” (ApCsel 2,3–4)

Péter pünkösd utáni ember lett! Isten célja, hogy mi is pünkösd utáni emberekké legyünk! Pünkösd a teljesség ünnepe. Csak a Szentlélek személyének teljes uralma teszi folyamatosan gyümölcsözővé, győzelmessé és Krisztusban örvendezővé az életünket. Ahogyan Pál apostol is kéri: *„Okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek...”* (Róm 12,1)

Péter életútja felveti a kérdést: hol tartasz a Krisztus követésében? Találkoztál-e személyesen Jézussal, és neveden szólított-e már? Felismerted-e Jézus Krisztusban az Isten Fiát, és magadban azt a bűnös embert, akit ő megváltott? Ma azt a kegyelmi lehetőséget is elénk tárja Isten, hogy a Szentlélek teljes uralma valósuljon meg az életünkben, és pünkösd utáni emberek legyünk!

BIBLIATANULMÁNY

Rick Davis

Az isteni szeretet

Ókeresztyén szeretetvacsora (agapé) ábrázolása Szent Callixtus katakombájában (3. század)

„Abból ismerjük a szeretetet, hogy ő az életét adta értünk; ezért mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért." (1Jn 3,16)

Isten szeretete a keresztyénség évszázadai során számos írót, költőt és művészt, valamint a bizonyságtevők megszámlálhatatlan sokaságát indította az isteni kegyelem magasztalására. Mindemellett tagadhatatlan, hogy Isten szeretete a legtökéletesebb módon Fia, Jézus Krisztus földi életében nyilvánult meg. Mégis, az Újszövetséget olvasva azt figyelhetjük meg, hogy az első három evangéliumban az Isten emberiség iránt megnyilvánuló szeretetéről nem találunk konkrét kijelentést. Az apostolok cselekedeteiben igen szűkszavúan olvasunk az isteni szeretet mibenlétéről, Jakab apostol levele pedig egyáltalán nem beszél Isten önmagát feláldozó szeretetéről.[1]

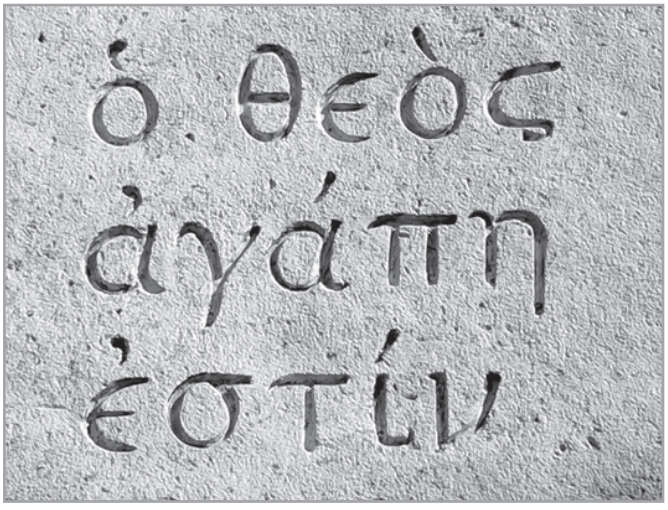

Valóban, csak a negyedik evangélistánál, János apostolnál olvasunk arról, hogyan *„szerette Isten a világot…"*, amiről a többi apostoli levél is bizonyságot tesz. Miközben János írásai terjedelmükben az Újszövetség egytized részét képezik, az Isten szeretetéről szóló üzenete az Újtestamentumnak közel egyharmadát teszi ki, melyben olyan csodálatos kijelentések írattak le, mint hogy *„a szeretet életét adta értünk …és Isten a szeretet"* (1Jn 3,16 és 4,8).[2]

Az isteni szeretet mibenlétének, valódi jelentésének leírására a mindennapi kifejezések nemigen voltak alkalmasak. Az újszövetségi, evangéliumi szóhasználat a görög *agapé* kifejezést helyezte a keresztyén gondolkodásmód középpontjába.

Az ókori görög kultúrában az agapé szó nem igazán volt elterjedt. *Josephus* például egyáltalán nem használta ezt a kifejezést történetírói munkássága során. A filozófusok, úgymint *Szókratész* és *Platón* és a drámaírók inkább a *filantrópia* ábrázolására törekedtek. A filantrópia alaptétele azonban nem az irgalmasság vagy a kegyesség, hanem az egyenlő felek közötti íratlan megállapodás, mely szerint mindenki köteles azt adni a másik félnek, amire az jogosan rászolgált.[3] Ez a fajta szeretet csak azok felé irányul, akik valóban szeretetre méltóak és megérdemlik a gondoskodást.

Az emberi igyekezet azonban szánalmasan kevés ahhoz, hogy valaha is képesek volnánk rászolgálni Isten szeretetére! Az első keresztyének ennek a felismerésnek a nyomán, Jézus szeretetének megtapasztalása közben találtak rá az egyébként ritkán használt agapé szóra.

Valószínű, hogy a korai keresztyén írók éppen azért részesítették előnyben az agapé kifejezést, mert nem volt széles körben elterjedt, és így nem volt összefüggésbe hozható a korábbi, pogány hiedelmekkel.[4] Akik hallottak vagy olvastak róla, rögtön észrevették, hogy valami újról, valami másról van szó, mint amit valaha is ismertek.

Az új kifjejezés használata nemcsak kívánatos, de célszerű is volt. A keresztyénekre nem kisebb feladat várt, mint hogy a tömegek figyelmét igyekezzenek a megváltási tervre irányítani. A világegyetem Ura azért nyilatkoztatta ki magát, hogy megválthassa azokat, akik ellene lázadnak. Isten Fia önszántából adta oda az életét azokért, akiknek az ő szeretetére van szükségük. Istennek az elveszett emberiség iránti szeretete Krisztus kereszthalálával vált nyilvánvalóvá (Jn 3,16–17; Fil 2,1–8).

A pogány vallási hiedelmek arra az elképzelésre alapulnak, hogy az istenek nem kedvelik az embereket,[5] ezért igyekeznünk kell áldozatokkal csillapítani a haragjukat. Az ókori mítoszok és mondák telis-tele vannak olyan rémtörténetekkel, melyekben az istenek gonoszul bánnak az emberekkel, meggyalázzák asszonyaikat, és szörnyű átkokkal sújtják utódaikat.

Arisztotelész szerint Isten a „legmagasabb gondolat", aki csakis önmagával foglalkozik. A filozófus követői egy olyan Istennek még csak a létezését is elképzelhetetlennek tartották, aki beleavatkozik az emberek dolgaiba.

Az ókori görög istenhit szerint az istenek gyakran az embereken töltötték ki haragjukat, ami kegyetlenkedésben nyilvánult meg. Legendák keringtek a mitikus lényekről, úgymint például a kentaurokról, melyek természetfeletti erővel elrabolt nőkön követtek el erőszakot

Ezzel szemben a keresztyének éppen a feltételek nélküli szeretet gyakorlására tanították az embereket. Akik az agapét gyakorolják, azoknak sohasem egy a tökéletesség elérését célzó, önkényesen kialakított szabályrendszer követése a céljuk, mellyel kiérdemelhetnék Isten szeretetét. Ellenkezőleg, az Isteni Szeretet minden embernek felkínálja kegyelmét azért, hogy amikor egy teremtmény befogadja őt, akkor olyan hála tölthesse el a szívét, ami képessé tudja tenni arra, hogy új életben járjon.[6]

Az új szeretetfogalom egy önkéntesen választott életformát jelöl, mely Isten akaratából ered. Az agapé egy olyan mélyről fakadó, erős vonzalom, mely céltudatosan igyekszik egyik emberről a másikra átsugározni.[7] Az agapé, mondhatni, önző indíték és érdek nélküli szeretet.

Az agapé nem más, mint a Jézus által bemutatott, magasabb rendű szeretetnek az újszerű megfogalmazása. Krisztus tanításaiból is megérthetjük, hogy ez a fajta szeretet feltétel nélkül rendelkezésére áll minden embernek.[8] Maga Jézus mondta a zsidó vallási vezetőknek, hogy Isten jobban szereti az irgalmasságot, mint az áldozatot (Mt 9,13; 12,7), visszautalva ezzel az ószövetségi hagyományokra. A tradicionális zsidó gondolkodásmód számára ismeretlen volt az, hogy „szeresd ellenségedet", és hogy „szeresd teljes elmédből és szívedből" a másik embert; vagyis mindaz, amit Jézus képviselt, jóval túlmutatott a korabeli rabbik tanításain.[9]

Szeretetvacsora ábrázolása az első századokból

Az agapé az Istennel való különleges kapcsolat eredménye. Az Istentől kiáradó szeretet az emberi szívekből terjed széjjel, bőségesen és viszonzást nem várva. Az Istentől jövő szeretetet nem lehet kiérdemelni. És éppen ezért jár az isteni szeretet nyomában mindig hűség és hálaadás.[10]

Az agapé magában foglalja és mintegy egyesíti a két ószövetségi fogalmat a szeretet kifejezésére, melyek az *ahav* és a *chesedh*. Az első kifejezés, az *ahav* alatt olyan szeretetet értettek, ami erővel és hatalommal bírt, vagyis nem más, mint *Isten ereje*. Az 5Móz 7,7–8. verseiben az Úr azt mondja, hogy Izraelt nem emberi nagyságáért választotta, hanem saját szeretetének megmutatására. Ez az a szeretet, amely úgy megragadja az ember szívét, hogy azután képes újra és újra bámulatba ejteni.[11]

A második kifejezés, a *chesedh* egy később meghonosodott szóhasználat, amellyel leginkább a zsoltárokban és a késői prófétáknál találkozunk, és szó szerint *Isten irgalmassága,* de a *változhatatlanság* és a *hűség* fogalma is szorosan kapcsolódik ehhez a kifejezéshez. A 2Móz 34,6–7-ben olvasunk Isten örökké fennmaradó irgalmasságáról népe iránt és mindazok iránt, akik ismerik az ő nevét (Zsolt 36,10).[12]

A *chesedh* tulajdonképpen „az érme másik oldala" az ószövetségi tanításokban. Amellett, hogy Istennek hatalmas ereje van szeretetének megmutatására, annyira irgalmasan és kegyelmesen fordul gyermekei felé, hogy képes őket megtartani a próbák, nehézségek és botlások közepette is az ő szövetségében. Isten a tenyerén hordozza és a veszély idején

hűségesen megtartja markaiban azokat, akikért korábban már kinyújtotta szerető karjait.

Az agapé tehát mindkét elvet magában hordozza és ékesszólóan hirdeti. Máté, Márk és Lukács evangéliuma (noha nem használják ezt a kifejezést) Jézus Krisztus életén, halálán és feltámadásán keresztül mutatják be Isten szeretetét.[13] Diplomatakörökben úgy tartják, hogy egy küldetés fontosságát a követségben járó tisztviselő státusával lehet felbecsülni.[14] Ez az elv is azt a tényt erősíti meg, hogy megváltásunk terve valóban életfontosságú küldetés, hiszen Isten a saját Fiára bízta kivitelezését. Máté, Márk és Lukács evangélisák az Újtestamentum írásakor nem kisebb feladatot kaptak, mint

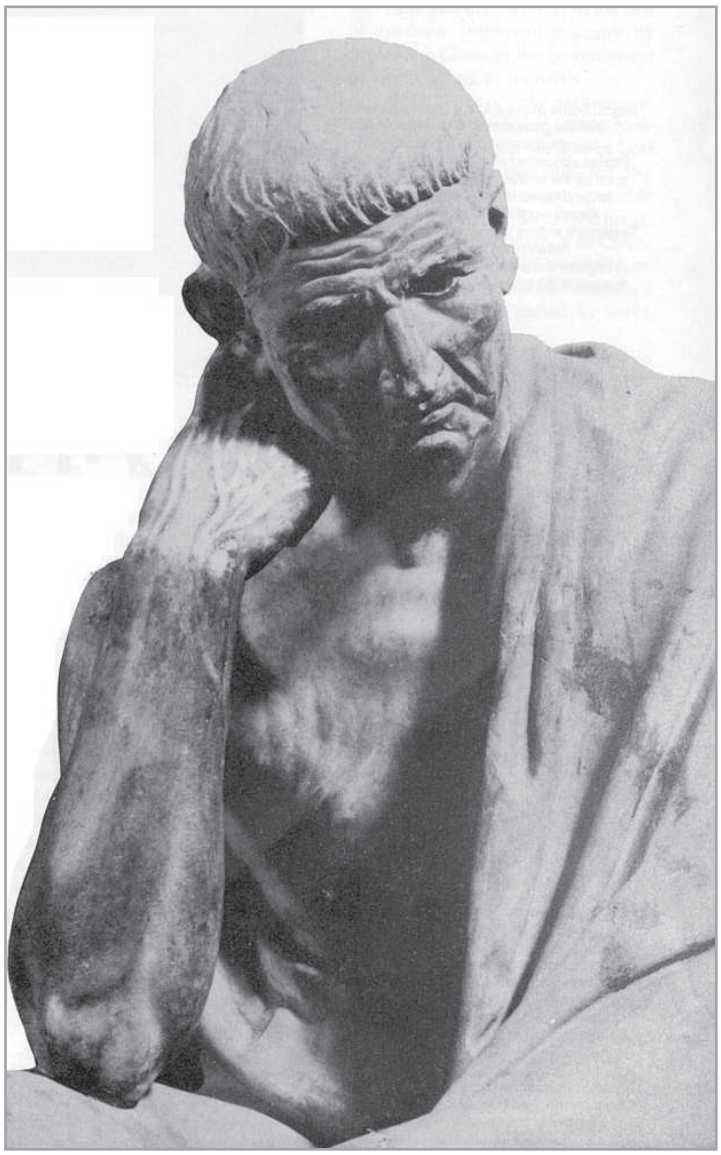

Arisztotelész (Kr. e. 384–322) nem tudott olyan Istenben hinni, aki szereti az embereket. Ez volt az általa alapított filozófiai iskola legfőbb tantétele is

Isten királyságának bemutatását a földön, Krisztusnak és az ő tanítványainak a cselekedetein keresztül.

Ezt egészítik ki az Isten szeretetéről szóló újszövetségi írások, melyek Isten cselekedeteinek indítékait és jelentőségét magyarázzák el az ő gyülekezete tagjainak. Pál apostol számára egyértelmű volt, hogy Isten szeretetének megtapasztalását követően az egyetlen értelmes emberi reakció a teljes önátadásunk Krisztus szolgálatára. Amikor egy keresztyén jót tesz az embertársával, azt nem másért teszi, hanem azért, mert az ember így tudja Isten kegyelmes hívását a szolgálatra a lehető legegyszerűbb módon teljesíteni.[15]

Krisztus áldozati halála a kereszten Isten szeretetét hirdeti az ember iránt, és megmutatja, hogy az Isten mennyit hajlandó tenni az ember megmentéséért. Krisztus szeretetének végtelen mélysége azt a felelősséget helyezi valamennyiünk vállára, hogy mi is így szeressük és szolgáljuk embertársainkat. Mindemellett tudatában kell lennünk annak, hogy nem a mi szolgálatunk váltja meg a másik embert, hiszen a megváltás egyedül Krisztus keresztjének az érdeme, és Isten erre a tényre a mi szeretetteljes szolgálatunkon keresztül kívánja ráirányítani az emberek figyelmét. Tehát akik valósággal megértették Krisztus áldozatának a lényegét, ezek az emberek önként fogják felajánlani neki az életüket a másokért végzendő szolgálatra (1Jn 3,16).[16]

Jegyzetek

1 G. Johnston, „Love in the NT”. In *The interpreter's dictionary of the Bible.* 5. kötet (Nashville: Abingdon Press, 1962–76), 3:168–69. o.
2 Uo., 168. o.
3 Ethelbert W. Bullinger, *A critical lexicon and concordance to the English and Greek New Testament.* 5. kiadás (Longmans, Green, and Co., 1908), 469. o.
4 Nigel Turner, *Christian words* (Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1981), 263. o.
5 Uo., 262. o.
6 E. M. Good, „Love in the OT”. In *The interpreter's...* 166. o.
7 Turner, 265. o.
8 Uo.
9 Xavier Leon-Dufour, „Love”. In *Dictionary of the New Testament.* (San Francisco: Harper and Row, 1980) 274–276. o.
10 Anders Nygren, *Agape and Eros*, (Philadelphia: Westminster Press, 1953), 80. o.
11 Good, 166. o.
12 Uo., 167. o.
13 Johnston, 169–170. o.
14 William Manchester, *The last lion, Winston Spencer Churchill, Alone 1932–1940* (Boston: Little, Brown & Co., 1988), 478. o.
15 Turner, 265. o.
16 Kenneth S. Wuest, *Word studies in the Greek New Testament* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Co., 1977), 2:153–154. o.

Rick Davis baptista lelkipásztor, First Baptist Church, Midlothian, TX.

Biblical Illustrator, 1990 Summer, 51–53. o.
Ford.: Jeviczki Andrea

A Szentlélek négy célja

1. A Szentlélek Jézus helyét foglalja el

ApCsel 2,1–4.12–13: *„Amikor pedig eljött a pünkösd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétoszlottak, és leszálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni; úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak… Álmélkodtak mindnyájan, és nagy zavarban kérdezgették egymástól: »Mi akar ez lenni?« Mások azonban gúnyolódva mondták: »Édes bortól részegedtek meg«”.*

Ézs 43,18k.: *„Ne a régi dolgokat emlegessétek, ne a múltakon tűnődjetek! Mert én újat cselekszem, most kezd kibontakozni, majd megtudjátok! Már készítem az utat a pusztában, a sivatagban folyókat fakasztok.”*

a) Pünkösd olyan nap, amely benne volt Isten tanácsvégzésében. Jézus tanítványai nem tudták azt az időpontot, mikor küldi el az Atya a Szentlelket a földre, de Urunk beszélt erről búcsúbeszédében.

b) *A Szentléleknek Jézus helyét kell elfoglalnia;* Jézus életét kell érvényesítenie a tanítványokban. *„Én pedig kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: az igazság Lelkét, akit a világ nem kaphat meg, mert nem látja őt, nem is ismeri; ti azonban ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz.”* (Jn 14,16k.)

c) Mielőtt Jézus visszatért a mennybe, még egyszer beszélt tanítványainak arról, hogy nem sok nap múlva leszáll rájuk a Szentlélek. Várniuk kellett erre a napra.

Lk 24,49: *„És íme, én elküldöm nektek, akit Atyám ígért, ti pedig maradjatok a városban, amíg fel nem ruháztattok mennyei erővel.”* ApCsel 1,5: *„János vízzel keresztelt, ti pedig nemsokára Szentlélekkel kereszteltettek meg.”*

d) Így várták a tanítványok a Szentlelket Jeruzsálemben.

„Amikor pedig eljött a pünkösd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen.” (ApCsel 2,1)

e) Vannak ilyen egyszeri napok, amelyeken beteljesedik Isten terve. Pál apostol írja a galatáknak Jézus világunkba való eljöveteléről:

„De amikor eljött az idő teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született a törvénynek alávetve...” (Gal 4,4)

Nem szabad elmulasztani (elszalasztani) azokat a napokat, amelyeken beteljesedik Isten terve az életünkben.

f) Fontoljuk meg: Jeruzsálemben azon háromezer ember között, akik átélték a Szentlélekkel való beteljesedést, olyanok is voltak, akik csúfolódtak. Jóllehet a megtapasztalás tanúi voltak, mégis valósággal megzavarodtak. Elhatárolódtak, miközben megengedték maguknak, hogy lekicsinylő véleményt nyilvánítsanak.

g) Egyesek áldásban részesültek, mások üres kézzel távoztak. Szívbeli hozzáállásunktól függ, hogy megajándékozhat-e Isten áldásaival – új élettel, Szentlelkével.

Mt 19,16–22: *„Odament hozzá valaki, és ezt kérdezte: „»Mester, mi jót tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?« Ő így válaszolt neki: »Miért kérdezel engem a jóról? Csak egy van, aki jó. Ha pedig be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat.« Az megkérdezte: »Melyeket?« Jézus így felelt: »Ezeket: ne ölj, ne paráználkodj, ne lopj, ne tanúskodj hamisan, tiszteld apádat és anyádat, és szeresd felebarátodat, mint magadat!« Az ifjú erre ezt mondta: »Ezt mind megtartottam, mi fogyatkozás van még bennem?« Jézus így válaszolt neki: »Ha tökéletes akarsz lenni, menj el, add el vagyonodat, oszd szét a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyben; aztán jöjj, és kövess engem.« Amikor hallotta az ifjú ezt a beszédet, szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt.”*

ApCsel 10,33k.: *„Nyomban elküldtem tehát hozzád, és te jól tetted, hogy eljöttél. Most tehát mind itt vagyunk az Isten színe előtt, hogy meghallgassuk mindazt, amit rád bízott az Úr. Erre Péter beszélni kezdett, és ezt mondta: »Most kezdem igazán megérteni, hogy nem személyválogató az Isten.«”*

5Móz 30,15: *„Lásd, eléd adtam ma az életet és a jót, de a halált és a rosszat is.”*

Egyedül a te Szentlelked ad ébredést, óh Uram,
Az új életet te hozod létre, te teremted, és legyőzöd a halált.
Uram, a te Szentlelked vegyen ma teljesen birtokba;
Életfolyamod töltsön meg minket, legyen nyilvánvaló üdvösséged!
A te Szentlelked adjon ébredést mindenütt a földön,
És sok ember szívét töltsd meg a te gyönyörűségeddel!

Az Aidlingen Bibellesezettelben foglalkoztunk korábban a Jn 14-ből való igeversek alapján azzal, hogy: *Mit ad Isten az útra tanítványainak?* Segítőül adja nekik a Szentlelket mint vigasztalót, segítőt, atyai barátot, lelkigondozót és tanácsadót. Ezzel azonban még nincsenek kimerítve a Biblia kifejezései a Szentlélekről, aki betöltötte önmagával a hívőket pünkösdkor Jeruzsálemben. A Szentlélek négy további törekvése: meg akar minket tisztítani, meg akar szentelni, vezetni és kísérni akar, és meg akar tölteni önmagával.

2. A Szentlélek meg akar minket tisztítani

Jn 16,7–9: *„Én azonban az igazságot mondom nektek: jobb nektek, ha én elmegyek; mert ha nem megyek el, a Pártfogó nem jön el hozzátok, ha pedig elmegyek, elküldöm őt hozzátok. És amikor eljön, leleplezi a világ előtt, hogy mi a bűn, mi az igazság és mi az ítélet. A bűn az, hogy nem hisznek énbennem.*”

2Kor 13,13: *„A Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!”*

a) Az Úr Jézus mondta tanítványainak: *„Ha pedig elmegyek, elküldöm őt hozzátok. És amikor eljön, leleplezi a világ előtt, hogy mi a bűn...”* (Jn 16,7k.)

b) A Szentlélek éles felfogásúakká és éberekké akar tenni minket, hogy felismerjük Isten igéjének olvasásakor és hallásakor, nem áll-e valami az Úr és köztünk, az emberek és köztünk, amikkel együtt élünk. Ha ez így van, ez megterheli

az életünket: Elfogy az Úrban való öröm, akadályokba ütközik hitbeli növekedésünk.

Ézs 59,1k.: *„Nem az Úr keze rövid ahhoz, hogy megsegítsen, nem az ő füle süket ahhoz, hogy meghallgasson, hanem a ti bűneitek választottak el titeket Istenetektől, a ti vétkeitek miatt rejtette el orcáját előletek, és nem hallgatott meg.”*

Ézs 57,15: *„Ezt mondja a magasztos, a felséges, aki örök hajlékában lakik, szent az ő neve: Magasságban és szentségben lakom, de a megtörttel és alázatos lelkűvel is. Felüdítem az alázatosak lelkét, felüdítem a megtörtek szívét.”*

Lk 15,18: *„Útra kelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened…”*

Lk 18,13: *„A vámszedő pedig távol állva, még szemét sem akarta az égre emelni, hanem a mellét verve így szólt: Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek.”*

c) Némelyek szenvednek amiatt, hogy környezetükben olyan kevés szembeötlő dolog történik az Úr számára. Ennek az lehet az oka, hogy nem fogadjuk el a Szentlélek figyelmeztetéseit, hogy sok mindent figyelmen kívül hagyunk, amikből meg akar minket tisztítani. Ebben az összefüggésben írja Pál apostol az Ef 4,26-ban: *„Ha haragusztok is, ne vétkezzetek! A nap ne menjen le a ti haragotokkal*.” Azaz ne legyetek kiengesztelhetetlenek (kérlelhetetlenek), és *„helyet se adjatok az ördögnek”* (Ef 4,27), *„és ne szomorítsátok meg az Isten Szentlelkét”* (Ef 4,30).

d) Mivel szeret minket Isten, ezért leplez le (felfedez) a Szentlélek. De nem azért, hogy tartósan szemünk elé tárja csődjeinket, hanem hogy megtisztítson azoktól.

Zsolt 32,1–5: *„Dávid tanítókölteménye. Boldog, akinek hűtlensége megbocsáttatott, vétke eltöröltetett. Boldog az az ember, akinek az Úr nem rója fel bűnét, és nincs lelkében álnokság. Míg hallgattam, kiszáradtak csontjaim, egész nap jajgatnom kellett. Mert éjjel-nappal rám nehezedett kezed, erőm ellankadt, mint a nyári hőségben. Megvallottam neked vétkemet, bűnömet nem takargattam. Elhatároztam, hogy bevallom hűtlenségemet az Úrnak, és te megbocsátottad bűnömet, amit vétettem.”*

Péld 28,13k.: *„Aki takargatja vétkeit, annak nem lesz jó vége, aki pedig megvallja és elhagyja, az irgalmat nyer. Boldog ember, aki mindig istenfélő, de a kemény szívű bajba esik.”*

Ézs 43,25: *„Én, én vagyok az, aki eltörlöm álnokságodat önmagamért, és vétkeidre többé nem emlékezem.”*

Ézs 44,22: *„Eltörlöm hűtlenségedet, mint a felleget, vétkeidet, mint a felhőt. Térj hozzám, mert megváltottalak!”*

Isten Lelkének megtisztító munkája

2Kor 3,17: *„Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.”*

Zsolt 139,23k.: *„Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat! Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján!”*

1. *Christin Penn-Lewis* angol keresztyén mondta el, hogyan munkálkodott életében a Szentlélek.

a) A belső megtisztulás ideje nem volt könnyű számára, de ezáltal áldotta meg Isten. Sok embernek tudott az Úrral döntő segítséget adni Jézus gyülekezetében.

b) Elmondta, hogy nem mindig nagy dolgokról van szó. Életünket sok kis és nagy horderejű tényező határozza meg. Talán azt mondja a Szentlélek: Mérgelődtél valami miatt. Sőt, ez már gyűlölet. Nem bocsátottál meg, haragot tartasz valakivel. Meglehet, hogy a másik ember az oka – de te is az vagy bizonyos értelemben. Most nyomasztja a szívedet. A légkör feszült, bátortalannak, összetörtnek, túlterheltnek érzed magadat.

c) Hogy lehet kikecmeregni ebből a gödörből, hogy lehet megtisztulni?

Azt mondod: miközben imádkozunk érte. Igen, ez az első, hogy megalázkodunk az Úr előtt, és bocsánatáért esedezünk. De ha nem nyugszik meg bennünk emiatt a Szentlélek, ha újabb és újabb tördöfés járja át a szívedet, mikor látod a másikat vagy rágondolsz? Akkor a Szentlélek segíteni akar neked, hogy Jézus igéje szerint cselekedj: *„Ha tehát áldozati ajándékodat az oltárhoz viszed, és ott jut eszedbe, hogy atyádfiának valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, menj el, békülj ki előbb atyádfiával, és csak azután térj vissza, s vidd fel ajándékodat.”* (Mt 5,23k.)

2. A Szentlélek azokat is használja, akik figyelmeztetnek minket bűneinkre. Mint ahogy Nátán tette Dáviddal.

a) Egy történet által kellett felismernie Dávidnak, hogy gonoszul cselekedett Isten szemében. Dávidot szíven találta az ige, és megvallotta: *„Vétkeztem az Úr ellen.”* És Nátán azt mondta: *„Ezért az Úr megbocsátotta bűneidet.”*

b) Az Isten szerinti szomorúság vezet olyan megbánásra, amit ezután nem nélkülözhetünk, amit nem bán meg az ember, mert üdvösségére szolgál.

2Sám 12,1–13: *„Az Úr elküldte Dávidhoz Nátánt. Az bement hozzá, és ezt mondta neki: Volt egy városban két ember, egy gazdag meg egy szegény. A gazdagnak igen sok juha és marhája volt. A szegénynek nem volt egyebe, csak egy báránykája, azt is pénzen vette. Táplálgatta, és a gyermekeivel együtt nőtt fel nála. A falatjából evett, poharából ivott, és az ölében feküdt, mintha csak a leánya lett volna. Egyszer egy utas érkezett a gazdag emberhez, de ez sajnált a maga juhai és marhái közül hozatni, hogy elkészítse a hozzá érkezett vándornak, ezért elvette a szegény ember bárányát, és azt készítette el annak, aki hozzá érkezett. Dávid nagy haragra gyulladt az ellen az ember ellen, és ezt mondta Nátánnak: Az élő Úrra mondom, hogy halál fia az az ember, aki ezt tette! A bárányért négyszer annyit kell fizetnie, mivel ezt tette, és mivel könyörtelen volt. Akkor ezt mondta Nátán Dávidnak: Te vagy az az ember! Ezt mondja az Úr, Izráel Istene: Én kentelek fel Izráel királyává, és én mentettelek meg Saul kezéből. Neked adtam uradnak a házát, és a te öledbe adtam urad feleségeit. Neked adtam Izráel és Júda házát is. És ha ezt kevesellted volna, még sok mindent adtam volna neked. Miért vetetted meg az Úr szavát, miért tettél olyat, ami nem tetszik neki?! A hettita Úriást fegyverrel vágattad le, hogy a feleségét feleségül vehesd; őt magát pedig meggyilkoltattad az ammóniak fegyverével! Ezért nem távozik el soha a fegyver a te házadtól, mivel megvetettél engem, és elvetted a hettita Úriás feleségét, hogy a te feleséged legyen. Ezt mondja az Úr: Éppen a saját házadból fogok bajt hozni rád. Feleségeidet szemed láttára veszem el, és másnak adom, aki fényes nappal fog a feleségeiddel hálni. Mert te titokban cselekedtél, de én egész Izráel előtt és napvilágnál cselekszem ezt! Akkor ezt mondta Dávid Nátánnak: Vétkeztem az Úr ellen! Nátán így felelt Dávidnak: Az Úr is elengedte vétkedet, nem halsz meg.”*

2Kor 7,9: *„De most már örülök. Nem annak, hogy megszomorodtatok, hanem hogy megtérésre szomorodtatok meg: mert Isten szerint szomorodtatok meg, és miattunk semmiben nem vallotok kárt. Mert az Isten szerinti szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez az üdvösségre, a világ szerinti szomorúság pedig halált szerez."*

Jel 3,18k.: *„Tanácsolom neked, végy tőlem tűzben izzított aranyat, hogy meggazdagodj, és fehér ruhát, hogy felöltözz, és ne lássék szégyenletes mezítelenséged; és végy gyógyító írt, hogy bekend a szemed, és láss. Akit én szeretek, megfeddem és megfenyítem: igyekezz tehát, és térj meg!"*

3. A Szentlélek célja a megszentelődésünk

1Thessz 4,3.7: *„Az az Isten akarata, hogy megszentelődjetek: hogy tartózkodjatok a paráznaságtól... Mert nem tisztátalanságra hívott el minket az Isten, hanem megszentelődésre."*

1Pt 1,14k.: *„Mint engedelmes gyermekek ne igazodjatok azokhoz a korábbi vágyaitokhoz, amelyek tudatlanságotok idején voltak bennetek, hanem – mivel ő, a Szent hívott el titeket – magatok is szentek legyetek egész magatartásotokban."*

A.) Ahogy szentekhez méltó

Ef 5,2k.: *„Úgy éljetek,... ahogyan ez szentekhez méltó!"*

a) Szent, megszentelt, megszentelődés – olyan szavak ezek, amelyeket nem minden további nélkül hozunk összefüggésbe manapság mértékletes életünkkel. Pedig benne van a Bibliánkban: *„Az az Isten akarata, hogy megszentelődjetek"* (1Thessz 4,3).

b) Azért áldozta fel Jézus az életét, hogy minden kor és generáció emberének lehetséges legyen a megszentelt élet. Jézus mondja:

„Én őértük odaszentelem magamat, hogy ők is megszentelődjenek az igazsággal." (Jn 17,19) Jézus helyettes halála nélkül sohasem jöhettünk volna ki a sötétség országából.

„Mert (Jézus) *egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette a megszentelteket."* (Zsid 10,14) Jézus egyetlen áldozatával mindenkit, akik megszenteltettek, egyszer s mindenkorra tökéletessé tett Isten előtti magatartásukban.

1Kor 1,30: *„Az ő munkája az, hogy ti a Krisztus Jézusban vagytok. Őt tette nekünk Isten bölcsességgé, igazsággá, megszentelődéssé és megváltássá."*

1Kor 6,11: *„Pedig ilyenek voltak közületek némelyek: de megmosattatok, megszentelődtetek, és meg is igazultatok az Úr Jézus Krisztus nevében és a mi Istenünk Lelke által."*

Zsid 2,10k.: *„Mert az volt méltó Istenhez, akiért van a mindenség, és aki által van a mindenség, hogy őt, aki számtalan fiát vezeti dicsőségre, üdvösségük fejedelmét szenvedések által tegye tökéletessé. Mert a megszentelő és a megszenteltek mind egytől származnak, ezért nem szégyelli őket testvéreinek nevezni."*

Zsid 10,14: *„Mert egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette a megszentelteket."*

c) Azt az igét, amelyet Isten Egyiptomból megszabadított népének mondott – *„Legyetek azért szentek, mert én szent vagyok"* (3Móz 11,45) –, Péter apostol levelében a szétszórtságban élő keresztyéneknek adta tovább: *„Mint engedelmes gyermekek ne igazodjatok azokhoz a korábbi vágyaitokhoz, amelyek tudatlanságotok idején voltak bennetek, hanem – mivel ő, a Szent hívott el titeket – magatok is szentek legyetek egész magatartásotokban úgy, amint meg van írva: »Szentek legyetek, mert én szent vagyok«!"* (1Pt 1,14–16)

d) A Szentlélek valósíthat meg igazi személység-változást. Nincs olyan terület az életünkben, amin ne lehetne változtatni. A megváltásnak nincsenek határai. Nem kapunk meg minden adományt, ami a másiknak megvan, de lehet változtatni magatartásunkon és beállítottságunkon. A Szentlélek akar minket megváltoztatni, hogy az életben megfeleljen a természetünk és kapcsolatunk az Isten családjának.

„Mi pedig, miközben fedetlen arccal, mint egy tükörben szemléljük az Úr dicsőségét mindnyájan, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre." (2Kor 3,18)

Róm 8,10–13: *„Ha pedig Krisztus bennetek van, bár a test a bűn miatt halott, a Lélek életet ad az igazság által. Ha pedig annak Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halottak közül, akkor az, aki feltámasztotta a Krisztus Jézust a halottak közül, életre kelti halandó testeteket is a bennetek lakó Lelke által. Ezért, testvéreim, adósok vagyunk, de nem a testnek, hogy test szerint éljünk. Mert ha test szerint éltek, meg kell halnotok, de ha a Lélek által megölitek a test cselekedeteit, élni fogtok."*

1Kor 3,16k.: *„Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke bennetek lakik? Ha valaki az Isten templomát megrontja, azt megrontja Isten, mert az Isten temploma szent, és ez a templom ti vagytok."*

B.) A Szentlélek meg akar változtatni bennünket

Zsid 12,14: *„Törekedjetek mindenki iránt a békességre és a szent életre, amely nélkül senki sem látja meg az Urat."*

1Pt 2,9–12: *„Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket; akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok, akik számára nem volt irgalom, most pedig irgalomra találtatok. Szeretteim, kérlek titeket, mint jövevényeket és idegeneket: tartózkodjatok a testi vágyaktól, amelyek a lélek ellen harcolnak. Tisztességesen éljetek a pogányok között, hogy ha valamivel rágalmaznak titeket, mint gonosztevőket, a ti jó cselekedeteiteket látva, dicsőítsék Istent a meglátogatás napján."*

a) Nem mondjuk-e gyakran a magunk mentségére: ezt meg ezt az óemberem – azaz a bűnös lényem – provokálta, és azért vagyok boldogtalan, mivel rosszul reagáltam és megszomorítottam az Urat.

b) Vagy gyakran jön a szánkra: hát, ilyen vagyok, ilyen a természetem. Az ilyen kimagyarázkodások azonban rezignációhoz vezetnek. Isten Lelke abban akar nekünk segíteni, hogy Jézus értelmében megfelelően reagáljunk.

Ez 36,27: *„Az én lelkemet adom belétek, és azt művelem veletek, hogy rendelkezéseim szerint éljetek."*

Gal 5,16: *„Intelek titeket: a Lélek szerint éljetek, és a test kívánságát ne teljesítsétek!"*

Fil 2,13: *„Mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően."*

c) „A szent Istennek szent nép felel meg, olyan nép, amelyik neki szolgál minden adományával és erejével.

d) Azért a megszentelődés azt jelenti: teljes létünkkel Isten rendelkezésére állni. Istennek alárendelni a testet, lelket, értelmet, gondolkodást és érzelmet, beszédet és cselekedetet, az élet egész megtervezését és kialakítását.

e) Ez azt jelenti: tudakozódni Isten parancsolatai és akarata iránt úgy a mindennapokban, mint vasárnap, éppen úgy a privát élettérben, mint a nyilvánosságban, egyedüli keresztyénként is és teljes gyülekezetként is." *(Th. Sorg)*

Naponként érvényesülő csoda az, hogy Krisztus követőiként nem vagyunk kiszolgáltatva régi, balga lényünknek, hanem új módon élhetünk, teljesen másként, mint az újjászületésünk előtt.

Róm 6,4.10–14: *„A keresztség által ugyanis eltemettettünk vele a halálba, hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk. Mert aki meghalt, az meghalt a bűnnek egyszer s mindenkorra, aki pedig él, az az Istennek él. Ezért tehát ti is azt tartsátok magatokról, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek a Krisztus Jézusban. Ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben, hogy engedelmeskedjetek kívánságainak. Tagjaitokat se adjátok oda a bűn szolgálatára, hogy a gonoszság fegyvereivé legyenek. Hanem adjátok oda magatokat az Istennek, mint akik a halálból életre keltetek. Tagjaitokat is adjátok át az igazság fegyvereiként az Istennek. Hiszen a bűn nem fog uralkodni rajtatok, mert nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt éltek."*

Gal 2,20: *„Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve: többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amit most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem."*

Mindenre képesnek tarthatjuk a Szentlélek megváltoztató hatalmát. Úgy, ahogy Isten egykor Jákóbot Izraellé formálhatta, Simont pedig Péterré és Sault Pállá, úgy Isten Szentlelke hatalma által számtalan embert megváltoztatott. A Szentlélek mindenesetre csak akkor végzi el bennünk a maga munkáját, ha mindvégig engedelmeskedünk neki. Nem kényszerít minket megszentelődésre.

ApCsel 15,37k.: *„Barnabás azt akarta, hogy vigyék magukkal Jánost is, akit Márknak hívtak. Pál azonban úgy tartotta helyesnek, hogy ne vigyék magukkal azt, aki elvált tőlük Pamfiliánál, és nem ment velük együtt a munkába."*

2Tim 4,11: *„Egyedül Lukács van velem. Márkot vedd magad mellé, hozd el magaddal, mert hasznomra van a szolgálatban."*

Filem 1k.: *„Kérlek pedig téged az én fiamért, akit a fogságban szültem, Onézimoszért, aki egykor neked haszontalan volt, most pedig neked is, nekem is hasznos."*

4. A Szentlélek vezetésében érvényesülő életfolytatás

Zsolt 143,10: *„Taníts akaratod teljesítésére, mert te vagy Istenem! A te jó lelked vezéreljen az egyenes úton!"*

ApCsel 10,19k.: *„Amíg Péter a látomásról elmélkedett, ezt mondta neki a Lélek: „Íme, három férfi keres téged: kelj fel, menj le, és eredj el velük. Semmit ne tétovázz, mert én küldtem őket!"*

ApCsel 11,12–15: *„A Lélek pedig azt mondta nekem: menj velük, és ne tégy semmilyen különbséget. Eljött azonban velem ez a hat testvér is, akikkel bementünk annak a férfiúnak a házába. Ő pedig elbeszélte nekünk, hogy látta, amint az angyal megállt a házában, és ezt mondja neki: Küldj el Joppéba, és hívd át Simont, akit Péternek is neveznek: aki olyan igéket hirdet neked, amelyek által üdvözülsz mind te, mind egész házad népe. Amikor pedig elkezdtem beszélni, leszállt rájuk a Szentlélek, ahogyan ránk is leszállt kezdetben."*

a) Gyakran úttal hasonlítjuk össze életünket. Olyan út ez, amely örvendezésre vezet. Ez azonban sok erőfeszítést igényel, sok erőbe kerül. Ez az út nem veszély nélküli. Olyan út, amely döntést igényel, hogy jobbra vagy balra akarunk-e menni. Olyan út, ami hosszúra nyúlik, de olyan út, amelyik mindenkit célba akar juttatni.

Fil 3,12–14: *„Nem mintha már elértem volna mindezt, vagy már célnál volnék, de igyekszem, hogy meg is ragadjam, mert engem is megragadott a Krisztus Jézus. Testvéreim, én nem gondolom magamról, hogy már elértem, de egyet teszek: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért."*

Kol 3,2–4: *„Az odafennvalókkal törődjetek, ne a földiekkel. Mert meghaltatok, és a ti életetek el van rejtve a Krisztussal együtt az Istenben. Mikor Krisztus, a mi életünk megjelenik, akkor vele együtt ti is megjelentek dicsőségben."*

b) Jézus látta maga előtt tanítványai útját, amint elhagyja őket. Azt is tudta, hogyan alakul (formálódik) az útjuk, és hol tevékenykednek majd érte, és hol kell meghalniuk. Megígérte nekik: *„Nem hagylak titeket árván, eljövök hozzátok."* (Jn 14,18)

c) A Szentlélekben Jézus jött el hozzájuk. A Szentlélek nem kárpótlás, hanem ebben az új formában volt Jézus pünkösd után velük, jobban mondva bennük.

d) Titok a Szentlélek, a Fiú és az Atya közötti egység és az együttműködés. Emberi értelmünkkel ezt nem tudjuk sem teljesen megmagyarázni, sem a helyüket megállapítani. Azonban azt nyilvánvalóan kijelentette Isten, hogy a Szentlélek bennünk lakik, vezet és elkísér.

Ef 1,13k.: *„Őbenne pedig titeket is – miután hallottátok az igazság igéjét, üdvösségetek evangéliumát, és hívőkké lettetek – eljegyzett pecsétjével, a megígért Szentlélekkel, örökségünk zálogával, hogy megváltsa tulajdon népét az ő dicsőségének magasztalására."*

1Jn 3,24: *„Aki pedig megtartja az ő parancsolatait, az őbenne marad, és ő is abban; és ezt, hogy ő bennünk van, abból tudjuk meg, hogy a Lelkéből adott nekünk."*

1Jn 4,13: *„Abból tudjuk, hogy benne maradunk, és ő mibennünk, hogy a maga Lelkéből adott nekünk."*

e) Időnként megkérdeznek minket: megtapasztalható-e a Szentlélek vezetése egészen személyes döntéseinkben és kicsi hétköznapi dolgainkban is? – Igen, a Szentlélek vezet és kísér minket mindennapi életünk nagy és kis döntéseiben és feladataiban. Isten gyermekei egész nap Isten vezetése szerint járhatnak.

Neh 9,12k.: *„Felhőoszlopban vezetted őket nappal és tűzoszlopban éjjel, hogy megvilágítsd nekik az utat, amelyen járnak. Majd alászálltál a Sínai-hegyre, és beszéltél velük az égből. Adtál nekik helyes törvényeket, igaz tanításokat, jó rendelkezéseket és parancsolatokat."*

Zsolt 25,4k.12–14: *„Utaidat, Uram, ismertesd meg velem, ösvényeidre taníts meg engem! Vezess hűségesen, és taníts engem, mert te vagy szabadító Istenem, mindig benned reménykedem. Az embert, aki féli az Urat, oktatja ő, hogy melyik utat válassza. Élete boldog marad, és utódai öröklik a földet. Közösségben van az Úr az őt félőkkel, szövetségére tanítja őket."*

f) *Georg von Viebahn* generális ezt a tanácsot adta egy fiatal keresztyénnek: „Ha azt akarod, hogy a Szentlélek vezessen, szánj időt naponta Isten igéje olvasására! Tárd Isten elé minden döntésedet, minden kívánságodat, minden kapcsolatodat és minden feladatodat, hogy kijelenthesse neked akaratát! Így fogja legyőzni Isten útjába álló akaratodat. Ha így élsz Istennel közösségben, Isten Lelke megérinti a szívedet, és vezetni fog."

A.) A Szentlélek megerősít a félelemmel szemben

Hag 2,5: *„Mert ígéretet tettem nektek, amikor kijöttetek Egyiptomból, és lelkem köztetek marad! Ne féljetek!"*

2Tim 1,7: *„Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét."*

a) A Szentlélek, aki vezet és elkísér minket, megerősít a félelemmel szemben. Sok embert kínoz félelem, és gyötri a keresztyéneket is: emberektől való félelem, félelem a rossz lelkiismerettől, félelem a szenvedéstől, félelem a jövőtől, félelem a haláltól. A Szentlélek bennünk is véghez akarja vinni (érvényesíteni) a félelemtől való megszabadító munkáját.

„Mert ígéretet tettem nektek, amikor kijöttetek Egyiptomból, és lelkem köztetek marad! Ne féljetek!" (Hag 2,5)

b) Isten Szentlelkét adta belénk. Ő nem a félelem lelke, hanem olyan lélek, aki megtölt minket erővel, szeretettel és józansággal.

Jn 16,33: *„Ezeket azért mondom nektek, hogy békességetek legyen énbennem. A világon nyomorúságotok van, de bízzatok: én legyőztem a világot."*

Ézs 41,13k.: *„Mert én, az Úr, a te Istened, erősen fogom jobb kezedet, és ezt mondom neked: Ne félj, én megsegítlek! Ne félj, férgecske Jákób, maroknyi Izráel! Én megsegítlek – így szól az Úr, a te megváltód, Izráel Szentje."*

B.) A Szentlélek teszi lehetővé az egymással való közösséget

Fil 2,1k.: *„Ha tehát van vigasztalás Krisztusban, ha van szeretetből fakadó figyelmeztetés, ha van közösség a Lélekben, ha van irgalom és könyörület, akkor tegyétek teljessé örömömet azzal, hogy ugyanazt akarjátok: ugyanaz a szeretet legyen bennetek, egyet akarva ugyanarra törekedjetek."*

a) A Fil 2-ben arról van szó, hogy tapasztaljanak meg az emberek köztetek valamit abból a közösségből, amit Isten Szentlelke hoz létre.

b) A Fil 4,2-ben két asszonyt figyelmeztet Pál arra, *„hogy legyen közöttük egyetértés az Úrban"*. Jézus kijelenti: *„Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást"* (Jn 13,35).

c) Mindig is lesznek feszültségek és nehézségek az egymással való közösségi létben. A közösség valahogy könnyen törik. Éppen az ilyen helyzetekben akar vezetni minket a Szentlélek, és összetartani vagy újra egyesíteni a „szeretet köteléke" által (Kol 3,14).

d) Néhány tekintetben elvakultak vagyunk önmagunkra vonatkozóan, és ez megnehezíti az együttélésünket. Talán egészen rosszul ítélünk meg egy helyzetet. Talán túl sokat képzelünk magunkról és elképzeléseinkről, és túl keveset a mellettünk levők javaslatairól. Akkor kérhetnénk: *„Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat! Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján!"* (Zsolt 139,23k.)

Gal 5,24k.: *„Akik pedig Krisztus Jézuséi, a testet megfeszítették szenvedélyeivel és kívánságaival együtt. Ha a Lélek által élünk, akkor éljünk is a Lélek szerint!"*

Róm 8,5–9.14: *„Mert akik test szerint élnek, a test dolgaival törődnek, akik pedig Lélek szerint, a Lélek dolgaival. A test törekvése halál, a Lélek törekvése pedig élet és békesség, minthogy a test törekvése ellenségeskedés Istennel, mert az Isten törvényének nem veti alá magát, és nem is tudja magát alávetni. Akik pedig test szerint élnek, nem lehetnek kedvesek Isten előtt. Ti azonban nem test szerint éltek, hanem Lélek szerint, ha Isten Lelke lakik bennetek. De akiben nincs a Krisztus Lelke, az nem az övé. Akiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai."*

e) Talán azt mondja nekünk a Szentlélek: Add át az Úrnak a terhedet és a gondodat! Ami soha nem történik meg az életedben, ami nem megy végbe a saját erőd által, az érvényesül *„az én lelkemmel – mondja a Seregek Ura"* (Zak 4,8b).

C.) Isten Szentlelke akar képessé tenni minket arra, hogy segíthessünk másoknak

Gal 6,1: *„Testvéreim, ha valakit tetten is érnek valamilyen bűnben, ti, akik lelki emberek vagytok, igazítsátok helyre az ilyet szelíd lélekkel. De azért vigyázz magadra, hogy kísértésbe ne essél."*

1Thessz 1,5k.: *„Mert a mi evangéliumunk nemcsak szavakban jutott el hozzátok, hanem erővel, Szentlélekkel és teljes bizonyossággal is. Ti is tudjátok, hogyan éltünk közöttetek, a ti érdeketekben, ti pedig a mi követőinkké lettetek, és az Úréi, amikor sok zaklatás ellenére a Szentlélek örömével fogadtátok be az igét."*

a) Isten Szentlelke, aki vezet minket, képessé akar tenni arra, hogy segíthessünk másoknak. *„Testvéreim, ha valakit tetten is érnek valamilyen bűnben, ti, akik lelki emberek vagytok, igazítsátok helyre az ilyet szelíd lélekkel."* (Gal 6,1)

b) Testvérek! Ha eltér közületek valaki a helyes úttól, és nem akarja többé elismerni Isten igazságát, akkor újból vissza kell hoznotok őt a helyes útra. Észrevesszük-e, ha valaki olyan különös szükséghelyzetbe, veszélybe kerül, hogy megveti a hitet?

c) Az alkalmazott segítség módja teljesen különböző lehet. De az a fontos, hogy nem lehet egyedül hagyni a másik embert: Ti segítsetek, akik lelkiek vagytok, akiket Isten Lelke vezet!

d) Antiókhiában Barnabás, aki telve volt Szentlélekkel és hittel, minden gyülekezethez tartozót figyelmeztetett, *„hogy szívük szándéka szerint maradjanak meg az Úrban"* (ApCsel 11,23).

Jak 5,19k.: *„Testvéreim, ha valaki közöttetek eltévelyedik az igazságtól, és megtéríti valaki, tudja meg, hogy aki megtérített egy bűnöst a tévelygés útjáról, megmenti annak a lelkét a haláltól, és sok bűnt elfedez.”*

ApCsel 11,23k.: *„Amikor megérkezett, és látta az Isten kegyelmét, megörült, és bátorította mindnyájukat, hogy szívük szándéka szerint maradjanak meg az Úrban; mivel derék ember volt, telve Szentlélekkel és hittel. És igen nagy sokaság csatlakozott az Úrhoz.”*

Róm 5,1k.: *„Mivel tehát megigazultunk hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által. Őáltala kaptuk hitben a szabad utat ahhoz a kegyelemhez, amelyben vagyunk, és dicsekszünk azzal a reménységgel is, hogy részesülünk az Isten dicsőségében.”*

4Móz 14,3–9: *„Miért akar bevinni minket az Úr arra a földre? Azért, hogy fegyvertől hulljunk el, asszonyaink és gyermekeink pedig prédára jussanak? Nem volna jobb visszatérnünk Egyiptomba? Majd ezt mondták egymásnak: Válasszunk vezetőt, és térjünk vissza Egyiptomba! Ekkor Mózes és Áron arcra borult Izráel közösségének egész gyülekezete előtt. De Józsué, Nún fia és Káléb, Jefunne fia, akik a föld kikémlelői között voltak, megszaggatták ruhájukat, és ezt mondták Izráel fiai egész közösségének: A föld, amelyet bejártunk és kikémleltünk, igen-igen jó föld. Ha az Úr kedvel bennünket, akkor bevisz arra a földre, és nekünk adja a tejjel és mézzel folyó földet. Csak az Úr ellen ne lázadjatok, és ne féljetek a föld népétől, mert megesszük őket. Tőlük eltávozott oltalmuk, de az Úr velünk van. Ne féljetek tőlük!”*

D.) A Szentlélek imádságban akar vezetni minket

Gal 4,6 *„Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldötte Fiának Lelkét a mi szívünkbe, aki ezt kiáltja: »Abbá, Atya«.”*

Ef 6,18: *„Minden imádságotokban és könyörgésetekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által.”*

a) A Szentlélek imádságban akar vezetni bennünket. Az az érzésünk, hogy mindig nehezebb az igazi imádság, az imádkozásnál való megmaradás. A sátán olyan sok eltérítési manővert kezdeményez, miközben olyan dolgokat gördít az utunkba, amik látszólag fontosabbak, mint az imádság.

b) Ne felejtsük el: a Szentlélek Pártfogóként adatott imaéletünk számára. *„Ugyanígy segít a Lélek is a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászkodásokkal”* (Róm 8,26).

c) Talán az imádságot akadályozó tényezőket kell ma feltárnia számunkra. Önző módon cselekedtünk, anélkül, hogy megkérdeztük volna az Urat? Egyszerűen nem igazodunk-e gyakran a kor fejlődési irányzatához?

d) Az imádság hitéletünk legfontosabb része. A Szentlélek segíteni akar nekünk, hogy ezt megfontoljuk, és ne hagyjuk, hogy megrövidítsék.

ApCsel 4,23–31: *„Amint elbocsátották őket, elmentek övéikhez, és elbeszélték, miket mondtak nekik a főpapok és a vének. Amikor ezt meghallották, egy szívvel és egy lélekkel felemelték hangjukat az Istenhez, és így szóltak: »Urunk, te teremtetted az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van, te mondtad atyánknak, a te szolgádnak, Dávidnak szájával a Szentlélek által: Miért zúdultak fel a pogányok, és a nemzetek miért terveznek hiábavalóságot? Felkeltek a föld királyai, és a fejedelmek megegyeztek az Úr ellen és az ő Felkentje ellen. Mert a te szent Szolgád, Jézus ellen, akit felkentél, valóban megegyezett Heródes és Poncius Pilátus ebben a városban a pogányokkal és Izráel népével, hogy végrehajtsák mindazt, amiről kezed és akaratod előre elrendelte, hogy megtörténjék. Most pedig, Urunk, tekints az ő fenyegetéseikre, és add meg szolgáidnak, hogy teljes bátorsággal hirdessék igédet; te pedig nyújtsd ki a kezedet gyógyításra, hogy jelek és csodák történjenek a te szent Szolgád, Jézus neve által.« Amint könyörögtek, megrendült az a hely, ahol együtt voltak, megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten igéjét.”*

5. A Szentlélek önmagával akar betölteni minket

A Szentlélek meg akar minket tisztítani, meg akar szentelni, és vezetni akar. Most foglalkozzunk a negyedik törekvésével: önmagával akar megtölteni minket.

A.) Teljesedjetek meg Lélekkel!

Ef 5,18b *„Teljesedjetek meg Lélekkel!”*

a) Ahogy imádkozunk a Szentlélek vezetéséért, úgy imádkozhatunk Lélek által megtöltött életért.

b) Mivel akar megtölteni minket a Szentlélek? Az Úr Jézus azt mondta tanítványainak: *„Ő engem fog dicsőíteni, mert az enyémből merít, és azt jelenti ki nektek. Mindaz, ami az Atyáé, az enyém; ezért mondtam, hogy az enyémből merít, és azt jelenti ki nektek”* (Jn 16,14k.).

c) A Szentlélek Jézusról akar nekünk beszélni, és életünket Jézussal akarja megtölteni.

2Kor 2,9–12: *„Hanem hirdetjük, amint meg van írva: »Amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett«, azt készítette el az Isten az őt szeretőknek. Nekünk pedig kinyilatkoztatta Isten a Lélek által; mert a Lélek mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is. Mert ki ismerheti meg az emberek közül azt, ami az emberben van? Egyedül az emberi lélek, amely benne lakik. Ugyanígy azt sem ismerheti senki, ami Istenben van, csak Isten Lelke. Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk.”*

Jn 14,26: *„A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek.”*

Jn 15,26: *„Amikor eljön a Pártfogó, akit én küldök nektek az Atyától, az igazság Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd bizonyságot énrólam.”*

d) A Szentlélek nemcsak azt akarja elérni bennünk, hogy Krisztusban beteljesedjünk, hanem azt is, hogy mások is megismerjék általunk Jézus Krisztust. *„Aki hisz énbennem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek! Ezt pedig a Lélekről mondta, akit a benne hívők fognak kapni, mert még nem adatott a Lélek, mivel Jézus még nem dicsőült meg.”* (Jn 7,38k.)

e) Jó dolgoknak kell erednie életünkből. A Szentlélek Jézus hírvivőivé akar formálni bennünket: *„Ti Krisztusnak a mi szolgálatunk által szerzett levele vagytok, amely nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével van felírva; és nem kőtáblára, hanem a szívek hústábláira”* (2Kor 3,3).

Nem kőbe vési Isten az üzenetet, hanem az életünkbe, annak ínségével és örömével, egyhangú és mozgalmas hétköznapjaival együtt. Hogy ilyen élő levelekként olvashassanak bennünket az emberek. Egyik súlyosan szenvedő keresztyén nővérről mondta az ápolónő: minden látogatója kapott egy olyan igét, amelyik Jézusra mutatott. Vigasztalás nélkül senki sem távozott el az ágyától.

2Kor 6,3–10: *„Senkinek semmiféle megütközést nem okozunk, hogy ne szidalmazzák szolgálatunkat, hanem úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgái: sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongattatásban, verésekben, bebörtönzésben, fáradozásban, virrasztásban, böjtölésben, tisztaságban, ismeretben, türelemben, jóságban, Szentlélekben, képmutatás nélküli szeretetben, az igazság igéjével, Isten erejével, az igazság jobb és bal felől való fegyvereivel, dicsőségben és gyalázatban, rossz hírben és jó hírben, mint ámítók és igazak, mint ismeretlenek és jól ismertek, mint halálra váltak, és íme, élők, mint megfenyítettek és meg nem öltek, mint szomorkodók, de mindig örvendezők, mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint akiknek nincsen semmijük, és akiké mégis minden.”*

B.) Mivel tölti meg a Szentlélek az életünket?

Mik 3,8: *„Engem azonban betölt az Úr lelke erővel, igazsággal és hatalommal, hogy megmondjam Jákóbnak a bűnét, Izráelnek a vétkét.”*

ApCsel 1,8: *„Ellenben erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig.”*

a) Különböző igéket találunk arra a kérdésre vonatkozóan, hogy mivel tölti meg a Szentlélek az életünket. Tanítványaitól való búcsúzásakor azt mondta Jézus: *„Ellenben erőt kaptok, ... és tanúim lesztek... egészen a föld végső határáig.”* (ApCsel 1,8)

b) A Szentlélek lelki erővel akar ellátni minket. Milyen gyakran erőtlennek és képtelennek érezzük magunkat arra, ami előttünk áll. Saját terhünkkel és mások problémáival is zöld ágra kell vergődnünk. Szükségünk van erőre, hogy kitartsunk, hogy a lelki harcban, amibe beleálltunk, ragaszkodjunk Jézus győzelméhez.

c) A megbízatás, amit be kell töltenünk, olyan nagy, mint egy óriás. Úgy vagyunk mi is, mint Izrael volt: *„Sőt láttunk ott óriásokat is, Anák óriás fiait. Olyannak láttuk magunkat, mint a sáskák, és ők is úgy néztek ránk”* (4Móz 13,33).

d) Az Úr Jézus tudja ezt, és nem falra hányt borsó, mikor azt mondja: *„Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek”* (Mt 11,28).

e) És azt ígéri Jézus: *„erőt kaptok”* (ApCsel 1,8).

Mikeás próféta megtapasztalta: *„Engem azonban betölt az Úr lelke erővel”* (Mik 3,8).

Pál azt mondta: *„Ezért fáradozom én is, és küzdök az ő ereje által, amely hatalmasan működik bennem”* (Kol 1,29). Azt írta Timóteusnak, hogy *„nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét”* (2Tim 1,7).

1Kor 2,4k.: *„Beszédem és igehirdetésem sem az emberi bölcsesség megejtő szavaival hangzott hozzátok, hanem a Lélek bizonyító erejével; hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék.”*

Ef 3,16: *„Adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy hatalmasan megerősödjék bennetek a belső ember az ő Lelke által.”*

Kol 1,29: *„Ezért fáradozom én is, és küzdök az ő ereje által, amely hatalmasan működik bennem.”*

1Thess 1,5: *„Mert a mi evangéliumunk nemcsak szavakban jutott el hozzátok, hanem erővel, Szentlélekkel és teljes bizonyossággal is. Ti is tudjátok, hogyan éltünk közöttetek, a ti érdeketekben.”*

f) A Szentlélek ereje belülre és kívülre ható erő. Olyan erő, ami képessé tesz gyakorlati feladatokra, és ellát bennünket (felszerel) különböző szolgálatokra a gyülekezetben. Két, a szentsátornál együtt dolgozó iparművészről mondta Isten Mózesnek:

2Móz 31,1–6: *„Azután így beszélt Mózeshez az Úr: Lásd, név szerint elhívtam Becalélt, Húr fiának, Úrinak a fiát a Júda törzséből. Betöltöttem őt isteni lélekkel, bölcsességgel, értelemmel és képességgel mindenféle munkálatra, hogy terveket készítsen az arany, az ezüst és a réz feldolgozására, foglalatba való kövek vésésére, fafaragásra és mindenféle munka elvégzésére. Én most melléje állítom Oholiábot, Ahiszámák fiát a Dán törzséből. Bölcsességet adok minden hozzáértő ember szívébe, hogy el tudják készíteni mindazt, amit megparancsoltam neked.”*

1Kor 12,4–11: *„A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz. Különbségek vannak a szolgálatokban is, de az Úr ugyanaz. És különbségek vannak az isteni erő megnyilvánulásaiban is, de Isten, aki mindezt végbehozviszi mindenkiben, ugyanaz. A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele. Mert némelyik a Lélek által a bölcsesség igéjét kapta, a másik az ismeret igéjét, ugyanazon Lélek által. Egyik ugyanattól a Lélektől a hitet, a másik ugyanazon Lélek által a gyógyítások kegyelmi ajándékait. Van, aki az isteni erők munkáit vagy a prófétálást kapta; van, aki lelkek megkülönböztetését, a nyelveken való szólást, vagy pedig a nyelveken való szólás magyarázását kapta. De mindezt egy és ugyanaz a Lélek munkálja, aki úgy osztja szét kinek-kinek ajándékát, amint akarja.”*

C.) Néhány gyakorlati utasítás

Ef 5,18–20: *„Ne részegeskedjetek, mert a borral léhaság jár együtt, hanem teljetek meg Lélekkel, mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket; énekeljetek és mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak, és adjatok hálát az*

Istennek, az Atyának mindenkor mindenért, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében."

Józs 1,8: *„Ne hagyd abba ennek a törvénykönyvnek az olvasását, hanem tanulmányozd éjjel-nappal, őrizd meg, és tartsd meg mindazt, ami ebben meg van írva. Akkor sikerrel jársz utadon, és boldogulsz."*

a) Néhány gyakorlati utasítást ad Pál apostol az Efézusban élő keresztyéneknek azzal kapcsolatban, hogy hogyan kell beteljesednünk (megtöltekeznünk) Szentlélekkel: „*Teljetek meg Lélekkel, mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket!"* (Ef 5,18b–19a)

b) Az Isten igéjével való élet olyan eszköz, amelyet erősebben megragad és megtölt a Szentlélek. A Biblia olvasása és az olvasottak feletti imádkozó gondolkodás mindig újra megeleveníti lelki életünket.

2Kor 3,6: *„a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít."*

Jn 6,63: *„Azok a beszédek, amelyeket én mondtam nektek: lélek és élet."*

c) Ha érezzük, hogy hiányoznak bennünk a Szentlélek hatásai, akkor minden más egyebet nyugodtan tegyünk félre, ami egyébként fontosnak tűnik számunkra, és szakítsunk időt Isten igéjére, tegyük ki magunkat Isten igéjének, ahogy valaki megfogalmazta: *„A Krisztus beszéde lakjék bennetek gazdagon"* (Kol 3,16a).

2Kor 3,6: *„Ő tett alkalmassá minket arra, hogy az új szövetség szolgái legyünk, nem betűé, hanem Léleké, mert a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít."*

d) *Jim Fraser* írja, aki úttörő misszionáriusként dolgozott Kínában, és sok sötét órát kellett átvészelnie: „A kísértések és támadások idején újra és újra felszabadulást találtam a hangos imádság és a bibliaversek hangos ismétlése által, amelyekre emlékeztetett a Szentlélek. Ez mindenkor olyan volt, mint egy erős ellenállás megtörése, és a Szentlélek erejével való újbóli megtöltekezés."

2Tim 3,16k.: *„A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített."*

Zsolt 19,8–12: *„Az Úr törvénye tökéletes, felüdíti a lelket. Az Úr intő szava határozott, bölccsé teszi az együgyűt. Az Úr rendelkezései helyesek, megörvendeztetik a szívet. Az Úr parancsolata világos, ragyogóvá teszi a szemet. Az Úr félelme tiszta, megmarad örökké. Az Úr döntései igazak, mindenben igazságosak, kívánatosabbak az aranynál, sok színaranynál is, édesebbek a méznél, a csurgatott méznél is. Szolgádat is figyelmeztetik: ha megtartja azokat, jutalma bőséges."*

e) A *„vigasztaljátok tehát egymást ezekkel az igékkel"* (1Thessz 4,19) üzenetet úgy is értelmezhetjük, hogy beszéljetek egymással mindarról, amivel megajándékozott titeket az Úr a Biblia olvasásakor!

f) Megfontolásra érdemes jó tanács: Ha a levertség és depresszió fázisában vagy, belső üresség miatt sóhajtozol, és sóvárogsz a Lélek gazdagsága után, okkor olvasd a Bibliádat, és ne tartsd meg a magad számára felfedezéseidet!

g) Beszélj róla másoknak is! Talán nem tűnik egyszerűnek, hogy erről beszélj. De meg kell tanulnunk legyőzni magunkat. Akkor is, ha arra gondolunk, hogy ezt nem tudjuk megtenni. Már néhány egyszerű szó is hasznos lehet a felebarátodnak.

ApCsel 4,18–20: *„Miután tehát behívták őket, megparancsolták, hogy egyáltalán ne beszéljenek, és ne tanítsanak Jézus nevében. Péter és János azonban így válaszolt nekik: »Igaz dolog-e az Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre: ítéljétek meg magatok; mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk!«"*

Zsolt 66,16: *„Jertek, halljátok, ti istenfélők mind, hadd mondjam el, mit tett velem!"*

Zsolt 119,45–48: *„Tágas téren járok, ha a te utasításodat keresem. Királyoknak is elmondom intelmeidet, és nem vallok szégyent. Gyönyörködöm parancsolataidban, mert szeretem őket. Elfogadom parancsolataidat, mert szeretem őket, és elmélkedem rendelkezéseiden."*

D.) Mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket!

Ef 5,19k.: *„Mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket; énekeljetek és mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak, és adjatok hálát az Istennek, az Atyának mindenkor mindenért, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében."*

Zsolt 96,1–4: *„Énekeljetek új éneket az Úrnak, énekelj az Úrnak, te egész föld! Énekeljetek az Úrnak, áldjátok nevét, hirdessétek szabadítását mindennap! Beszéljétek el dicsőségét a nemzeteknek, csodáit minden népnek! Mert nagy az Úr, méltó, hogy dicsérjék, félelmesebb minden istennél."*

Ef 5,18b.k.: *„Teljetek meg Lélekkel, mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket; énekeljetek és mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak!"*

a) A közös éneklés helyet teremthet a Szentlélek Isten működésének. Ahol Isten Lelke munkálkodik, új élet támad, és sokféle új ének is keletkezik.

Már az Ótestamentumban is olvashatjuk: *„Új éneket adott a számba, Istenünknek dicséretét. Sokan látják ezt, félik az Urat, és bíznak benne"* (Zsolt 40,4).

Zsolt 28,7: *„Erőm és pajzsom az Úr, benne bízik szívem. Ő megsegített, ezért vidám a szívem, és énekelve adok neki hálát."*

Zsolt 9,2k.: *„Hálát adok az Úrnak teljes szívemből, elbeszélem minden csodatettedet. Örülök és vigadok neked, zengem nevedet, ó Felséges!"*

Zsolt 33,1–3: *„Vigadjatok az Úrban, ti igazak! Az igaz emberekhez illik a dicséret. Adjatok hálát az Úrnak citeraszóval, tízhúrú lanttal zengjetek neki! Énekeljetek neki új éneket, szépen zengjenek hangszereitek!"*

Zsolt 34,2–4: *„Áldom az Urat mindenkor, állandóan őt dicséri szám. Az Úrral dicsekszik lelkem. Hallják ezt az alázatosak, és örülnek. Hirdessétek velem az Úr nagyságát, magasztaljuk együtt az ő nevét!"*

Zsolt 92,2k.: *„Milyen jó hálát adni az Úrnak, és zengeni neved dicséretét, ó Felséges, hirdetni reggel szeretetedet, hűségedet minden éjjel."*

Zsolt 106,1–3.47k.: *„Dicsérjétek az Urat! Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete! Ki tudná elmondani, milyen hatalmas az Úr, ki beszélhetné el minden dicső tettét? Boldogok, akik megtartják a törvényt, akiknek tettei mindenkor igazak. … Segíts meg minket, Urunk, Istenünk, és gyűjts össze a népek közül, hogy hálát adhassunk szent neved-*

nek, és dicsőítve magasztalhassunk téged! Áldott az Úr, Izráel Istene öröktől fogva mindörökké! Az egész nép mondja: Ámen! Dicsérjétek az Urat!"

b) A hálaadás megnyitja szívünket a Szentlélek számára. „A Lélek által megtöltött emberek hálásak. A hálaadás áradóvá teszi Isten kegyelme forrását. »*Hálaadással áldozz Istennek!«* (Zsolt 50,14), »*Zengjetek hálaéneket az Úrnak«* (Zsolt 147,7). A hálátlanság ellenben olyan, mint a szárító szél, ami minden forrást kiapaszt" *(P. Breymeier)*.

Amikor Pált és Szilászt börtönbe zárták, egyáltalán nem volt könnyű nekik, hogy gonosztevőkként (bűnöző) kezelték őket. Mégis imádkoztak, és Istent magasztaló énekeket énekeltek. Ha Szentlélekkel betelt emberek akarunk lenni, akkor maradjunk meg a hálaadásban!

Ézs 12,1–6: *„Azon a napon ezt mondod majd: Hálát adok neked, Uram, mert bár haragudtál rám, elmúlt haragod, és megvigasztaltál. Íme, Isten az én szabadítóm, bízom, és nem rettegek, mert erőm és énekem az Úr, megszabadított engem. Örvendezve fogtok vizet meríteni a szabadulás forrásából. Azon a napon ezt mondjátok majd: Adjatok hálát az Úrnak, hirdessétek nevét! Adjátok tudtára a népeknek nagy tetteit! Emlékeztessétek őket, hogy neve magasztos! Énekeljétek, hogy milyen fenséges tetteket vitt véghez az Úr, tudja meg ezt az egész föld! Kiálts és ujjongj, Sion lakója, mert nagy közöttetek Izráel Szentje!"*

c) Pál közöl még egy szempontot, ami segít abban, hogy Lélekkel megtelt (megtöltött) életünk legyen: *„Engedelmeskedjetek egymásnak, Krisztus félelmében"* (Ef 5,21). A Szentlélekkel telt emberek nem akarnak sem dominálni, sem imponálni. Hagyják, hogy a Szentlélek vezesse, korrigálja és előkészítse őket. A kölcsönös megbecsülés és szeretet a lelki élet jellegzetes ismertetőjele.

E.) A Szentlélek gyümölcsöző életet akar munkálni bennünk

Gal 5,22k.: *„A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás. Az ilyenek ellen nincs törvény."*

Zsolt 92,13–15: *„Az igaz virul, mint a pálmafa, magasra nő, mint a libánoni cédrus. Az Úr házában vannak elültetve, ott virulnak Istenünk udvarain. Öregkorban is sarjat hajtanak, dús lombúak és zöldek maradnak."*

a) A Szentlélek gyümölcsöző életet akar munkálni bennünk. Kiemelünk a Szentlélek gyümölcséből kettőt, amelyeket a Lélek akar munkálni az életünkben:

b) Szeretet. Az a szeretet, amivel Isten akar megölteni minket, olyan szeretet, ami oda tud figyelni a másikra, kiönti a szívét, amelyik bízni tud a másik emberben, és gondoskodni tud róla.

Nem csak azokat szereti, akik viszontszeretnek. Ez a szeretet ad és ad és ad. Ez a szeretet, amelyet Isten töltött a szívünkbe a Szentlélek által, ki tudja azt is mondani: „Sajnálom, kérlek, bocsáss meg", vagy „megbocsátok neked".

Róm 12,9–21: *„A szeretet ne legyen képmutató. Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz, a testvérszeretetben legyetek egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők, a szolgálatkészségben fáradhatatlanok, a lélekben buzgók: az Úrnak szolgáljatok. A reménységben örvendezzetek, a nyomorúságban legyetek kitartók, az imádkozásban állhatatosak. A szentekkel vállaljatok közösséget szükségeikben, gyakoroljátok a vendégszeretetet. Áldjátok azokat, akik üldöznek titeket; áldjátok, és ne átkozzátok. Örüljetek az örülőkkel, sírjatok a sírókkal. Egymással egyetértésben legyetek, ne legyetek nagyratörők, hanem az alázatosakhoz tartsátok magatokat. Ne legyetek bölcsek önmagatok szerint. Ne fizessetek senkinek rosszal a rosszért. Arra legyen gondotok, ami minden ember szemében jó. Ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljetek minden emberrel békességben. Ne álljatok bosszút önmagatokért, szeretteim, hanem adjatok helyet az ő haragjának, mert meg van írva: »Enyém a bosszúállás, én megfizetek« – így szól az Úr. Sőt, »ha éhezik ellenséged, adj ennie, ha szomjazik, adj innia; mert ha ezt teszed, parazsat gyűjtesz a fejére!« Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval!"*

c) Öröm. Az az öröm, amit a Szentlélek munkál a szívünkben nem olyan, hogy egyik pillanatban jelen van, a másikban meg eltűnik. Nem is függ a külső körülményektől. Ez „az Úrban való öröm", ahogy Dávid mondta: *„Megismerteted velem az élet útját, teljes öröm van tenálad, örökké tart a gyönyörűség jobbodon"* (Zsolt 16,21).

Jn 16,24: *„Eddig nem kértetek semmit az én nevemben: kérjetek, és megkapjátok, hogy örömötök teljes legyen."*

Róm 14,17: *„Hiszen az Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, békesség és a Szentlélekben való öröm."*

d) Az életünk gyakran olyan zaklatott, hogy úgy sietünk el egymás mellett, hogy a Lélek gyümölcsének – szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás – kevés teret adunk.

Kérhetjük az Urat: tölts meg engem Szentlelkeddel, hogy gyümölcsöket érleljen életemben, mert azt mondtad: *„Az lesz az én Atyám dicsősége, hogy sok gyümölcsöt teremtek, és akkor a tanítványaim lesztek"* (Jn 15,8).

e) Jézus azt mondta tanítványainak: *„Ha tehát ti gonosz létetekre tudtok gyermekeiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik kérik tőle?"* (Lk 11,23)

Jn 15,7k.: *„Ha megmaradtok énbennem, és beszédeim megmaradnak tibennetek, akkor bármit akartok, kérjétek, és megadatik nektek. Az lesz az én Atyám dicsősége, hogy sok gyümölcsöt teremtek, és akkor a tanítványaim lesztek."*

Ha kitakarítottuk, ami útjába áll a Szentlélek működésének, meg fogjuk tapasztalni, amit Jézus megígért: *„Én pedig kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké"* (Jn 14,16).

Péld 1,23: *„Térjetek meg, ha megdorgállak, és én kiárasztom rátok lelkemet, megismertetem veletek igéimet."*

Vier anliegen des heiligen geistes
Bibellesezettel Aidlingen Diakonissen Mutterhaus Juni 2000
http://www.bibel.com/BLZ/index-3.html
Ford.: Dr. Pótor Imre

BIBLIAI TÁJAK – EMBEREK

T. C. Smith

Az ókori Közel-Kelet hegyvidékei

A Hermon-hegy vonulatai. 1. A Nagy-Hermon, vagy ahogy az arabok hivják: Dsebel-es-Seik, Észak-Palesztina hegylánca, az Anti-Libanon déli folytatása, amelytől egy mély depresszió választja el. A Kaszr-Antarban (2760 m) éri el a legnagyobb magasságát. Vizei a Jordánt és a Damaszkuszi-síkság sós tavait táplálják. A nagyobbára mészkőből álló hegységnek délen számos kiágazása van. 2. Kis-Hermon (Dsebel-Duhi), az előbbinél jóval alacsonyabb (520 m) hegylánc, Acrétól 40 km-re a Jordán jobb partján (Pallas nagylexikon)

A hegygerincek szédítő magassága, a felhők közelsége, a méltóságteljes nyugalom valamiféle titokzatos erő és fenségesség képzetével párosulva tiszteletteljes érzéseket ébresztenek a szemlélőkben. Nem csoda, ha az ókori Közel-Kelet népei a hegyvidéket szent helynek, vagyis az istenek lakóhelyének tartották. A népi szimbolika motívumai között a hegyeket az erő, a hatalom és a fenségesség jelképeiként tartották számon. A héber ószövetségi iratokban is fellelhetők olyan hasonlatok, amik Isten igazságát, szeretetét és oltalmát a hegyek rendíthetetlenségével ábrázolják (Zsolt 36,6; 72,3; 125,2; Ézs 54,10).

Vessünk egy pillantást a Közel-Kelet domborzati térképére, és meglátjuk, hogy a hegyvonulatok egy polip karjaihoz hasonlítanak. A Kaukázus és az Ararát alkotják a polip fejét és testét, a csápjai pedig az Anti-Taurus, a Taurus, a Zagros, a Libanon és az Anti-Libanon.

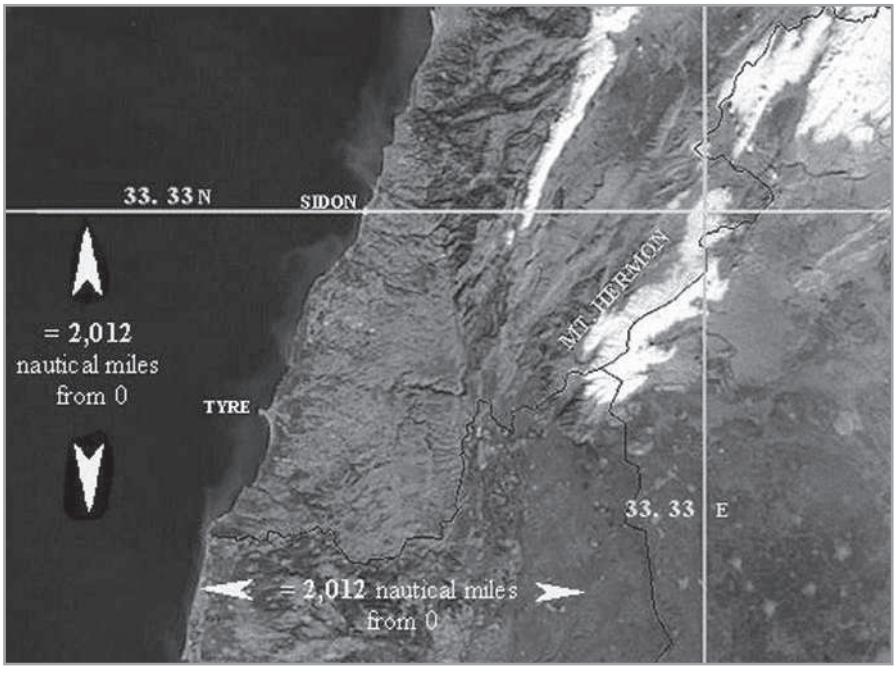

A Hermon-hegy elhelyezkedése légifelvétel alapján

A Kaukázus masszív, robosztus és durva mintázatú hegygerincei észak-nyugattól délkeleti irányban húzódnak a Kercs-szorostól (Keriç) kezdődően a Fekete-tenger mentén a Kaszpi-tenger partvidékéből kinyúló Apseron-félszigetig. A hegygerincek szélessége 96 km és 240 km között változik, a hosszúsága megközelítőleg 1100 km, néhány hegycsúcs pedig eléri vagy meghaladja az 5000 méteres magasságot is. Az ókorban a Kaukázus vidéke az örmények és a szkíták lakóhelye volt, ami a 20. század „szovjet Georgiája” után a mostani Grúzia területe.

Az Ararát hegység, melynek csúcsa 5165 méterrel magaslik a tengerszint fölé, a mai Törökország keleti részén, az Örményországgal és Iránnal határos területeken fekszik. Az Ararát egy szunnyadó vulkán, utoljára 1840-ben tört ki

Az Eufrátesztől keletre a Taurus hegyláncainak neve „Jebel Kurim” vagy Anti-Taurus, amely a Zagros vonulatába csatlakozik. A Zagros láncai délkeleti irányban folytatódnak egészen a Perzsa-öbölig. A Zagros legmagasabb csúcsai 4000 méteres tengerszint feletti magasságban találhatók. Az Anti-Taurus és Zagros északi része és a Kaukázus déli vonulatai között fekszik az Ararát hegység. Valószínűsíthető, hogy ezen a vidéken, vagy a mai Törökország keleti partján elterülő Vantó környékén feneklett meg az özönvíz után Noé bárkája (lásd 1Móz 8,4). Az Ararát legmagasabb csúcsa mintegy 5165 m magas.

A Taurus hegység nagyjából 800 km hosszú vonulata az Eufrátesztől kezdődik és Kis-Ázsiánál folytatódik nyugatra az Antalyai-öbölig. Ezt a részt emlegetik „Ramadan Oglou Balakar”-ként, melynek legmagasabb csúcsa 3600 méterrel magasodik a tengerszint felett. Számos szirt keletkezett a hegyhátakon a rétegek gyűrődése során, melyek közül az egyik legismertebb az Alma-Dagh, melyet a Libanonhoz szokás hasonlítani. Két nevezetes átjáró szakítja meg a Taurus vonulatát: az ókori Antiókhiában (a mai Törökország területéhez tartozó Antakyában) található „Szíriai kapu” vagy „Beilan átjáró”, ami Szíriát és Ciliciát köti össze, a másik az észak-kappadóniai tartomány felé vezető „Ciliciai kapu”, melyet a Taurus „Simplon-hágójaként” is emlegetnek, hossza mintegy 128 km észak–déli irányban.

Amikor Pál és Szilász második misszióútjukon elhagyták Antiókhiát (ApCsel 15,41), a Szíriai kapun keresztül jutottak el Ciliciába, és valószínűleg néhány napra megszálltak Pál

A Tarzusztól északra található „Ciliciai kapu”. Nagy Sándor és Pál apostol is használta utazásai során

szülővárosában, Tarzuszban. Ezután a Ciliciai kapun keresztül északra haladtak tovább, Derbébe, Lisztrába és Ikóniumba, majd a pizidiai Antiókhiába, ahol Pál az első misszióútja során keresztény gyülekezeteket alapított.

A Libanon lépcsőzetes teraszai kiválóan alkalmasak földművelési célokra

Két nevezetes hegygerinc emelkedik ki a Taurusból Kis-Ázsiában az Amáni-hegységtől déli irányban haladva a Sínai-félsziget felé, egészen Délnyugat-Arábiáig. Ezeket nevezik Libanonnak és Anti-Libanonnak. A libanon szó sémita eredetű gyökere „lábán", melynek jelentése „fehérnek lenni". A két hegyvonulat nevét valószínűleg a gerinceken húzódó mészkősziklák fehéres színének, illetve a hófödte csúcsoknak köszönheti. A Libanon arab neve Jebel-el-Libnán, az Anti-Libanon neve pedig Jebel-esh-Sarki.

Az amáni Taurus-hegyláncot a Párán-puszta szakítja meg. A Sínai-félszigeten mintegy 240 km hosszan gránithegyek pompáznak, melyek között egykor Mózes a törvénytáblákat átvette Jahvétól

A Fönícia területén a Libanon és az Anti-Libanon között húzódó mély völgy neve El-Buká, azaz az arab völgy szó. A vidék vízgyűjtő területe Baalbek városa Libanonban. A várostól északra lévő Orontesz-folyó közel 400 km hosszúságban szeli át Szíriát és a mai Törökország délnyugati részét, majd Antiókhiától (Antakya) mintegy 30 km-re ömlik a Földközi-tengerbe. A Baalbek déli határán lévő völgyben a Litani folyik, melynek földközi-tengeri torkolata Tírosnál található.

A Libanon hegyláncai magasabbak, mint az Anti-Libanoné, a gerincek magassága átlagosan 1800 méter, de

A Petrához vezető út vége a hajdani várost körülvevő hegyekkel

néhol a 3000 métert is meghaladja. Miközben a legmagasabb csúcsok teljesen kopárak, az alacsonyabb részeken fellelhetők az élet nyomai. Az „El-Qurnat es-Sawda", a Libanon legmagasabb csúcsa kb. 3050 méterig nyúlik, a Beirut közelében magasodó „Jebel Sannin" pedig csak néhány méterrel marad el mögötte. A Libanon vonulata az Alexandretta (Iskenderun) -öböltől egészen Tíroszig olyan közel húzódik a Földközi-tengerhez, hogy ezen a szakaszon jóformán nincs is tengerpart, hanem csak az Akkói síkságtól kezdődően.

A Tírusz felett északon haladó Litani folyó mentén a Libanon hegyei az átlagos 1800 méteres magasságukhoz képest „megszelídülnek" úgy, mint például a galileai síkságon lévő „Jermak", amely 1200 méterrel emelkedik a tengerszint fölé. A Libanon előhegyei Alsó-Galileában érnek véget, a Jezréel síkságnál.

Amikor elérjük Jeruzsálemet, azt tapasztaljuk, hogy Samária hegyei mindössze 800 méter magasak, majd Hebronnál ismét 900 méter fölé nőnek. Azután Beérsebától délre a Negev fennsíkba torkollnak, ami nagyjából 600 és

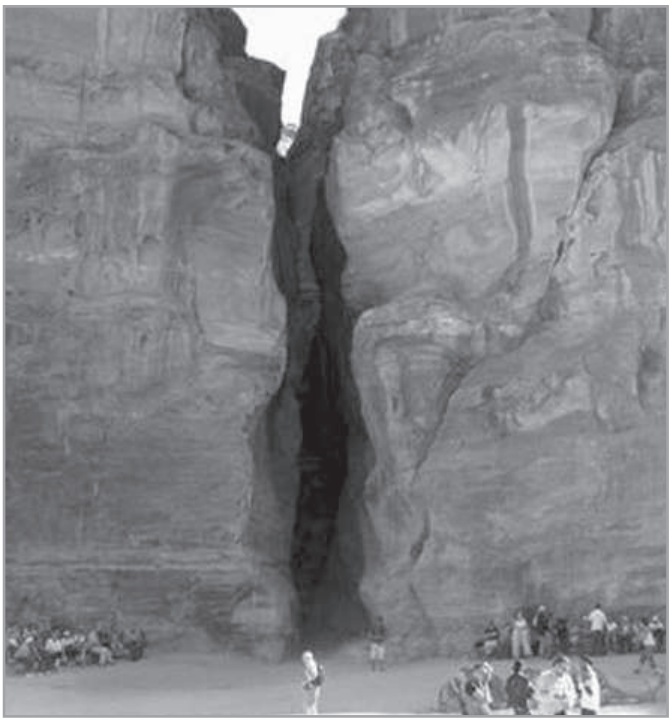

A Holt-tengertől délre az egykori nabateus fővároshoz, Petrához vezető meredek szurdok, az úgynevezett Siq

1000 méter közötti értékkel magasabb a tengerszintnél. A „Ras Ramon" a vidék legmagasabb pontja. A Negev alacsonyabb területein kezdődő amáni Taurus-hegyláncot a Párán-puszta szakítja meg. A sivatag folytatásaként a Sínai-félszigeten mintegy 240 km hosszan gránithegyek pompáznak, melyek között egykor Mózes a törvénytáblákat átvettek Jahvétól. A Kr. u. 4. században a több mint 2000 méter magas „Jebul Musát" azonosították Sínai-hegyként.

T. C. Smith nyugalmazott vallástudományi professzor, Furman Egyetem, Greenville, SC.

Biblical Illustrator, Summer 1990, 3. és 7–8. oldal
Ford.: Jeviczki Andrea

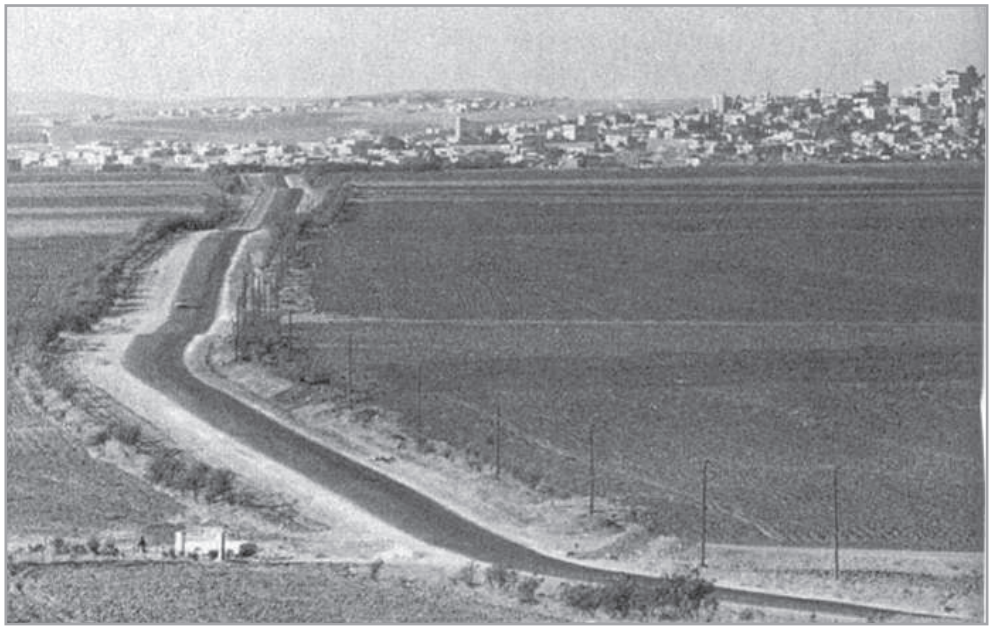

Követve az ősi királyi utak vonalát, egy modern úttest megy be Medebába, ami egy móábita város volt Móáb és Ammón határán. Időnként az emóriak és az izraeliták is birtokukba vették

Gary C. Huckabay

Ammón

A szárny bedől, ahogy a pilóta leszálláshoz állítja be a repülőt. A manőver kopár földet fed fel, leszámítva rajta egy modern várost, Ammant. Megérkeztünk Jordániába és az ammóniták ősi fővárosának, Rabbath-Ammónnak helyére.

A növényzet hiánya és a keleten fekvő végtelen sivatag látványa után hamar indíttatást érezhetünk rá, hogy nyugatra, a Jordán buja völgyének irányába induljunk. Ugyanez az érzés vezethette az ammónitákat is, amiért összetűzésbe kerültek az izraeli törzsekkel? Elképzelhető, de mielőtt bármilyen elméletet fogalmaznánk meg az ammónita–izraeli összetűzéseket illetően, más tényezőket is figyelembe kell vennünk, mint a jordániai táj látképét. Ahhoz, hogy megértsük az ammónitákat, fel kell tárnunk a származásuk rejtélyét, a földjüket, a kultúrájukat és a történelmüket.

Az ammóniták történelmének kezdete a régészeti maradványokból ítélve bizonytalan. Szerencsére a Biblia feljegyzései megmaradtak. Történetük a Cóar feletti hegyekben kezdődik, feltehetőleg a Holt-tengertől délre. Az 1Móz 19,30–38 szerint Lót fiatalabbik lánya apjától gyermeket fogant és szült. A fiút Ben-Ammínak nevezték el. Ezzel egy időben született Móáb, Ben-Ammí féltestvére Lót idősebbik lányától.

Mit jelenthet Ben-Ammí? Három lehetőség érdemel említést: (1) „népem fia”, (2) „bácsikám fia” vagy (3) „rokonom fia”. A harmadik javaslat a legkézenfekvőbb a körülmények fényében. Legyünk óvatosak: Bene-Ammón („Ammón fiaiként” fordítva) nem összekeverendő Ben-Ammíval, az ammóniták atyjával.

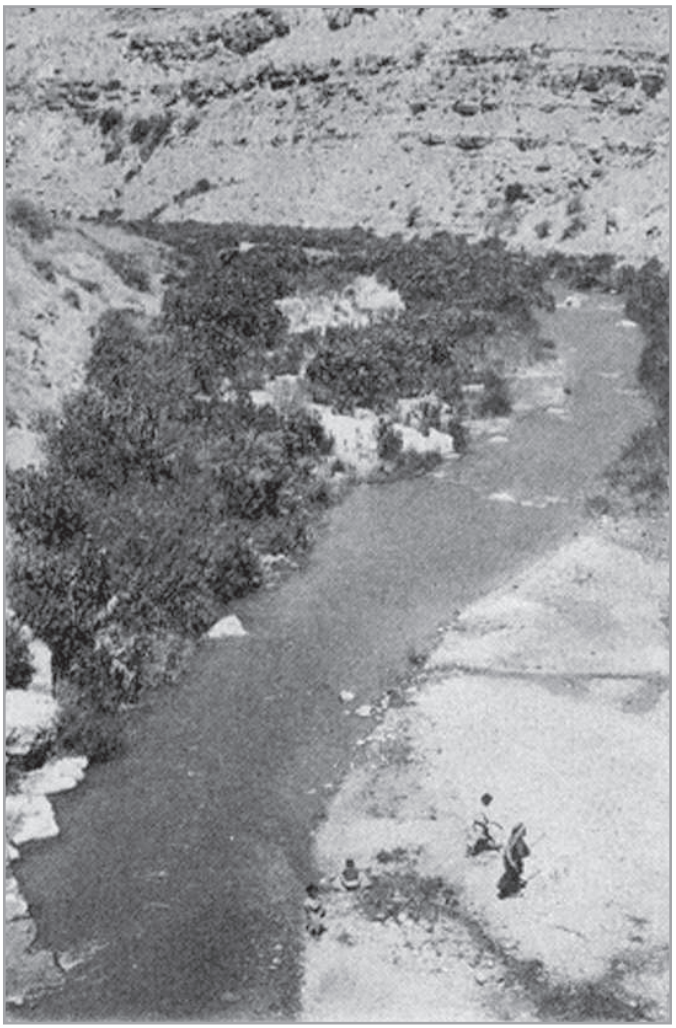

A Jabbók folyó jelezte a fő határt Ammón és északi szomszédja, Gileád között. A Jabbókhoz közel volt az a hely, ahol Jákób az Isten küldöttjével birkózott

Egészen mostanáig [a cikk 1990-ből származik – a szerk.] úgy hitték, az ammóniták évszázadokig kicsiny pásztortörzsként vándoroltak. Azonban a jordániai ásatások bizonysága szerint ammónita települések már Kr. e. 1600-ban jelen voltak a területen, jóval azelőtt, hogy a héberek ideérkeztek volna Egyiptomból.

Idővel Ammón fiai elég erősek lettek ahhoz, hogy elmozdítsák Zúzimot (más néven Zamzummi), lásd 1Móz 14,5; 5Móz 2,20). Ham, a zúzim főváros valószínűleg behódolt az ammónitáknak, akik fővárosukká tették a várost, Rabba néven (Rabbat-Ammón). Rabbat-Ammónt a „vizek városának" is nevezték természetes forrásainak köszönhetően. Ez megmagyarázza fontosságát az ammónita királyság központjaként.

Az ammónita királyság határai lassan épültek ki egy nagyjából négyszázéves időszak alatt. Ahogy birtokba vették a földet, falvaik északra a Jabbók folyóig, és délre az Arnon folyóig terjedtek ki. Nyugat felé is törekedtek, de egy másik nép, az emóriták megállították a haladásukat (Józs 12,2; 13,10). A Biblia arról is beszámol, hogy az emóri Szíhon királya igényt tartott az ammóniták határaira nem sokkal az izraeliták érkezése előtt.

A ma Mogib-folyóként ismert Arnón-folyó és völgye Ammón déli határvonalaként szolgált az ősi időkben, elválasztva azt Móábtól. 30 mérföldes útján a transzjordán területen keresztül a folyó 3500 lábnyit esik, mire a Holt-tengerbe ér

Az ammóniták sosem építettek ki szilárd határokat, és számos városon osztoztak szomszédaikkal, kivált a móábitákkal. Csak Rabbat-Ammón maradt szilárdan az irányításuk alatt.

Keveset tudni az ammónita kultúráról, kivéve, hogy – akár a filiszteusok – hajlottak az eklektikus (önmagukkal, céljaikkal ellentétes) magatartásra. Ez a királyok útjának – az Egyiptom és Mezopotámia közötti fő karaván út – befolyásából eredhet. Az ammanban felfedezett szobrocskák is az egyiptomi és asszír kultúrák hatását mutatják.[1]

Az ammóniták legalább két főistent imádtak, Milkómot és Molokot. A tudósok igyekeztek azonosítani a két istenséget, de ez idáig kevés sikerrel jártak. A probléma abból a feltevésből fakad, hogy a kettő valójában egy, és neveik „királyt" jelentenek. A Molok a Milkóm elnevezés egy eltorzítása. Bár érdemleges az elképzelés, eddig senki sem tudta megmagyarázni, miért használták a két nevet külön-külön ugyanabban a környezetben (1Kir 11,5.7; 2Kir 23,10.13).[2] Miért tartották fontosnak az izraeliták, hogy váltogassák a neveket, csak hogy káromolják az ammóniták istenét? Miért imádtak volna egy istenséget az ammóniták, mely nem illeszkedik sémita kultúrájukba.

Nehéz kérdéseinkre a választ egy vésett felirat adhatja meg, melyet Rabbat-Ammón ősi fellegvárában találtak.[3] A felirat szerint Milkóm teremtette meg Rabbat-Ammón természetes védelmét. Ez hét mély völgyű dombra utal, éppen a fellegvár dombja alatt. Milkóm eszerint lehet a védelem istene vagy a nép védelmezője. Szorosan azonosították az ammóniták sorsával (Jer 49,1–3). Ez megmagyarázhatja, miért vitte el Dávid Milkóm koronáját, mikor meghódította Rabbat-Ammónt (2Sám 12,30; egyes fordítások „királyuk koronáját" említik „Milkóm koronája" helyett). Ha összevetjük ezt az ismeretet azzal, amit Molokról tudunk, elkezdhetjük különválasztani a két istent. Molok az áldozat istene volt (2Kir 23,10; Jer 32,35). Molok imádása (amihez a gyermekáldozat is hozzátartozott) utálatot váltott ki Izraelből (3Móz 18,21; 20,2–5). Molok feltehetőleg a vezeklés, a bűnhődés vagy a termékenység istene lehetett, míg Milkóm a nép biztonságának felsőbbrendű istene.

Az ammóniták története, ahogy ma ismerjük legnagyobb részt a Bibliából ismert, továbbá kisebb részei az asszír krónikákból és a régészeti leletekből.[4]

Azzal, hogy megemlítik Ammónt, a holt-tengeri tekercsek további fontos magyarázatot nyújtanak a területről és lakóiról

Nem elegendő a hely arra, hogy minden ammónita királyt részletesen tárgyaljunk, így az ammóniták Izraelhez kötődő történetére fogunk koncentrálni. Ne felejtsük el, hogy az ammóniták és az izraeliták távoli rokonnép voltak! Az ammónitáktól kétségkívül elvárt volt, hogy ezt a kapcsolatot tiszteletben tartsák. Ki lettek zárva Izrael gyűléséből vendégszeretetük hiánya és ellenséges magatartásuk miatt (5Móz 23,3–4), amikor az izraeliták az ígéret földjének eléréséért küzdöttek.

Amikor Izrael legyőzte Szíhont, az emóriak királyát, az ammóniták valószínűleg örvendeztek, de csak addig, amíg rá nem jöttek, hogy a győztesek birtokukba is veszik az emóriak földjét és még annál többet is (Józs 12,2; 13,10.25). Ez vetette meg az alapját a bírák idejében támadt konfliktusoknak. Amíg az izraeliták azzal küzdöttek, hogy irányításuk alá vonják a területet, a környező királyságok egyre ijesztőbbé váltak. Miután az Ammóniták segítettek a móábitáknak visszaszerezni bizonyos területeket, elég magabiztosnak érezték magukat, hogy megtámadják Gileádot. Valószínűleg nem számítottak rá, hogy Jeftével kell majd szembenézniük (Bír 10,7–11,33). Jefte meghiúsította az ammónita felkelést, és békét hozott Gileádnak.

Új királyuk, Náhás uralma alatt az ammóniták újra erőfeszítéseket tettek, hogy bevegyék Gileádot. Kegyetlen taktikájuk egyesítette Izrael törzseit Saul vezetése alatt. Most már tudjuk a holt-tengeri tekercsekből, hogy Náhás szenvedést és bánatot hagyott maga mögött, míg elérte Jábes-Gileádot.[5] A beszámolók azt is elmondják, hogy mintegy hétezer ember volt kitéve az ammóniták kínzásainak a városnál.

Saul azzal, hogy összegyűjtötte a törzseket, hogy megmentse ezeket az embereket, nemcsak az ammónitákat tudta megbüntetni, de hatalmát is kiépítette. Ez a fontos katonai esemény kikövezte Saul számára az utat ahhoz, hogy elfogadják őt Izrael első királyaként.

Náhás, aki feltehetőleg haragban volt Saullal, jóindulatot mutatott Dávid felé (2Sám 10,2). Náhás fia, Hánún azonban meg volt róla győződve, hogy Dávid nem igazán becsülte meg ezt (2Sám 10,3). Ez pedig egy olyan összetűzéshez vezetett, melyet Hánún és az ammóniták megbántak. Az izraelita győzelem azonban elveszítette édes ízét, hiszen ekkor történt, hogy Dávid megölette Úriást, Betsabé férjét Rabbat-Ammón ostroma alatt. Absolon lázadása alatt azonban az ammóniták újra jóindulatot tanúsítottak Dávid irányában Sóbi (2Sám 17,27), az Ammónita vezető, Náhás fia által.

Salamon igyekezett fenntartani a diplomatikus szálakat azzal, hogy feleségül vette Hanún leányát. Ahogy más idegen származású feleségeivel is történt, ez most is bálványimádáshoz vezetett, ami vétség a törvény ellen. Az ammónitákkal való kapcsolat sosem változott. Izrael és Júda királyainak folyamatosan szembe kellett nézniük az eshetőséggel, hogy az ammóniták a gyengeség első jeleire támadhatnak. Az ammónitáknak azonban megvoltak a saját gondjaik az asszírok és a babiloniak felemelkedésével. Mégis, még a perzsák és Nehémiás napjaiban is összetűzésbe kerültek az ammóniták Izrael fiaival (Neh 2,10.19; 4,3.7). Csak a görögök, nabateusok és az arabok által hozott változás vetett végett az ősi korokon átívelő konfliktusoknak.

Az ammóniták történetének ebből a rövid áttekintéséből levonhatunk egynéhány következtetést: (1) az összetűzések fő indíttatása az volt, hogy megszerezzék a nyugatra fekvő jobb földeket; (2) az Izraellel való összetűzések nemcsak a föld utáni vágyból, hanem a kulturális és vallási különbségekből is következtek; (3) kegyetlen bánásmódjuk vált vesztükké, amelyet Jahve népével szemben tanúsítottak.

Jegyzetek

1. Abdel-Jalil 'Amr, An Ammonite Votive Dolomite Statue. *Palestine Exploration Quarterly,* 119 (January–June 1987), 33–38. o.
2. NIV Molech-ot használ az összes jegyzetben.
3. William H. Shea, Milkom as the architect of Rabbath-Ammon's natural defences in the Amman Citaddel inscription. PEQ. 111 (January–June 1979), 23–25. o.
4. *Ancient near eastern texts relating to the Old Testament,* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1969), 274–317. o.
5. Alexander Rofe, The acts of Nahash according to 4QSAM. *Israel Exploration Journal,* 32 (1982), 129–133. o.

Gary Huckabay a Woodmen Valley Chapel gyülekezetének lelkipásztora, Colorado Springs, Colorado.

Biblical Illustrator, Summer 1990 54–56. oldal
Ford.: Lukács Dániel

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Ki Taehyung

A Diák Bibliai Közösség magyarországi munkájának története (1.)

(Korea a keresztyénség fényében)

Bevezetés

„Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljetek életük végére, és kövessétek hitüket. Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz." (Zsid 13,7–8).

1998 decemberében kezdtem el magyarországi szolgálatomat. Nem kevesen kérdezték meg tőlem, hogy miért pont Magyarországra jöttem. Sokszor nehéz volt őszintén felelnem a kérdésükre, mivel túl egyszerűnek tűnik a válaszom: nem én választottam ki ezt az országot, hanem az Úr küldött ide. Igen, valóban az ő akaratának engedelmeskedtem, és egészen máig igyekeztem hű maradni az ő elhívásához.

Miközben az elmúlt közel tíz év alatt megpróbáltam megtanulni a magyar nyelvet, megismerni a magyar emberek gondolati világát és lelkiállapotát, egyre fontosabbá vált számomra Magyarország történelme. „Isten a történelemben cselekvő, magát kinyilatkoztató Isten." Az ószövetségi teológiából ismertem meg ezt az igaz tényt. Egy nép, nemzet, egyház és egy gyülekezet számára nagyon fontos, hogy gyökeresen megismerjék saját történelmüket. Minden közösségi forma kialakulásának van történetisége, múltja.

Valahol olvastam, „az egészséges (reális) identitástudat a jellem fejlődésének legalapvetőbb feltétele". Jól tudjuk, hogy a jellemfejlődés az egyik legfontosabb tényező a lelki életünkben, növekedésünkben. Ez a magyar emberekre, magyar keresztyénekre és természetesen rám és gyülekezetemre is egyaránt vonatkozik.

Ez az oka, hogy a főcímhez képest viszonylag hosszabb terjedelmet szántam a koreai nép, a nemzet, a vallás és a keresztyénség története megismertetésére. Mivel meggyőződésem, hogy a volt közösségünk (UBF – University Bible Fellowship – Egyetemi Bibliai Közösség Koreában) egyik legsajnálatosabb hiánya volt a történelemben való identitásbeli zavar.

Egy fájdalmas múlttal rendelkező országból szintén nem kevésbé tragikus múltú országba jöttem. Láttam az ország csonka állapotát és számos csonka családot. Én magam is átéltem néhány évvel ezelőtt közösségünk kettészakadását. Megláttam az általam tiszteletben tartott lelki vezetők bukásait és közösségünk kettészakadását.

„Figyeljetek életük végére, és kövessétek hitüket!" – mondja a Szentírás. Akármilyen egyénről vagy közösségről van szó, fontos, hogy hogyan fejezik be az Úrtól rendelt életüket, feladataik utolsó szakaszát. Mivel ez mutatja meg, hogy az illető valójában ki is volt, és ha egyház, akkor milyen közösség volt az Isten előtt.

Az a célom, hogy jó példa lehessek az elkövetkezendő nemzedék számára azáltal, hogy a Szentíráson alapuló egészséges, harmonikus identitástudattal rendelkezve végig alázatos és hű maradjak az igazi mennyei elhívásomhoz. Ugyanúgy ezt kívánom a most lassan közel húszéves évfordulója előtt álló Magyarországi CMI (Campus Mission International: Diák Bibliai Közösség) számára is.

I. A koreai történelem és a keresztyénség

1. Általános információ Koreáról

A Koreai-félsziget az északkelet-ázsiai szárazföld közepen fekszik Kína, Japán és Oroszország mellett. A mérsékelt éghajlati övben fekszik, s külön négy évszaka van. A nyelvészek a koreai nyelvet az urál-altaji nyelvcsaládba sorolják. Ez más, mint a japán és a kínai nyelv. Korea történelme 5000 évre nyúlik vissza, és sajátságos kultúrával rendelkezik.

Honi vallásként három vallást tudok kiemelni. Először is a sámánizmus: szó szerint szellemimádatot jelent. Ősi vallásként Szibériától kezdve Mongóliában, Mandzsúriában, Koreában, Japánban és Urál-Altajiban terjedt el sok törzs között. Ebben a hitben tisztelték a természetet, szellemeket. A koreai nép ennek következtében babonássá vált. Ezért is keveredett össze könnyen más vallásokkal. Másodszor említhető a buddhizmus. A buddhista vallás olyan, amire Buddha tanít, aki elérte az igazságot. Tanításában nincs valami változatlan alap. Lényege az, hogy a reinkarnációs gondolat alapján az embernek jótékony tetteket kell gyűjteni, felhalmozni. A buddhizmus volt az első idegen vallás Koreában. Kb. 1500 év alatt terjedt el és lett népszerű vallássá. Harmadszor a konfucianizmus. Alapgondolatai Konfuciusra vezethetők vissza. A konfucianizmus fogalma a mennyek és a mennyei isten fogalmán alapul, ezért segített abban, hogy könnyen érthetővé váljon a keresztyénség Isten fogalma.

2. A koreai keresztyénség története

2.1. A katolicizmus

1784-ben a fiatal tudóst, *Lee Seunghoont* a katolikusok megkeresztelték. 1866-tól kezdve három év alatt 8000 katolikus szenvedett mártírhalált az idegen vallás üldözése miatt.

2.2. A protestantizmus

1866-ban az angol misszionáriust, *Tomot* lefejezték a Daedong folyónál (a mostani Észak-Korea fővárosa, Phenjan közelében helyezkedik el). *Park Choonkwon*, aki Tomot megölte, megtért (Tom halála előtt átadta a Bibliát neki, és Park hazavitte, először széttépte és szobája belső falaira kente. Később elkezdte olvasgatni a falon lévő betűket, így végül hitre jutott), és 1899-ben meg is keresztelkedett. Nemsokára az ő hatására egy gyülekezet is alakult.

A külföldi misszionáriusok odaszánása és áldozata lehetővé tette a koreai protestáns egyház mai ébredését és növekedését. A misszionáriusok hitéletének módja mintaképet adott a koreai egyház sikeres működésének. Ez az európai pietizmusból származott. 1884-ben a koreaiak keze által a Sore gyülekezet épült meg először. Mielőtt a külföldi misszionáriusok hivatalosan beérkeztek volna, a koreai emberek többen kiutaztak külföldre, keresztyénekké váltak, az evangéliummal visszatértek, és önerőből építették fel a gyülekezeti házat.

A koreai egyház jellegzetességei ezek: a gyülekezet gazdasági függetlensége, önkéntes igehirdetés és önkormányzati igazgatás. A Nevius-misszió alapelve szerint minden külföldi támogatás nélkül, önerőből építették a gyülekezeti házat, a közösségi munkát is önállóan működtették, a lelkészek bérét is a gyülekezet finanszírozta adakozásból. Az önfenntartás nemcsak a pénzügynél volt jellemző, hanem az evangelizálásnál és gyülekezetalapításnál is a hívők áldozatos törekvése mutatkozott meg. A Nevius-misszió alapelve: önfenntartás, önkormányzat és önsokszorozódás. Ezek a koreai egyház alapelveivé lettek.

A koreai egyház jellegzetességei között ilyen is van: aki az Urat befogadta, megkeresztelkedett, nemsokára szolgálótárssá (segítőtárssá) vált, és a szolgálatban vett részt. Korea korai egyházában a hívő hittartalmának lényegét így foglalhatjuk össze: 1. a Biblia kizárólagos tekintélye, 2. érzékeny bűntudat és megtérés, 3. az egyén személyes hite, 4. buzgóság, 5. bibliatanulás kérdés-felelet formában, 6. a keresztyén szolgálat és áldozat, 7. tized, 8. adakozás, 9. szilárd hitbizonyosság, 10. buzgó missziói tevékenység.

2.3. Az 1907. évi lelki ébredési mozgalom

Phenjanban 1907 januárjában 1500 hívő gyűlt össze. Ezen a tíznapos rendezvényen az igehirdetés sok embert megtérésre indított, bevallották bűneiket, néhányan bánkódva siratták magukat, és egyre jobban megerősödött az ébredési mozgalom. A részegek, a kártyázók, a rablók, a paráználkodók, a gyilkosok, a konfucianizmushoz tartozók, a buddhisták, a démonimádók Krisztusban újjászülettek. Végül ez a hullám a Koreai-félsziget összes nagy városát, gyülekezetét, teológiáját és iskoláját elérte. Innentől országszerte beindult a hajnali imaalkalom.

2.4. Korea Japán gyarmatosítása és a 3.1-es mozgalom

1910-ben Japán Koreát gyarmati sorba kényszerítette, amely 36 évig tartott. A koreai egyház számára ez az idő a szenvedés korszaka volt. 1919-ben létrejött a függetlenségi mozgalom, amely sok előkelő keresztyén vezetésével folyt. Ez a mozgalom szerte az országra kiterjedt, és hat hónapig tartott. Kétmillió ember vett részt benne. A japán rendőrség 7509 személyt megölt, sok lelkészt, vént vett őrizetbe, és a gyülekezeti házakat lerombolta.

2.5. A sintoizmus

Az 1930-as években Japán a koreaiak nemzeti öntudatát a sintoizmussal megpróbálta elaltatni, és meggyötörte a keresz-tyén egyházat. A sintoizmus azt jelenti, hogy a japán császárt és a hősök szellemét imádják. Ennek a vallásnak négy célja van: 1. Korea népének Japán isteneit kell tisztelnie. Így szándékozták a koreai nép nemzeti öntudatát megsemmisíteni. 2. Ezáltal a gyarmatosítás irányelveit eredményeseknek vélték. 3. E vallás által a koreai nép öntudata megszűnik, mivel a koreaiak Japánhoz tartoznak. 4. A koreai egyház élő hite ezáltal megsemmisül.

A sintoizmus visszautasítása miatt 2000 hívőt vettek őrizetbe, 200 gyülekezeti házat bezártak és 50 ember szenvedett mártírhalált. Mindezek ellenére 1910 és 1940 között a gyülekezetnövekedés 200% fölé emelkedett. Ezt a tényt támasztja alá ez a megállapítás: „A koreai keresztyénség népével együtt szenvedett üldözést, vallási éltető erőt adott népének. Hitük *Kálvin* történetteológiáján alapul, amely az Ige iránti feltétlen engedelmességre tanít. A koreai keresztyénség üldöztetése alatt kezdett növekedni."

Az üldöztetés alatt az evangélium nem állt meg, hanem az üldözés helyet adott a növekedésnek. Japán uralma alatt az Úr az üldöztetéseken keresztül kitisztította a gyülekezetet, hogy a világban saját szerepét tudja betölteni, és az üldöztetés így előmozdította a fejlődést.

2.6. A felszabadulás utáni időszak

A II. világháború után Korea felszabadult a japán elnyomás alól, és ugyanakkor Koreát északi és déli részre osztották fel. A kommunizmus Észak-Koreában az egyházat elpusztította, míg Dél-Koreában az egyház megkezdte az újjáépítést. A koreai háború 1950. június 25-én tört ki, nemcsak az országot döntötte romba, hanem az egyházakat is. Sok mártír életét a kommunista erőszak kioltotta. A háború alatt sok előkelő lelki vezetőt veszített el a koreai egyház. Viszont az 1970-es és 1980-as években az egyház létszámában robbanásszerű növekedésnek indult.

3. A koreai protestáns egyház jellegzetességei

A koreai protestáns egyház jellegzetességei öt részben foglalhatók össze: gyülekezetközpontúság, bibliaközpontúság, imádságközpontúság, szolgálatközpontúság és misszióközpontúság.

3.1. A gyülekezetközpontúság

Ez arról szól, hogy a hívők többsége a gyülekezeti programmal maximálisan kitölti idejét. Kezdettől fogva rendszeresen tartottak istentiszteleteket a gyülekezetekben, például hetente több mint tíz alkalommal (vasárnap délelőtt és este, szerda este és mindennap hajnalkor). A vasárnapot megszentelt napnak tartották a hívők. Ezért a vasárnapot teljesen elkülönítették a többi naptól. A „vasárnap" helyett a hívők „az Úr napja" kifejezést használták szóhasználati szokásukban is. A vasárnap tele volt gyülekezeti programokkal. A vasárnap délelőtti istentiszteletet nagyon nagyra becsülték. Most is ez a legfőbb alkalom, melyen a legtöbb tag vesz részt.

3.2. A bibliaközpontúság

Ez a koreai egyház növekedésének legfontosabb hajtóereje volt. A prédikáció a koreai egyház főfeladata, és ennek köszönhetően a lelkész áll a gyülekezet középpontjában. A prédikáción kívül a bibliaórák, a bibliakonferenciák, a katekizmus, a bibliaiskola, a biblia-távtanulás, a képes Bibliák, a magazinok, a keresztyén kazetták, CD-k és a keresztyén irodalmak segítenek abban, hogy lelkileg táplálkozzanak a hívők. A statisztikai adatok szerint a koreai protestáns keresztyének 54%-a naponta olvassa a Bibliát.

3.3. Az imádságközpontúság

A koreai keresztyénség imádkozó közösség és az imádság hazája, ahol az egyházat példátlan növekedés jellemzi. Például az áhítat reggel 5 órakor kezdődik (télen 5-kor, nyáron 4-kor), és minimum egy óráig szokott tartani. *Kil Sunjoo* lelkész 1906-ban kezdeményezte a reggeli imaalkalmakat, amikor felismerte a komolyabb és buzgóbb imádság szükségességeit. Később vált ez szokássá a koreai egyházban. (Egyébként mielőtt a keresztyénség elérte volna a Koreai-félszigetet, őseink vallásainál is jellemző volt, hogy hajnalban felkelve imádkoztak a sámánhitük alapján). Esti áhítat, éjjeli ima, virrasztási ima, amit havonta egy pénteki napon van – vagy minden pénteken – este 9-től hajnal 4-ig. Hegyi imádság: a hazáért, a gyülekezetért, családi vagy egyéni imatémákért hegyen imádkoznak, olyan helyen, ahol a mindennapi élet nem zavarja őket. Ez a hely olyan, mint egy kolostor vagy nyaraló. Imabarlangok azoknak állnak rendelkezésre, akik hosszabb ideig akarnak imádkozni és böjtölni. A koreai hívők hajlamosak az egyéni hangos imára.

3.4. A szolgálatközpontúság

A gyülekezeti életben az apostolok cselekedeteiről szóló könyvben leírt egyházra irányul a figyelem. A szolgálat nem a keresztyének egy csoportjának a feladata, hanem minden keresztyén kötelessége. Lelkész, vén, diakónus, evangélista, házikör-felelős és így tovább. Ezek a szolgálati beosztások, funkciók a koreai egyház sajátosságai. Áldozatkész élet is jellemzője a koreai protestáns egyháznak. Különböző okok miatt adakoztak hálaadással. Költöztetésért, gyermekszületésért, sikeres felvételi vizsgáért, bónuszért, ezért-azért adakoztak minden alkalommal. A gyülekezet növekedésében a nők nagyon fontos szerepet töltöttek be. A koreai gyülekezetek többsége a nőknek több szolgálati lehetőséget ad. Úgy mondhatjuk, hogy a koreai egyházban a nőtestvérek odaszánó szolgálata nélkül nem lehetett volna növekedés.

3.5. A misszióközpontúság

Itt főleg a külmisszióról beszélünk. Már a koreai egyháztörténet elején tevékeny volt a külmisszió. Annak idején hatásos jelmondat volt ez: *„Nagyobb boldogság adni, mint kapni”* (ApCsel 20,35). Azt az evangéliumot, amelyet a külföldi misszionáriusoktól kaptunk meg ingyen, továbbadtuk szívesen. Ahogyan Pál is mondta: adós szívvel mentek el misszionáriusnak (*„Görögöknek és barbároknak, bölcseknek és tudatlanoknak egyaránt adósa vagyok”* – Róm 1,14). Érezték, hogy az evangéliummal és a megváltás kegyelmével tartoztak minden más népnek. A koreai presbiteriánus egyház egyedüli zsinata létrejötte alkalmából 1907-ben a Koreai-félsziget legdélebb szigetére, Chejura küldött ki egy lelkészt, aki ott gyülekezetet alapított. Ez volt a koreai egyházban támadt missziói lelkület első megnyilvánulása. 1909-ben egy evangélistát küldtek Tokióba, egy lelkészt 1912-ben előbb Mandzsúriába, majd Szibériába küldtek és így tovább. Az Úr azért áldotta meg Koreát, mert a koreai egyház kiküldte a misszionáriusokat anyagi helyzettől függetlenül. Az Úr nagy parancsának igyekeztek teljes mértékben engedelmeskedni. A koreai misszionáriusok nem azért indultak el a missziói útnak, mert ennek pénzügyi háttere volt, hanem azért, hogy kedvesek legyenek az Úr előtt.

4. Korea mint missziói munkaterület

Korea földje és népe számára egyháztörténetének kezdetén az evangéliumot kívülről kellett bejuttatni, mivel a keresztyénség idegen vallás volt. Ennek következtében fontos a kérdésfeltevés, hogy Korea mint az evangélium befogadó országa milyen kulturális, lelki és történelmi feltételekkel rendelkezik. Ebben könnyítést nyújthat annak az ismerete, hogy hogyan valósult meg a misszió Koreában, és annak lefolyása hogyan jellemezhető és elemezhető.

4.1. Korea földrajzi fekvése

A Koreai-félsziget az ázsiai szárazföldből nyúlik dél felé a tengerbe. Mintegy ezer kilométer hosszú, a legkeskenyebb pontján 216 km. Északon Mandzsúria határolja Kína részeként és a volt Szovjetunióhoz tartozó Szibéria. Koreát nyugaton a kínai szárazföldtől a Sárga-tenger, a Japán szigetországtól pedig a Keleti-tenger választja el. Korea és Japán között a legkeskenyebb tengerrész mindössze 206 km. Korea az északi szélesség 33 fok 06’ és 33 fok 43’ között, valamint a keleti hosszúság 124 fok 11’ és 131 fok 52’ között terül el.

Koreának a földrajzi és politikai helyzete nagyon jelentős, mivel Kelet-Ázsia közepén fekszik, és három országgal: Kínával, a volt Szovjetunióval és Japánnal határos. Ez a földrajz-politikai helyzet határozza meg Korea történetét. A határos három ország a félszigeten mindenkor a maga célját követte. Korea ebben politikailag és történelmileg különféle szerepet játszott. Kína számára védőállás északon, Oroszország számára előtér a Csendes-óceán felé, Japánnak pedig hidat jelentett a szárazföld felé. Ebben a politikai összefüggésben Korea béke idején a kulturális kölcsönhatások területe volt, és fordítva, háború alkalmával a katonai megszállás területévé vált. Korea kb. akkora, mint Nagy-Britannia. Az északi terület, amelyet a kommunista diktatúra tart megszállva, 122 370 km^2, és a déli rész, a Koreai Köztársaság 98 824 km^2 területű, tehát akkora, mint Magyarország.

A félsziget hosszában, észak–déli irányban hatalmas hegylánc húzódik, amely Korea nagy részét hegyvidékké teszi. A területnek csak mintegy ötöde művelhető. A nyugati part sík területén termesztik a koreai rizsszükséglet nagy részét. A legdélebbi sziget felföldjének kivételével az állat- és növényvilág megfelel a sajátos, mérsékelt égövinek. A déli és nyugati partokat kb. 3000 sziget szegélyezi. A tengerpart összhossza 17 300 km, a legmagasabb hegy a legdélebbi szigeten van, mely 1950 m magasra emelkedik.

Az ország éghajlata mérsékelt, a szárazföldi klíma felé hajló. A legforróbb hónapok: június, augusztus, a leghidegebbek: december és január. A magas észak kivételével soha sincs csikorgó hideg és szibériai időjárás, mint ahogyan azt a kore-

ai háború óta (1950) tévesen állították. Az enyhe dél-koreai tél jellemzője három egymás utáni hideg nap, amit négy melegebb nap követ. Június végén és júliusban a monszunok esős időszakot hoznak, amikor lehull az évi csapadék fele.

Észak- és Dél-Korea. A félsziget közepén az országot kettéosztó határvonal a demilitarizált övezettel

Már előbb megállapítást nyert, hogy a földrajzi helyzet következtében Korea kedvező feltételekkel rendelkezik ahhoz, hogy más népekkel jó kulturális kapcsolatokat teremtsen. Ez a körülmény tette lehetővé, hogy az evangélium Koreába már a Szilla-dinasztia idején is eljutott (nesztorianizmus). (Az állam Kr. u. 668-ban jött létre Szilla néven – *Wikipédia.*) Ez egyben Isten akarata is volt, hogy a koreai egyház csodálatos növekedést mutathatott fel.

A 19. század 80-as éveiben fogadta be Korea az evangéliumot, ami Japánnal és Kínával összehasonlítva későn történt. Hála azonban a kapcsolat felvételéhez szükséges kedvező feltételeknek, egy kis közvetett érintkezés is érződik a szomszéd államokon keresztül. Az ősi Lee-dinasztia (1372–1910) maradi külpolitikáján kívül a távol-kelet-ázsiai helyzet is gondoskodott arról, hogy az evangéliumot a 19. század végén Korea befogadta.

4.2. Korea népe

Ha egy koreai ember ősei eredetére és azok népközösségére gondol, feltűnik előtte a Dangun-mítosz, úgy, ahogy az európaiak előtt a teremtés történetében a paradicsom vagy Ádám és Éva. Ez a mítosz néhány évezreden át nemzedékről nemzedékre öröklődött. Minden mitológiátlanítás ellenére a történet felvilágosító értékű a koreai nép jellemét illetően.

A Dangun-mítosz meséje: *Hwanin*, égi isteni személy három pecsétet adott fiának, *Hwanwoongnak*, amellyel a földi világot kormányozhatta. Háromezer követőjével leszállt a földre, alapított egy szent várost, kinevezte magát császárnak, uralta a természetet, a szelet, az esőt és a felhőket. Hatalma volt 360 életelemen, mint például az élet, betegség, büntetés, jó, rossz stb. Egy nőstény medve, aki a mítosz szerint nővé változott, fiút szült neki, akit *Dangunnak* nevezett, és Krisztus előtt 2333-ban megalapította az első legendás koreai népközösséget.

A mítosz tipológiai elemzése szerint Dangun magát Isten és ember közötti közvetítőnek mutatja, istenembernek, s egyben sámánnak tartja magát. Volt három pecsétje, amik a sámánizmusban három szent dolgot jelentettek, és uralkodott 360 napig az embervilág felett. Ez a Dangun-mítosz a koreai nép eredetéről szóló fiktív elképzelésként fogható fel. Eredetmagyarázatnak azonban nem elég.

A koreai nép eredetére vonatkozó elmélet kifejlesztésénél főleg a kultúrantropológusoknak voltak nehézségeik. A koreai kutatóknak ebben a kérdésben máig sincs biztos elméletük.

A koreai nép eredetét sok oldalról kell szemügyre venni. Először a nyelvtudomány eredményeit vesszük figyelembe. A nyelvtudósok a koreai nyelvet az urál-altaji nyelvcsaládba sorolják. Az urál-altaji nyelvcsalád ismét két csoportba oszlik. Az egyik csoport az uráli, amelyhez a finn és a magyar nyelv is tartozik. A másik csoportba tartoznak a mongol, török, tunguz, koreai és japán nyelvek. Ezek az altaji csoporttal való rokonságot bizonyítják. A nyelv által elkülönült népekre jellemzők a régészeti leletek: edények, kerámiák. Jelentős a kultúra hasonlósága: szokások, mítoszok és különösen a néphit, a sámánizmus.

Az egyik elmélet szerint a Koreai-félszigeten két különböző nép telepedett le. Északon az úgynevezett Észak népe, és délen a „háromhan-nép". A történeti hagyományok szerint e két nép nem értette meg egymást. A háromhan-nép szokásai és modora hasonlított a japánokéhoz. Ez az elmélet is vitatott. Hosszú történelmi fejlődés után a Koreai-félszigeten a koreai nép kialakította a maga sajátos kultúráját. A koreai nép antropológiailag közelebb áll a mongolokhoz, mint a kínaiakhoz vagy a japánokhoz.

E. T. Hamy, egy francia etnológus a koreai népet három szempontból vizsgálta: először megállapított egy nagyon szembetűnő hasonlóságot a szomszéd északi típusú tunguz néppel. Másodszor hasonlóságot talált az őslakókkal, a háromhan-nép leszármazottaival. Harmadszor volt egy átmeneti típus, amely Közép-Ázsiában általános volt. Ez a típus keveréke volt egy északi és egy déli emberfajtának.

A. H. Keane angol etnológus ezt az elméletet továbbfejlesztette. Ezt írja: „Az igazi polinéziaiak (ugyanazok, akik az Indiától keletre levő szigeten élnek) arcvonásaik szerint a kaukázusi csoport ismertetőjegyeivel, mint például világos pupilla, nagy orr, vörös haj, fehér bőr, magas termet. Ilyen kinézetűek a koreaiak között gyakran találhatók."

A koreai nép belső jellegét nem könnyű megállapítani. Egy nép hagyománya élettani örökségből, éghajlati viszonyokból és kulturális fejlődésből alakul ki. A kultúra állaga, ami különféle területekről – például a társadalom, vallás, politika és gazdaság – adódik össze, hatással van egy nép mentalitására.

A Dangun-mítosz arra utal, hogy a nemzeti jellem alapja nem egyöntetű. Ez a mítosz megkísérelte, hogy az államalapításnak törvényességet kölcsönözzön, és áthatotta a koreai kultúrát. Dangun sámánnak (mágikus erővel rendelkező pap) tartotta magát, aki közvetít az érzékeinken túl levő világ (túlvilág) és az ember között. Ezért sok koreai a szellemekhez vagy a sámánhoz igyekezett fordulni, hogy a mindennapi élettel és a sorssal sikerrel vehesse fel a harcot. A Dangun-mítosz politikailag is szemlélhető. Azért, hogy a nép egysége és függetlensége, valamint területi egysége a félszigeten megvalósuljon, vallásos és mitikus manipulációkkal próbáltak egy egységes népet formálni. Ezért a koreaiak „a fehér ruhák népének" és „Dangun leszármazottainak" nevezik magukat. Ez a gondolat a koreai nép történelmi öntudatában és nemzeti mentalitásában mélyen gyökeret vert. Erre a koreai nép büszke is.

A vallásos erőhatás, amely az államalapítás mítoszában látható, meggyorsította a keresztyén hit és más vallások befogadásának folyamatát. Ez előfeltétel volt arra nézve, hogy Koreát mint munkamezőt helyesen értékeljék. Kiindulhatunk a koreai nép mélyen gyökerező vallásosságából, vagy felhasználhatjuk Korea keresztyénné válásának kezdeténél Pál apostolnak az athéni Areopágoszon mondott prédikációját: *„Athéni férfiak, én minden tekintetben istenfélőknek látlak titeket"* (ApCsel 17,22).

4.3. Korea történelme

Korea történelme négy nagy részre tagolódik.

Történelem előtti kor (előtörténet, kb. Kr. e. 6000-től kb. Kr. e. 200-ig).

Őskor (kb. Kr. e. 200-tól Kr. u. 918-ig.

Középkor (918–1392).

Újkor (1392–1945).

Jelenkor (1945-től napjainkig).

4.3.1. Történelem előtti kor

A mai Korea környékén talált csiszolatlan kőkorszaki leletek mintegy hatszázezer évesek. Az őslakók barlangokban laktak, vadászatból, gyűjtögetésből, később halászatból éltek. Az újabb kőkorszaki kultúra korában, Kr. e. 8000-től már alkalmaztak földművelő eszközöket, és ismerték a fazekas mesterséget. Főleg gabonatermesztésből és állattenyésztésből éltek. Kezdetleges vallásosságuk az animizmusból, sámánizmusból és az ősök tiszteletéből állt.

A bronzkor óta (Kr. e. 10. század) a koreai nép megismerkedett a szkíta szibériai kultúrával, és ettől kezdődően életmódja megváltozott, „faluközösségben" kollektív életformát alakított ki.

4.3.2. Az Ó-Chosun korszak

A bronzkori kultúra segítségével megalakult az „Ó-Chosun", Korea történetében az első politikai rendszer. Hatalma kiterjedt Dél-Mandzsúria és a félsziget északnyugati része közötti területekre. Ez a kezdetleges „népállam" Kelet-Ázsia egyik fontos hatalmává fejlődött. Az „Ó-Chosun" Kr. e. 108-ban a kínai „Han"-monarchia betörése után annak uralma alá került.

Az Ó-Chosun korszak végén a félszigeten felbomlott a törzsközösség, és egy őskori állammá szerveződött, amelynek alapja a vaskori kultúra volt. Északon megjelennek Puyo, Koguryo, Dongye és Okjo, a Han-folyó déli szakaszánál a „Három Han birodalom".

A négy északi öreg államból Koguryo a három alsót megszállta. Ezzel megakadályozta, hogy Kína kelet felé terjeszkedjen. A félsziget déli részén három törzsi állam alakult: Paekje délnyugaton, délkeleten Szilla és közöttük Kaya. Ezek Kr. u. a 3. és 4. században ókori államot alapítottak. Szilla csakhamar elfoglalta Kayát. Idővel a félszigeten az ókori államok között hatalmi egyensúly alakult ki: északon Koguryo, délen Szilla és Paekje. Így került a koreai történelembe a három állam időszakának meghatározása.

4.3.3. A Három-királyság időszak

A koguryo dinasztia Kr. e. 37-ben jött létre. Koguryóban a buddhista vallásnak már évszázados hagyománya volt, amikor két szerzetes révén eljutott Szillába (Kr. e. 57–668). Itt újabb közel száz év kellett, hogy gyökeret verjen és az országban elterjedjen. Kezdetben a legkisebb és a legfejletlenebb volt Szilla a három királyság közül. Legutolsóként fogadta el a külföldi hitvallásokat és eszméket, társadalma kifejezetten osztályorientált volt. A dinasztia 23. uralkodója, *Bubhung* király uralkodása alatt lett a buddhizmus Szilla törvényes vallása. Az állam hathatósan segítette a szerzetesrend kialakulását, a kolostorok rendszerének létrejöttét, a buddhizmus elterjedését. Ebből a megfontolásból számos koreai szerzetes utazott el Kínába tanulmányozni a buddhista rendeket és *Boddhidharma Kshatrya* buddhizmusát. A buddhizmus beköszöntével kezdődött meg a szillai kultúra és művészetek felvirágzása.

Jinheung, a dinasztia 24. királya által – országa védelmére a szillai nemes ifjakból – létrejött egy elit harci testület, melyet először Pungryudónak neveztek. Később ez a katonai, oktatási és társadalmi szervezet a Hwarangdo (a virágzó fiatalság útja) elnevezést kapta.

A Hwarangdóba csak a kiváltságos nemes ifjak, a királyi család 16–20 év közötti fiai, valamint a legkiválóbb katonák kerülhettek be. Ők rendkívül sokrétű képzésben részesültek: tanultak történelmet, filozófiát, etikát, buddhista vallást, konfuciánus erkölcstant, íjászatot, lovaglást, harci taktikát. A hegyekben, folyóknál és más természeti környezetben tanulták és gyakorolták a fizikai, szellemi és érzelmi kontrollt, a türelmet és az ezek eléréséhez vezető utat, a meditációt.

A Hwarangdo oktatási rendszere egy híres buddhista szerzetes-tanító tanítására épült:

Légy hű királyodhoz, hazádhoz!
Tiszteld szüleidet!
Légy igaz barát!
Sose hátrálj meg a harcban!
Sose ölj ok nélkül!

A tanításokat kiegészítette a kilenc erény: alázat, igazságosság, udvariasság, bölcsesség, erényesség, hűség, bátorság és felelősség.

A Hwarangdo nemzeti hagyományokra és a hitre épülő szellemiségének nemcsak az volt az eredménye, hogy Szilla képes volt magát megvédeni, hanem az ebből fakadó történelmi lehetőség is, hogy Korea történetében először egyesíteni tudta a három királyságot.

4.3.4. Az egyesült Szilla királyság (668–935)

Több mint két és fél évszázadon keresztül Szilla a béke és felvirágzás korát élte. A belső konfliktusok és a külső támadások veszélyeitől megszabaduló királyság rendkívül dinamikusan fejlődött. Virágzottak a művészetek, az oktatás, a vallás, a kereskedelem. A Hwarangdo szerepe változatlanul meghatározó volt az ország életére. A testület tagjait ösztönözték, hogy a félszigeten utazgatva ismerjék meg az országot és az embereket. A buddhista vallás és a Hwarangdo közötti szoros kapcsolata utal az a tény is, hogy több jeles buddhista szerzetes is korábban Hwarangdo harcosa volt.

Az egyesült Szilla királyság a nyolcadik század közepén érte el virágkorának csúcsát, majd hanyatlásnak indult.

4.3.5. A Koryo dinasztia uralkodása (935–1392)

A tartományi felkeléstől kísérve Koryo legyőzte Szillát és a többi tartományi hatalmakat. A politikai rendszer értékalapját viszont a konfucianizmus képezte. Támogatást nyert azonban már a buddhizmus is, amely a három királyság korában a félszigeten megvetette a lábát.

1231-ben a mongolok, akik Kínában és Mandzsúriában is éppen átvették a hatalmat, megtámadták Koryót is. Harmincévi háborúskodás után Koryo a mongolokkal szerződést kötött, amely lehetővé tette, hogy a mongolok száz évig beavatkozhassanak Koryo belpolitikájába, függetlenségébe. A 14. század közepén, amikor a mongol birodalom meggyengült, Koryo megkísérelte a mongolokat az országból kiűzni és az ország önállóságát visszaállítani, de a hatalommal visszaélő nemesség és a buddhizmus hanyatlása megakadályozta az uralkodó család egységes hatalomgyakorlását az országban, miközben a japán kalózok a Koreai-félsziget partjait pusztították. Ilyen körülmények között került hatalomra Kínában a „Ming"-dinasztia, és át akarta venni a félszigeten a mongolok szerepét. Koryo megpróbálta a Ming Birodalmat elfoglalni, de Koryo egyik tábornoka, *Lee Sungkye* ezt ellenezte, és puccsot hajtott végre. A Koryo-dinasztia így megbukott, és Lee tábornok királlyá nevezte ki magát. Így jött létre 1392-ben a Lee-dinasztia, és vele Korea fejlődésének az a szakasza, amelyet újkori történelemnek neveznek.

4.3.6. Chosun (Lee)-dinasztia (1392–1910)

A Lee-dinasztia uralmát a katonai hatalommal való együttműködésre alapozta, irányítói a felkelésvezér Lee és a haladóbb értelmiség voltak, akik a Koryo-párti nemességnek ellenálltak. Míg a Koryo-párti nemességet a buddhizmushoz fűzték érzelmi szálak, a tudósok a konfucianizmust pártolták, hogy az új királyság alapításának ideológiai törvényességét biztosítsák. Ettől kezdve a konfucianizmus a Lee-dinasztia társadalmának minden területén vezető szerephez jutott. Politikailag szemlélve a konfucianizmusnak megfelel a túlközpontosított hatalmi struktúra. Társadalmilag a konfucianizmussal velejár az egymástól szigorúan elkülönített kasztok kialakulása. Megkülönböztették a „Yangban" (nemes), „Pyeongmin" (középosztály), „Sangmin vagy Nobi" (félrabszolgák) osztályát. A kasztokban elég gyakran történt változás, de a kasztok közötti viszony meghatározott, állandó volt.

A negyedik király, *Nagy Sejong* 1446-ban megkezdte egy sajátos koreai ábécé kifejlesztését, ennek a neve „Hunminchongum" volt. 28 írásjelből állt: 11 magán- és 17 mássalhangzó alkotta. Ezzel erősítette a koreaiak nemzeti öntudatát és önazonosság-érzetét a kínaiakkal szemben. Uralma alatt Korea határai (a mai Észak-Koreát is beleértve) megszilárdultak.

A japán támadás és a kínai támadások következtében a 16. század vége és a 17. század eleje között a nagy Lee-dinasztia ereje meggyengült. Mindenekelőtt a Korea és Japán közötti háborúban volt érezhető, amely hét évig tartott (1522–1529), amikor az egész ország pusztasággá változott. A Lee-dinasztia a 18. században lassan kiheverte a háború következményeit, és uralma alatt még az ipar és a mezőgazdaság fejlődése is meggyorsult. Ekkor vette át Korea Kínától egy új civilizáció felvilágosult reformeszméit.

A konfuciánus társadalom merevségét a Lee-dinasztia lépésről lépésre feloldotta. A 19. században a szociális és belpolitikai egyensúly megingott, a nép a lázadások örvényébe sodródott. Ebben a fordulatot jelentő időszakban jutottak titokban Koreába katolikus misszionáriusok, s velük a nyugati civilizáció is megérkezett. Ez ellen a konfuciánus tudósok úgy védekeztek, hogy külföld felé az elzárkózás politikájához folyamodtak. 1876-ban Japán, amely a „Meiji" reform óta a nyugati civilizációt importálta és állami hatalmát nagyon megszilárdította, erőszakkal megtörte a Lee-dinasztia elzárkózáspolitikáját. Kierőszakolta egy egyenlőtlen szerződés megkötését. A Lee-dinasztia megpróbált ez ellen több külföldi hatalommal érintkezésbe lépni, hogy Japánt a félszigettől távol tartsa, és a vidék hatalmi egyensúlyát helyreállítsa. A japán imperialista politika félreérthetetlenül Kína és Oroszország ellen irányult. Japán két háborúban mindkét nagyhatalmat legyőzte, és a Koreai-félszigeten a hatalmat a maga számára biztosította.

4.3.7. Japán gyarmatosítás (1910–)

1910-ben Japán bekebelezte a Koreai-félszigetet, amely a II. világháború végéig japán gyarmat maradt. Japán fegyverletétele után a győztes hatalmak bevonultak a Koreai-félszigetre. Az északi szélessége 38. fokáig a vörös hadsereg nyomult előre, és ettől délre az amerikaiak helyezkedtek el. A hidegháború alatt észak és dél nem egyesülhetett. 1948-ban az amerikai zónában választásokat tartottak, ennek nyomán megszületett a „Koreai Köztársaság". 1950-ben Észak-Korea szovjet segítséggel megkísérelte a félszigetet egyesíteni.

A történelmi tények világosan mutatják, hogy a koreai nép a történelem okozta szenvedéseket, ínséget türelemmel viselte. Korea történelmén keresztül végig érződik az idegen hatalmak ismétlődő támadása, megszállása: a Han-dinasztia inváziója az „Ó-Chosun" korszakban, vívódás az északi népekkel, mongol uralom a Koguryo idején, japán, kínai megszállás a Lee-dinasztia alatt, külföldi hatalmak beavatkozása a Lee-uralom végén, 36 éves gyarmati sors (1910–1945) és végül a koreai háború.

Jézus Krisztus evangéliumának a Lee-dinasztia alatt történt bevezetése többet jelentett egyszerű ténynél. A koreai nép jóformán semmikor sem támadott meg más népeket. Inkább elszenvedte idegen hatalmak elnyomását, reménykedett a felszabadulásban, ami a nemzeti öntudatban jutott kifejezésre. Ilyen körülmények között Jézus Krisztus evangéliuma a koreai nép számára a jelenen alapult.

4.4. Honi vallások

Korea kultúratörténetének jellegzetes ismertetőjele, hogy a vezető vallás mindig egy korszaknak felel meg. A korszakváltozással változott a vezető vallás is. A sámánizmus csak Korea őstörténetében volt érezhető. A Szilla- és Koryokorszakban a buddhizmus, a Lee-dinasztia idején a konfucianizmus volt a meghatározó. A Lee-dinasztia bukásával megszűnt a konfucianizmus vezető szerepe is. Koreában ma a meghatározó vallás szerepét a keresztyénség tölti be. Ennek eredményeként állíthatjuk, hogy Koreában nincs népvallás, amit a nép töretlenül követne. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy a valláskeveredés következtében ma Koreában nincs sajátos, egységes vallás.

Szükséges szemügyre vennünk a honi vallásokat mint misszió tárgyát, mert ezek a koreai egyház misszióelméletének fontos területei. Itt szóba kerül a három fővallás: a sámánizmus, a buddhizmus és a konfucianizmus, amelyek a koreai történelem folyamán a szociális törvényességet többé-kevésbe gyakorolták.

4.4.1. A sámánizmus

Szó szerint szellemimádatot jelent: ősi vallás, amely a történelem őskorában az egész világon el volt terjedve. Nem korlátozódott csak a Koreai-félszigetre, hanem Szibériától Mongólián, Mandzsúrián át Japánban is és az urál-altaji néptörzseknél is elterjedt. Mivel ennek az ősvallásnak szilárd hitelvei nem voltak, a nép jellegzetes sajátosságai szerint alakult.

A sámánizmus uralkodott a koreai nép vallásos életében, és az idők folyamán rendszereződött. A Dangun-mítosz is a sámánizmus szülötte volt, ami arra utal, hogy ez a hitforma mélyen gyökerezett a koreaiak szellemvilágában.

A sámánizmus az első századtól a koreai életvitelen élesen körülhatárolt formát vett fel. Ekkor képződtek a törzsi közösségek. A mindenségben a sámánizmus világszemlélete szerint három térség van: fölső világ, középső világ és alvilág. A fölső világ az ég, ahol a magasságos isten és a jó szellemek élnek. A középső világ hasonlít a földi világhoz, ahol az ember és az élőlények vannak. Az alvilág a pokol, a gonosz szellemek részére van. Tanításuk szerint aki a halál által a középvilágot elhagyta, vagy az égbe, vagy a pokolba kerül. Néhány vallási fogalmat, mint például az „odaát" (túl), vagy „égi császár", a sámánizmus alkotott, s azt a buddhizmus terjedése folyamatában a félszigeten a maga számára alkalmazta.

A sámánizmus eredetileg panteisztikus. Van a legfőbb isten, aki a földön túli világot kormányozza. A kifejezés: „egy az égben" ennek az eszmevilágnak felel meg. Ennek kettős jelentése van: először jelöl egy szellemi lényt az égben, aki egyben a mindenség ura, másodszor azt az urat jelöli, aki az egyedüli úr. A koreai buddhizmus és konfucianizmus a sámáni istenfelfogást átvette. A koreai isten név, amely a koreai keresztyénségben használatos, ugyanonnan származik. A sámánizmusban az az elképzelés uralkodott, hogy egy különös személy rendkívüli képességekkel rendelkezik: a jó, illetve a gonosz szellemekkel érintkezésbe léphet. Itt mindenekelőtt női szellemi lények játszottak szerepet. A sámán lelki erejével képes volt a rossz szellemeket elűzni.

A sámánok munkájához tartoztak a csillagjóslások, jövendölések és álomfejtések.

A sámánizmus befolyással volt a koreai nemzeti jellem kialakulására az egész koreai történelem folyamán. Ebben a hittérben tisztelték a természetet, hősöket, szellemeket, démonokat stb. Ezáltal az emberek nem világosodtak fel, hanem félelembe és alázatba sodródtak. A koreai nép ennek következtében babonássá lett. A sámánizmusnak nem volt fejlett hittana. Ezért keveredett össze könnyen más vallásokkal. Így szinkretisztikus elemeit nem lehet letagadni. A konfucianizmus és a buddhizmus átvette a sámánizmus szemléletmódját. *A sámáni befolyás a koreai keresztyénségben is érezhető.* A koreai vallások mindig harcban álltak a sámánizmussal, hogy életben maradhassanak. Másrészt azonban jó talajt készített elő az idegen vallások könnyű elfogadására.

4.4.2. A buddhizmus

Ez volt tulajdonképpen az első idegen vallás. A három királyság idején egy kínai szerzetes, *Sundo* által került Koguryóba Kr. u. 372-ben. Paekjében 384-ben terjedt el. Szillában pedig 472-ben vert gyökeret. Ez a vallás a hatodik században ismét egy szerzetes által Paekjéből Japánba is átterjedt. A buddhizmus kb. 1500 év alatt terjedt el a félszigeten, és lett népszerű vallássá.

A buddhista vallást Buddha alapította (Kr. e. 463–383). A név jelentése: „megvilágosított". Szerinte minden ember „buddha" lehet, de csak szigorú gyakorlat és kitartó igyekezet által. Az élet és halál, valamint a lét és az elmúlás közötti folyamatok mind a szenvedés alá vannak rendelve. Az emberek megváltása azt jelenti, hogy az ember kiszakad ebből a láncból, és bejut a nirvánába, ahol nincs többé szenvedés. A buddhizmus célja felismerni ezt az igazságot, és végül olyanná lenni, mint Buddha. A buddhizmus tudja a létező létét a mulandóságnak alárendelni. Nincs abszolút igazság, sem önmegvilágosulás. Tanítása szerint az ember a lélekvándorlás által tovább él. Az embernek jót kell cselekednie, mert a halál után újból a világra jön. Az idő végén az ember az égi világba jut.

A három királyság idején a buddhizmus befolyásolta a szellemi kultúra minden életterét. A hittartalom megváltozott az ős buddhizmussal szemben Indiában és Kínában. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy az ilyen változások egy nép lelki erősségét bizonyítják. *Wonhyo* buddhista szerzetes, aki a Szilla-dinasztia korában a vallási körökben vezető szerepet játszott, a buddhista világ felépítését a Lee-dinasztia számára végezte. Ebben a folyamatban formálódott ki a buddhista gondolatvilág. A Koryo-dinasztia idején jelent meg a buddhizmus államvallásként, mert nagyon gyorsan fejlődött és jó szellemi alapot nyújtott. Kis idő múlva azonban a politikához kapcsolódott, és hanyatlani kezdett. Később a buddhizmus babonás formalizmusba zárkózott.

A Lee-dinasztia korában a konfucianizmus követői vették át a hatalmat. A buddhizmus, amelynek szellemi ereje megsemmisült, a Lee-dinasztia uralmának időszakában elnyo-

másban volt. A buddhizmus helyzete egyre romlott, úgyhogy lakatlan hegyek között kellett meghúzódnia. A buddhizmus kedvezőtlen valláspolitikája miatt üldözötté vált.

A buddhista vallás, amely 1500 éven át vezető szerepet játszott, és Wonhyo szerzetes által határozott formát nyert, céljául a kibékítő egységet tűzte ki. Hittan volt az emberi valóság megismerésére, másként szólva „az egésznek egy szív által való megtisztítása". Ez a remény Koreában egy összmegváltás vízióját, eszméjét hagyta. Miközben a buddhizmus a Koryo- és Lee-dinasztiák alatt uralkodó vallássá lett, szinkretisztikus vonásokat szerzett. A buddhizmus sajátossága, amely a sámánizmus talajából nőtt ki, valóságszerető haszonelvűségként mutatkozott be. Az, hogy a Szilla időszak hatalomgyakorlásában részt vett, és a haza védelmét propagálta, megfelelő végkövetkeztetés volt. Itt lettek láthatóvá a koreai buddhizmus hanyatlásának jelei, amelyek *Yoo Dongsik* professzor szerint a következő módon jellemezhetők: „A buddhizmus megpróbálta Koreában az egységet megvalósítani és az igazi emberiességet megmenteni. Mint szinkretizmus a valósághoz alkalmazkodó haszonelvűséggé változott."

4.4.3. A konfucianizmus

A konfucianizmus erkölcsi és államfilozófiai gondolatai Konfuciusra vezethetők vissza, aki Kr. e. 552–479 között élt. Átfogó tanítás ez a közösségi, társadalmi élet gyakorlására. A konfucianizmus kb. egy időben került a Koreai-félszigetre a buddhizmussal. 372-ben Koryóban ilyen célzattal szerveztek egy tanító iskolát. Kr. e. 285-ben Paekje a tudós *Wangint* Japánba küldte, hogy ott Konfuciusnak a *Beszédek könyvét* és ezer kínai írásjelet megtanuljon. Szilla Kr. u. 682-ben átvette a konfucianizmust, és egy nemzeti iskolát alapított. A konfucianizmus hat könyvre épül, amelyek gondolatvilágát különböző módon és stílusban írják le.

A két legfontosabb Konfucius által írt mű a *Dalok könyve* és az *Irodalom,* amelyek egyben a legrégibb könyvek is. A Dalok könyve régi dalok gyűjteménye. Az Irodalom a régi uralkodók építő, bölcs mondásait tartalmazza. A királyi intelmek és népdalok nyomán jelölte ki Konfucius az emberiség útját.

Fő gondolatai az igazságra és nemességre irányulnak, amelynek középpontjában a kegyesség áll.

A háromkirályság idején a konfucianizmus foglalkozott írással, irodalmi képzéssel, értékekkel és erkölccsel. A kínai írást éppen akkor kezdték használni hivatalos- és magánügyben egyaránt.

Kéziratok, költői művek leírásai kivétel nélkül kínai írásjelekkel történtek.

A Szilla- és a Koryo-dinasztiák korában a buddhizmus volt az uralkodó vallás, a konfucianizmust kevésre becsülték. Először *Chungryul* (1274–1308) király után Koryóból indult el diadalútjára a konfucianizmus. A buddhizmus, amely hosszú időn át a nép életére nézve meghatározó jellegű volt, a Koryo-dinasztia bukásával elveszítette vezető szerepét. Csak néhány fanatikus tartott ki a hanyatló buddhizmus mellett. Az új dinasztia és annak népe új szellemi vezéreszmét várt. Ez meg is jelent a konfucianizmusban.

A konfucianizmus lett a Lee-dinasztia államalapítási eszméje és államigazgatásának alapelve. Átvette az uralmat a szellemi élet minden területén, a tudomány, a régi költészet, udvarias magatartás, természetfilozófia terén egyaránt. A történelem folyamán a konfucianizmus mélyen behatolt a nemzet lelkébe, és a nemzet jellemalkotó elemévé lett. Másrészt ez az értékrendszer a nép között feszültséget teremtett és szektásodást idézett elő, mert a konfucianizmusban – lényegéből kifolyólag – van ilyen tényező. *Hyun Sangyun* könyvében, *A koreai konfucianizmus történetében* írja, hogy a konfucianusi gondolatvilágban elkülönül az erényember az énembertől. A konfucianizmus a társadalomban csak a műveltéknél érvényesítette egyeduralmát. Ez az ideológia kényszerítette a népet engedelmességre és arra, hogy babonaságban éljen. Ennek eredménye lett a társadalmi stagnálás.

Másfelől a konfucianizmus a népnek egy meghatározott gondolatvilágot adott, amely elősegítette a keresztyénség megértését. Példaként említhetjük az „Ég" és „Magasságos személy" fogalmakat. Néhány sajátos meghatározás, mint az erkölcs, nemesség, igazság a konfucianizmusban jó alapul szolgált a keresztyén gondolatok felfogására. Ebben az összefüggésben nagy jelentőségű, hogy először a konfuciánus tudósok fogadták el az evangéliumot.

Ennyiben van értelme a három nagy vallás ismertetésének az üdvtörténet előtt. Koreának mint missziói munkaterületnek ilyen ismerete szolgál hátteréül a következő fejezetnek.

(Folytatjuk)

Felhasznált irodalom

1 *100 years of Korean churches' growth.* (Seoul: The Christian Literature Press, 1986)

2 Ahn, Jae-Eun, *A misszió elméletének fejlődése a koreai református egyházban.* (Komárom: Calvin J. Teológiai Akadémia Komárom, 2000).

3 *Aspects of Korean civilization 2.* (Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem, 2004).

4 Chung, Jun ki, *A short history of University Bible Fellowship.* (Korea: Gospel Culture Publishing, 1992).

5 The history and culture of buddhism in Korea. (Seoul: Dongguk University Press, 1993).

6 Huntley, Martha, *Caring, growing, changing. A history of the protestant mission in Korea.* (Seoul, 1985).

7 Kim, Duk-Whang, *A History of Religion in Korea.* (Seoul: Daeji Moonhwa-sa, 1997).

8 Kim, John, *An evalution of discipleship training in the campus mission.* (Oral Robert University, 2004). 5. 1.

9 Lee, Josua, *UBF kezdeti tagjainak evangéliumi szellemisége és missziós lelkülete.* (Korea, 1994).

10 Nyári Zoltán, *Valóban feltámadt.* Szakdolgozat. (Budapest, BTA, 2004).

11 *A prédikáció története a koreai egyházban.* (Budapest: Kálvin Kiadó, 2002).

12 Tóth Zsuzsa, *A Budapesti Református Egyetemi és Főiskolai Gyülekezet missziói munkájának előmozdítása az egyetemi és főiskolai társadalomban.*

13 www.koreabaptist.net

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN

Marton Zsolt

A hit és fejlődése

Gyakran találja a keresztyén ember abban a helyzetben magát, mint az egyik evangéliumi történetben szereplő édesapa. Fiát néma lélek gyötörte, akit a tanítványok nem tudtak kiűzni. Jézus maga elé kéreti a gyerekkora óta megszállott fiatalt. Az édesapa kéri Jézust, hogy „…de ha valamit lehet tenned, szánj meg minket, és segíts rajtunk!" (Mk 9,22) Jézus némi éllel megjegyzi, *„Ha lehet valamit tennem? – Minden lehetséges annak, aki hisz"*. Tehát Jézus Krisztus az egyedüli „igazán hívő". Az emberek hite és a mi hitünk is töredékes, hiányos. Mi is azt sikítjuk sokszor, hogy: *„Hiszek, segíts a hitetlenségemen!"* (Mk 9,24)

Hiszünk, de nem annyira, nem úgy, ahogy lehetne vagy kellene. Hiába ismerjük az ige szavát, *„Bizony mondom néktek: ha akkora hitetek volna, mint egy mustármag…"* (Mt 17,20). Nem tapasztaljuk a működését, ami miatt kudarcosnak látjuk életünket. Keressük az okokat, s minél többet foglalkozunk vele, annál esetlenebbnek, kiszolgáltatottabbnak érezzük magunkat.

A hit, az emberségünkhöz tartozó jelenség. Minden ember hisz valamiben, valakiben. Pál apostol azt mondja, hogy vannak olyanok, akiknek „a hasuk az istenük" (Fil 3,19).

Elmondható, hogy a primitív hit mindig megjelenik az emberi életben. Mai példát hadd említsek: több tízezer forintra biztosított autókon a hűtőrácsra felszerelt lópatkó. Vagy a „hál' istennek, lekopogom" szólásmondásunk.

Magam számára, de azt hiszem lelkész, lelkigondozó, hittantanár, mentálhigiénés szakember kollégáimnak is segítség lehet *James W. Fowler* (1940–) metodista lelkész, pszichológus professzornak *A hit lépcsőfokai* (*Stages of faith,* 1981) munkájából vázlatosan ismertetni azt a hét lépcsőfokot, amelyen az ember élete során áthalad, áthaladhat. Részletes ismertetésre, főleg Fowler életművének az összefoglalására itt nincs lehetőség, de mivel több szakkönyvben, szakcikken idézve meg-megjelenik gondolata, úgy véltem, érdemes helyet szánni arra, hogy egybe lássuk a gondolatmenetét.

Személyesen is érintve vagyok a témában, mivel három gyermeket nevelünk feleségemmel, és ezenfelül a gyülekezeti munkám során minden korosztállyal is találkozom. Mindenképpen segítség a gyakorlati lelkipásztori munka során.

Fowler munkájával való foglalkozásom saját döntésem eredménye, ha tetszik, önkényes, de az ő gondolatmenete áll legközelebb hozzám. Azonban nem zárja ki természetesen más szakemberek tudományos munkájának megismerését, alkalmazását sem, ahogyan ő maga is épített *Niebuhr, Tillich, Piaget,* illetve *Kohlberg* és mások munkájára.

James W. Fowler (1940–)

A különböző lépcsőfokok bemutatásakor a szakaszok végén személyes gondolataimat is közlöm, illetve bibliai igéket idézek, melyek segíthetnek a jobb megértésben.

A hit fejlődése Richard Niebuhr (1894–1962)[1] szerint

Niebuhr az embert „homo religious"-két tekinti, ami értelmezése szerint azt jelenti, hogy az ember keres egy középpontot, ami élete rendező elve lehet. Ez segít neki eligazodni a világban, válaszokat kapni a nagy kérdésekre (Kik vagyunk? Honnan jövünk? Hova tartunk?).

Háromféle hitorientációt fogalmaz meg

1. Politeista, sokistenhívő. Sok kisebb hatalmi központ létezik, ezekhez lojalitással, engedelmességgel viszonyul az ember.

2. Politeista, sokistenhívő, de ezek közül, mint fő identitás, egy hatalmi középpont kiemelkedik.

3. Monoteista vagy radikális monoteista. Niebuhr ezt a fajta hitet támogatja, aminek egy középpontja van. Egy Isten irányítja az embert, ennek rendeli alá magát, innen várja az eligazítást és vezetést.

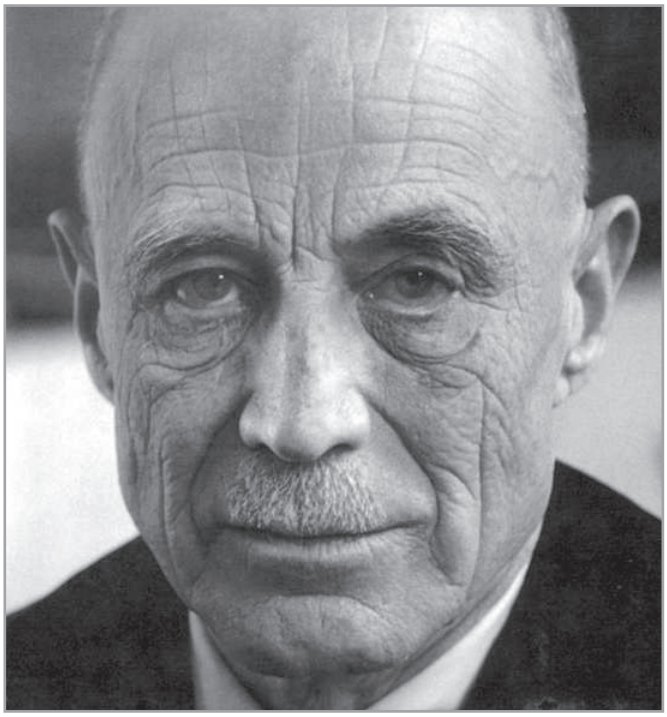

Richard Niebuhr (1894–1962)

Megjegyzéseim a fenti pontokhoz

1. Pál apostol is találkozott Athénban járva ezzel a szemlélettel. Az areopágoszi beszédében ki is fejti:

„Athéni férfiak, minden tekintetben nagyon vallásos embereknek látlak titeket, mert amikor bejártam és megtekintettem szentélyeiteket, találtam olyan oltárt is, amelyre ez volt felírva: »Az ismeretlen istennek«. Akit tehát ti ismeretlenül tiszteltek, én azt hirdetem nektek." (ApCsel 17,23)

2. Efezus városában a sokistenhitből kiemelkedett a helyi centrális istenség, Artemisz. Pál apostol igehirdetése nyomán lázadás tört ki, amihez anyagi érdekeltség is fűződött. Nem a materiális, emberkéz alkotta dolgok adják meg az igazi alapját a hitnek, de alapot adhatnak a fizikai jólléthez, amit nem akar elveszíteni az ember. Két órán keresztül képesek voltak ezt ordibálni, hogy

„...nagy az efezusi Artemisz. Végre a város jegyzője lecsendesítette a sokaságot, és így szólt: »Efezusi férfiak, van-e olyan ember, aki ne tudná, hogy Efezus városa a nagy istennő, Artemisz templomának, és az ő égből leszállt képének az őrizője?«" (ApCsel 19,34–35)

3. Radikális monoteista hit. *„Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyen más istened rajtam kívül!"* (2Móz 20,2)

Legyen kizárólagos a hited. Minden mást vess ki életedből, csak én hadd legyek a te életed középpontja!

A hit meghatározása Fowler szerint

Fowler látása szerint a „hit" tágabb értelemben vett vallásosságot fejez ki. A hit az élet értelmének megkeresésére és az ez utáni megőrzésére irányuló törekvése az embernek. Ez a gyakorlata vallásos, de akár nem vallásos formákban is megnyilvánulhat. A hit az emberi élet általános jellemzője, olyan alapvető tartozéka az életnek, hogy hosszabb ideig senki sem képes nélküle élni. Általános is a hit, de ugyanakkor minden ember hite egyéni jellegzetességet mutat.

Pontokba szedve

1. Egyetemes emberi jelenség.

2. A személyiségnek központi struktúrája, amely az élet értelmének, az élet legfőbb értékeinek, valamint a transzcendenssel való viszony keresésére irányul.

3. Elköteleződést jelent bizonyos érték- és hatalomközpont(ok) mellett (ezek az értékek személyenként változnak, de mindenképpen létfontosságú dolgokra irányulnak, például vallás, család, hatalom).

4. Kapcsolati aspektussal jellemezhető. (Az egyén a számára jelentős, másokhoz fűződő, kölcsönös bizalmon és hűségen alapuló kapcsolatok által tartja fenn identitását; a kölcsönös bizalmat és hűséget a transzcendens jellegű közös érték- és hatalomközpontokba vetett közös bizalom és hűség stabilizálja és mélyíti el.)

5. A benne foglalt tudatos és tudattalan motívumok által minden cselekvés végső alapja.

6. Átfedésben van az intézményes vallásossággal, de a kettőnek vannak egymástól teljesen független területei is. (Ebből következik, hogy a hitnek lehetnek vallásos és nem vallásos megnyilvánulási formái is, és hogy a hit struktúrája alapvetően azonos a különféle vallásgyakorlatok esetében.)

A hit fejlődése Fowler szerint

1. A csecsemőkor és a differenciálatlan hit (magzati kortól néhány hónapos korig).

Ezt a szakaszt a csecsemő és gondozója közötti bizalomkapcsolat alakulása jellemzi, alapvető tapasztalatokat szerez a kölcsönösségről, hitről, bizalomról, autonómiáról, illetve ezek ellentéteiről, melyek a hit fejlődésének alapjait jelentik. Valódi hitről itt még nem beszélhetünk; a fogalmak kialakulását és a nyelvhasználatot megelőző szakaszról van szó.

„Az első fokozat előtti, úgynevezett »differenciálatlan hit« magja lehet a bizalomnak és a bátorságnak. A fenyegetettség érzésekor félbemaradhat a gyermek bevonódása a közösségi kapcsolatokba. A szeretet megtapasztalása mintegy beleolvasztja a közvetlen, meghitt kapcsolatokba a csecsemőt. Bár tényleg egy fokozat előtti szakaszról beszélünk – ráadásul nagyrészt hozzáférhetetlen az empirikus kutatások számára, ami miatt küzdünk is. Megalapozódik ekkor a minőségi kölcsönösség és az erős bizalom, a remény és bátorság, az önállóság. Negatív esetben a fenyegetés abban van, hogy aláássa a hit későbbi egészséges kifejlődését.

Az anyai gondoskodás elmaradása, a kölcsönösség hiánya (interakcióra kell csábítani) kétféle irányt adhat a további fejlődéséhez, de mindenképpen torzulások következnek be. Előfordulhat az önimádat, vagy az elhanyagoltság megélésekor az elszigetelődés, visszavonulás. Ekkor jelentős a szimbólumok használata és a rituális játékok."[2]

2. Intuitív-projektív hit (3–7 éves kor)

Ez a szakasz a gyermekek iskoláskor előtti időszakára esik, amely a fantázia és a valóság összekeveredésével jár együtt. Ebben a szakaszban a legalapvetőbb gondolatok Istenről általában a szülők és/vagy a környezet hatására alakulnak ki a gyermekben.

„Fantáziával telített, imitációs fázis. Amiben a gyermeket erősen és tartósan befolyásolják a példák, hangulatok, akciók és történetek, melyeket azoktól a felnőttektől lát, akik az elsődleges kapcsolati körökben vannak, és így nagy hatással bírnak. Ebben a szakaszban gondolkodásának viszonylagos zavartalansága jelenik meg. A gyermek folyamatosan találkozik újdonságokkal, amelyekre a még nem stabil működése miatt a válaszai nem mindig adekvátak. Fantáziadús és fantáziája féktelen és gátlástalan, jellemző rá az alogikus gondolkodás. Észlelése fantáziadús ebben a szakaszban, rendkívül produktív a hosszan tartó képek és érzések (pozitív és negatív) meglátásában. A későbbiekben stabilabb, és önreflexív értékelésének és gondolkodásának kell majd ezeket rendezni. Ez az a szakasz, ahol megjelenik az első önismereti rész. Az »öntudatos« gyermek egocentrikus minden szempontból, nincs tekintettel másokra. Itt keresi először tudatosan a halál, szex és az erős tabuk lényegét. Ezt meghatározza, hogy milyen kultúrában nő fel, illetve hogy a családja menyire szigeteli el.

Erőssége ebben a szakaszban, hogy kialakul a képzelete és a képessége, hogy egységesítse és megragadja a világot tapasztalatai és az átélt történetek alapján.

A veszély ebben a szakaszban a korlátlan képességek birtoklásában való hite. A képzeletét az esetleges pusztító vagy terror jellegű, akaratlan vagy akaratlagos cselekedetek rohanhatják le. Fontos a tabuk, erkölcsi és tanbeli normák elfogadása, beteljesülésükben való reménysége."[3]

A fő tényező, amit ki kell váltania e szakasz megélésének, hogy áttér a következő, konkrét műveleti gondolkodásra. Egyre inkább aggasztja a gyermeket, hogy mi a valóság és mi a képzelet. Mi az, ami valódi és mi, ami csak annak tűnik.

3. Mitikus-szó szerinti hit (iskoláskortól pubertáskorig)

Ez a szakasz, amikor a gyerekek iskoláskorúvá válnak. Itt kezdődik annak felismerése, hogy a világ logikai módon is megérthető. Általában elfogadják a tanításokat, amiket hitük számára a közösség közvetít, de ezeket a tanokat, elvárásokat szó szerinti módon értik. (Néhány ember felnőttkorában továbbra is ebben a szakaszban marad.)

Megjelenik az ok-okozat összefüggése. Például azért beteg, mert bűn van az életében. Megoldás: valld meg, és meggyógyulsz (vallási közösségek épülnek, prosperálnak ennek a gondolatnak a hatásából). Ekkor még nem tud mit kezdeni azzal, hogyha nem egy az egyben történnek meg a dolgok. A történetektől még nem tud távolságot tartani. Nem képes általánosítani.

„A hiedelmeket, erkölcsi szabályokat és attitűdöket, valamint a szimbólumokat szó szerint értelmezi. Konkrét műveletekben gondolkodik, ezek vezetik, ha valami megfékezi és eltereli, frusztrált lesz. Megnövekszik a pontossága a környezetében élő személyek, illetve a világ jelenségei iránt. Keresi az igazságosságra épülő viszonyokat. Fontos, hogy ne lépjen vissza az előző fázisba. Csalódásokat is át kell élnie, hogy fejlődjön. Új kapacitás vagy erő van ebben a szakaszban, nő az elbeszélés és a megjelenése közti feszültség. Az »egybevágóságot« szeretné megtapasztalni."[4]

Jellemző lehet erre a szakaszra, amit Pál mondott: *„Tejjel tápláltalak titeket, nem kemény eledellel, mert még nem bírtátok volna el"* (1Kor 3,2).

4. Szintetikus-konvencionális hit (pubertás idején kezdődik)

A pubertáskor magával hozza a fizikai, pszichikai és érzelmi „forradalmat". A serdülőnek kell egy tükör. A tükör mutatja a növekedést. Új minőségi út a fiatal számára, hogy belenézzen a tükörbe újra és újra. Ekkor jelennek meg első intim tapasztalatok, kapcsolatok a serdülő életében, amelyek nem a családon belülről érkeznek.

Hitében még inkább „konformista": a gondolkodást, a viselkedést főképp a közösség értékrendjéhez való igazodás határozza meg, de már megjelennek a független, az önálló identitás alakulására utaló, azzal összefüggő személyes elemek is.

Külső autoritása van még ekkor. Félelemből, megfelelésből teljesíti az elvárásokat. „Mit fognak szólni?" – teszi fel gyakran a kérdést. A külső irányítás elfogadása még erős.

A társas környezet strukturálásának, így az istenkapcsolatnak is a személyes kapcsolatokban szerzett tapasztalatok adják az alapját; szüksége van konkrét társakra, példaképekre a hit megélésében. Itt jelenik meg a különféle kortárscsoportok hatása (iskolai, sport-, művészeti csoportok, haveri kör).

„Veszély ebben a szakaszban a kettősség. Az elvárások és az értékek mások és mások, és feltűnően szeretné belsővé, magáévá tenni az elvárásokat. Miután sikerrel átjutott ezen a szakaszon, és elért az autonómia szakaszába, ítéletet mond ki saját maga viselkedésére. Árulásnak érzi tettét, kétségbeeshet, egészen a nihilista magatartásig is eljuthat, és olyan kapcsolatra törekszik, amely független a világi kapcsolatoktól."[5]

Erős vágy van a kamaszban, hogy mély kapcsolatot tudjon kialakítani. A mai posztmodern kornak nevezett időnkben nagyra értékelik a fiatalok, hogyha valaki időt szán a velük való kapcsolatra. Nem a tanítás, a képzés a legfontosabb számukra, hanem a velük töltött idő.

A társakban, példaképekben való csalódás érzékenyen érinti, hiszen belső hitvilága még nem áll szilárd alapokon.

Ekkor már gondolkodni tud saját gondolkodásáról.

Reflektál önmagára.

Fontos a gyülekezeti gyakorlatban is erre figyelnünk, hogy mit várhatunk el gyermekeinktől-fiataljainktól. *„Vizsgálja meg azért az ember önmagát, és úgy egyék abból a kenyérből, és úgy igyék abból a pohárból."* (1Kor 11,28) Látjuk, hogy a fejlődésnek ettől a szakaszától várható el, hogy képes legyen objektív önvizsgálatra.

5. Individuális, reflektív hit

„Ez az egyik legkeményebb szakasz. Általában a fiatal felnőttkorban kezdődik, amikor az emberek kezdik látni kívülről a saját »dobozukat«, és közben rájönnek, hogy vannak más »dobozok« is. Kezdik kritikusan vizsgálni hitüket önmagukban, és gyakran kiábrándulnak saját korábbi hitükből.

Az első naivitás megtörik.

Ebben a szakaszban az ember szembekerül a bevett hittételekkel. Rákérdez dolgokra: »Miért tesszük ezt?« Ekkor nem csoportokat néz, hanem egyéneket és egyéni életmodelleket.

Ironikus."[6]

Veszteségeiből-kudarcaiból tanul.

Itt, ebben a szakaszban a felmerülő kérdések, kételyek, lelkiismereti küzdelmek miatt azt érzi gyakran, hogy visszaesett, meggyengült a hitében, a valóságban azonban előrelépett!

Megtapasztalja, hogy nem lehet mindig gyors és könnyű válaszokat, megoldásokat kapni. Szembesül azzal is, hogy nem működik a racionalitás sem minden esetben.

Ha felnőttkorban következik ez be, akkor akár a gyakorlati életvitelére is kihatással lesz. Lehetséges, hogy egy egész életstruktúrát kell átdolgoznia. Még az is előfordulhat, hogy régi környezetét is el kell hagynia.

Ekkor találkozunk mint lelkigondozók egy kényes helyzettel. Azokkal, akik „túl jól" alkalmazkodnak. Ezek az emberek leginkább gyülekezeti háttérből jönnek, szüleik hozták a közösségbe őket kicsi gyerekkoruk óta. Megtanulták, betanulták a normákat, valamilyen szinten magukévá tették. Olyan igazi jó emberek, könnyű esetek.

Ámde ez csapda számukra és számunkra is. Ugyanis, ha kimarad a rákérdezés folyamata (félelem vagy kényelem miatt), veszíteni fognak. Az átdolgozást kihagyják. Furcsa módon veszítenek, mert „megkímélték" magukat – vagy éppen a közösség őket –, és emiatt nem érett be náluk a hit ezen szakasza.

Ha visszalépnek, akkor visszatérnek az autoritásba! Krízis helyzetet fog teremteni. A krízis kimunkálhatja a személy fejlődését, hiszen vagy előre lép valaki, vagy hátra, helyben nem maradhat.

„Tudván, hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez." (Jak 1,3)

Hozzátehetjük, hogy érett hitet is.

6. Az összekapcsoló-megszilárduló hit (az életidő középső szakaszában)

Ritka, hogy ez a szakasz az ember életének közepe előtt megjelenne. Ez az a pont, amikor az emberek kezdik felismerni a korlátokat. Rájönnek, hogy le kell mondani álmaikról. A logikai működésük elfogadja a paradox helyzeteket az életben. Rájönnek, hogy az élet egy rejtély, de ha nem lépnek erre a mezőre, beragadnak saját teológiai keretükbe.

Ezen az érettségi fokon tudja kritikával olvasni a Bibliát, de ki is tudja kapcsolni a kritikai apparátusát. Képes arra, hogy a szöveg hasson rá. Teológushallgatók problémája időnként, hogy a szövegkritikai esetek hitbeli meggyengülést vagy a teológiával mint tudománnyal való foglalkozásuk megkérdőjeleződését eredményezi.

„...de most nyilvánvalóvá lett, és az örök Isten rendelkezése szerint a próféták írásai által tudtul adatott minden népnek, hogy eljussanak a hit engedelmességére." (Róm 16,26)

Paul Ricoeur azt mondja erre a szakaszra, hogy „ez a második naivitás szakasza".[7] Képes túllépni a hitnek az előző szakaszban felépített határain, mer közel engedni magához olyan (hit)tartalmakat, spirituális vagy vallásos tapasztalatokat, amelyek nagyon különböznek vagy fenyegetőek lehetnek az identitás vagy a világnézet szempontjából.

Dialogikus és több szintű megismerés jellemzi, vagyis nyitott a világ több perspektívából való vizsgálatára. A szimbólumok hordozta erő (vagyis a valóságnak az a mélyebb rétege, amire a szimbólumok utalnak) újra egyesül a szimbólum fogalmi jelentésével.

„Az új erősség ebben a szakaszban az ironikus képzelet – az a képesség, hogy látunk egy csoportot vagy családot, és nem a megosztottságot gerjeszti, hanem befogadó közösséggé, emberré válik. De az aktuális szakaszunk is megosztott. Egy »nem megváltozott« világban élünk és működünk egy átalakító jövőképpel és lojalitással."[8]

7. Univerzáló, átfogó hit (nem köthető életkorhoz, de leginkább az érett személyiségre jellemző)

Feltételezett szakasz, a vizsgálatban részt vevő személyek (400 fő) között nem jelent meg. A hit ezen szakaszára jellemző a minden élőt befogadó közösség érzése, elgondolása. Ezek a személyek a beteljesedett emberi közösség lelkiségének megtestesülései és megvalósítói. Egység Istennel, cselekvő elköteleződés az igazságosság és szeretet mellett jellemzi őket. Gyakran tekintenek úgy rájuk, mint a biztonságot adó, meglévő (vallási, társadalmi) rendszerek felforgatóira. Készek közösséget vállalni a hit más szakaszaiban lévőkkel vagy bármilyen más vallásos hagyomány követőivel.

Erre a fokra kevesen jutnak el. Egész életüket átrendezi, -strukturálja a hitük. Jellemzőjük ezeknek az embereknek, hogy az egész emberiséget érintő témák foglalkoztatják őket. A szenvedést vállalják népükért, a rájuk bízottakért. Általában azok veszítik el őket, akikért sokat tettek (lásd *Gandhi*). Szeretik, értik és élvezik az életet, de nem ragaszkodnak hozzá elvtelenül.

„Amikor azon gondolkodtam, hogy kik tartozhatnak ebbe a csoportba, ők jutottak eszembe: Gandhi, *Martin Luther King, Teréz anya.* Szintén ezen a ponton látom a következők hitét is: *Dag Hammarskjöld, Dietrich Bonhoeffer, Abraham Heschel* és *Thomas Merton*."[9]

„Ezért aztán mindenkor imádkozunk értetek, hogy a mi Istenünk tegyen titeket méltóvá az elhívásra, és töltsön meg titeket teljesen a jóban való gyönyörködéssel és a hit minden erejével, hogy megdicsőüljön a mi Urunk Jézus Krisztus neve bennetek, és ti is őáltala a mi Istenünk és az Úr Jézus Krisztus kegyelméből." (2Thessz 1,11–12)

Jegyzetek

1 H. Richard Niebuhr: *Radical monotheism and western culture.* (New York: Harper & Row, 1960).

2 James W. Flower: *Stages of Faith.* (Harper Collins Publishers, 1981). 121. o.

3 Uo., 133–134. o.

4 Uo., 150. o.

5 Uo., 173. o.

6 Uo., 182. o.

7 Uo., 187. o.

8 Uo., 198. o.

9 Uo., 201. o.

Szebeni Olivér

A sokféleség terhei

Sokan élnek – járnak – másképpen (Fil 3,18)

A bibliafordítók fáradságos és tiszteletreméltó munkája iránti fokozott elismeréssel, kifejezetten tanulmányi célból említem meg, hogy protestáns Bibliánk szövegében a „másként élők” korábbi fordításának különleges üzenete van. Az ott magyarra fordított szöveg mögött olyan görög kifejezés áll, aminek a pedagógiatörténeti kapcsolata fontos. Ezt Fil 3,18 részbeni idézetében kiemelném a régebbi és az új szó feltüntetésével egymás mellett. Hadd fejtsem ki részletesebben!

A régebbi „járnak” kifejezés egy ókori felsőoktatási módszerre utal. Nem voltak akkor tantermek, nagyon személyes volt az oktató és a tanítványai közötti kapcsolat. A felsőfokú képzés ellenértéke nem a pénz, hanem a választott tanító tanácsainak követése volt a legnemesebb „csereérték”. *Platón,* az akadémiai szintű tanító beszélt egy Athén közeli ligetben, 10–12 fiatal férfi körében, olykor ülve, máskor sétálgatva eszmecserét folytattak. A tanítványok választották a bölcset, nem egy felsőbb szerv jelölte ki. Amikor megjelent, körülfogták. Egy ókori ábrázolás mutatja a jelenetet. Ha sétáltak (görögül *peripateó*), akkor is körülvették, s mindenkinek rászegeződött a szeme. Együtt voltak, tanultak, követték a tanítójukat.

Raffaello Santi: Platón és Arisztotelész

Napjainkban igen kevés tanító mondhatja el, hogy egyetlen diákja is csüng a szavain, azt az irányt követi, amit ő. Szívvel, lélekkel egyetért vele. Az előadótermek kialakítása ugyan érzékelteti, hogy figyelni kellene, de a figyelmet igazán lekötni éppoly kevesen bírják, mint a tantárgyra koncentráltan hallgatni. Mondhatjuk, hogy kevesen tisztelik meg az oktatót a figyelmükkel. Bár ahogy az oktatók általában beszélik édes anyanyelvünket… A tanteremben sok minden zajlik, csak a feszült figyelem és a belső együttműködés készsége marad el. Az előadó röstelli a figyelemfelkeltő intelmeket ismételgetni. Csorbul a tekintély, a figyelem megoszlik, utóbb meg is szűnik. Némelyik diák a tanácsolt eljárást vagy magyarázatot úgy fogadja, hogy éppen az ellenkezőjét tartja meg. Ha egyszer fölvetődik a probléma a mindennapi életben, az előítéletes antagonizmus a helyes megoldást teljesen kizárja. A csetlőbotló beszédű előadóink messze vannak az ókori rétoroktól, akik egykori közvetlenségük mellett fenséges szónoklatokat tartottak.

Amikor az ókori liget képét Athénből rávetítjük gyülekezeteinkre, új formák, színek, gondolatok támadnak, és ezek között egyszer csak rátalálunk a mindennel ellentétes teóriákat kovácsolók csapataira. Valójában soha nem vagyunk együtt. Fizikailag esetleg, de szellemileg nagy a megosztottság. Egy komoly mondat, röviden és tárgyilagosan, azonnal annyi felé osztja meg a testületet, ahányan éppen együtt vannak. A hozzászólások szanaszét kalandoznak. Ezerféle a látás („a vízió”). Ráadásul mindenki meg van győződve, hogy az övé a legjobb és az egyetlen igaz. Súlyos terhe van a sokféleségnek. A XVIII. században Európában százezrek rótták meg a pápát a vélt csalhatatlanságért. Ma pedig százezerszám élnek „csalhatatlan pápák” körülöttünk, míg a „káplánok” sora ritkul. A sokféleség immár annyi, hogy az elnevezésben rejlő fogalomnak vagy denominációnak nincs létjogosultsága. Miért használjuk mégis? Látva, hogy a gyülekezet fokozatosan veszti szellemi vonzó erejét. A végehosszasza nélküli útkeresés eltávolodást, szétesést hoz. Nincs zsinórmérték vagy szabály, legfeljebb annyit tudunk, hogy volt valaha ilyen is. (De nem sírjuk vissza a múltat!) Nincs példaadó tekintély, referencia. Ha valakit elismerne a testvériség, nagyon gyenge hangú, és harsogva el is nyomják az ellenvélemények. A jó szándék helyébe gyanú lobban föl. A mindent elfedező, remélő és tűrő szeretet (1Kor 13,7) változik. Fejben tartják a sérelmeket, de soha nem találnak szavakat a köszönetre. Nagy általánosításokkal lökik félre az embereket. Mindenkiben találnak hibát, csak éppen önmagunkban nem.[1] Ó, az önteltség mennyi bajt okoz!

A társadalom régen elismerte, hogy bármilyen tehetséges valaki, nem polihisztor. Nem vagyunk univerzális képességűek, legfeljebb csak egy mikrobarázdát húzunk a misszió történelmében. Az ember korlátozott, és ez alól az önmagukat igen nagynak tartók sem kivételek, a „szupersztárok” sem. Az apró melldöngetők sem kivételesek. A belső értékeknek nincs piaci áruk (hűség, becsületesség). A fejlődés egyoldalú, kizárólag technikai. Az értékek fejre álltak. Az etika szőrszálhaso-

gatás. Aki a Biblia követelményére hivatkozik, valaki rögtön talál egy látszólag ellentmondó idézetet. Az építő dialógus helyébe kíméletlen ellentmondások feszülnek. A kényszeres beszélő igazolja magát, és szinte lélegzetvétel nélkül beszél. A frusztrált hadonászik és egyre hangosabban kiabál. A közeljövőben csődöt, összeomlást prognosztizálnak.

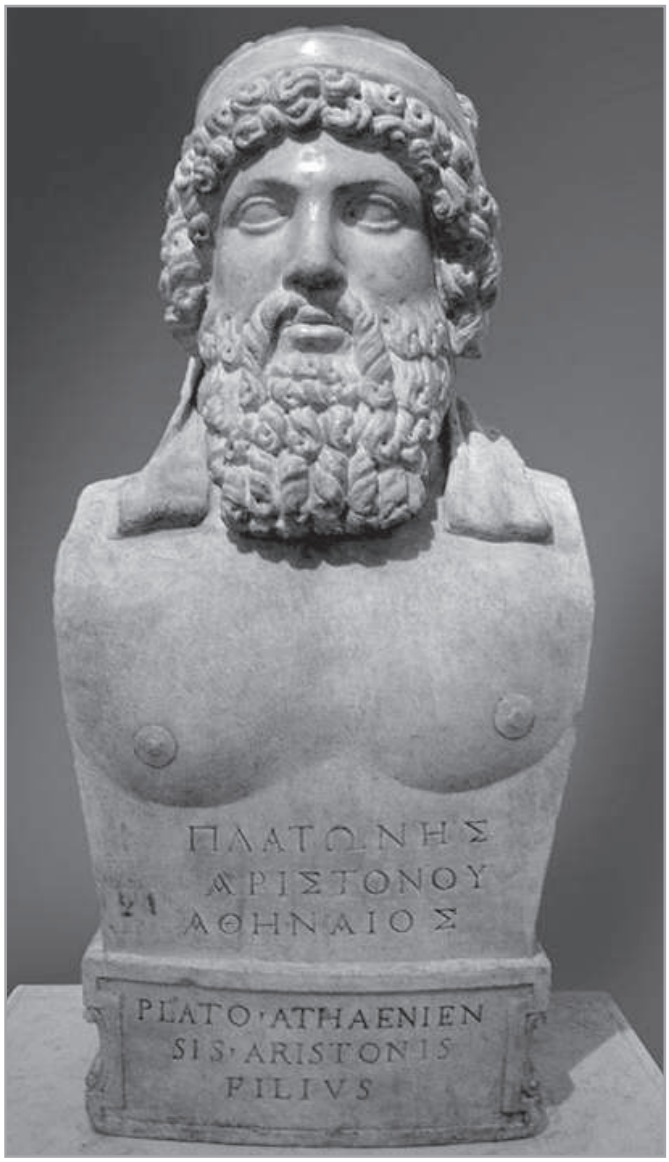

Platón (eredeti nevén Arisztoklész).
Kr. e. 427/428 táján született Athénban

Az athéni csendes ligettől nem túl messze lehetett az Areopágosz, ahol Pál apostol állt fel, s ha nem is hívták, azért körülfogták, meghallgatták, egy kis időre meg is tisztelték a figyelmükkel. Nem az ő világukból jött. Egyetlen Isten tiszteletét ajánlotta a politeistáknak. Tanítani akart az ismeretlen Istenről, akitől származik minden, és a költőiket idézte. Érzékeny pontra célzott, amikor a tudatlanságot említette. Athén bölcsei jól informált emberek. Sok mindenhez értettek, életről, halálról hallottak, de feltámadásról soha. Előbb gúny, végül egy tapintatos, bár soha be nem váltott ígéret: *„Majd meghallgatunk még!”* (ApCsel 17,32) Ezzel lerázták a nyakukról.

Aki valaha, csak egyszer is összeverődött idegenekhez szólhatott Jézus Krisztusról, az tudja, hogy ez az ókori esemény mennyire hasonlít napjaink fórumaihoz, kerekasztal-beszélgetéseihez, a demokratikus konszenzushoz. Ütköznek a vélemények, az érdekek a parlamentben, és egy falusi kis gyülekezetben.[2] Mennyi üres fecsegés fárasztó élménye van mögöttünk! Utóbb a döntés, nagy fogadkozásokkal. Végül a megvalósulás, amiről szó sem volt.

Raffaello: Pál prédikál az Areopágoszon

Nézzünk csak egy kissé oldalra, mert valaki gúnyosan nagyot kacag. Mintha csak színművet látna, élvezi a zűrzavart, a megosztottságot, a cirkuszt, a vége-hossza nélküli vitákat. Környezetében suttogva hevíti a tüzet, mint régi kovácsműhelyben a fújtató. *Madách Imre* ezt adja a szájába: „Küzdést kívánok, diszharmóniát…” Vajon ki ő, aki a zűrzavart ennyire szereti? Madách Lucifernek nevezi. A teológiánk antikrisztusnak, a gyülekezeteink és a népünk egyszerűen sátánnak. Annyi biztos, hogy aki rá hallgat, az nagyon ráfizet. Bárhol van, bármilyen nevet használ, bárkinek hiszi önmagát, magatartása sem emberek elleni küzdelem, sem felvilágosítás. Tudatos szembehelyezkedés az alázatos, csendes és szerény Jézus Krisztussal.

Jegyzetek

1 Hogy a dolgot mai nyelven mondjam – bár a kifejezés egyáltalán nem szakrális – „tudja a frankót”. (Talán az igazat vagy a legjobbat tudja. – Lehet, bár nem biztos. – Mindenesetre a leghangosabban mondja.)

2 Pedig más lenne, ha ketten egyetértenének a földön mind abban, amit kérnek (Mt 18,19)!

Az ő kezében

Kőrösi Béla

Jézus tanítása: az élet törvénye

Kőrösi Béla (1910–1944) énekszerző, karmester, énekszöveg fordító, a rákospalotai gyülekezet karvezetője, a teológiai szeminárium zenei szakelőadója volt. Az 1944-es fővárosi ostrom utolsó napjaiban, december 29-én halálosan megsebesült a szeminárium épületében

„Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint; de látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ád a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban." (Róm 7,22–23)

Két világ az ember, testi és szellemi, s e kettő csak ritkán érti meg egymást. Törvényei vannak a szellemvilágnak éppúgy, mint a testinek, de ezeket összhangba hozni nemigen sikerül. Szellemünk sejt valami magasabb életre érvényes szabályszerűségeket, melyek szerint Istennel és társaival való viszonyában boldogulni tudna, s önmagában kiegyensúlyozódnék. Testünk azonban, mely „erőtlen és rest", ellene mond ezeknek, mert más irányban látja az élet feltételeit. Az értelem, a testnek korlátozó hatásából kifolyólag, szintén a testnek ad igazat, s a szellemünk ejtette életfeltételeket oktalanságoknak, lehetetlenségeknek, képtelenségeknek tartja. Jézus tanítása, melyben ilyen dolgokat is találunk: *„Aki téged arcul üt jobb felől, fordítsd felé a másik orcádat is…"*, vagy *„…aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt…"* – a testi gondolkozás szerint egy ábrándozó jámbor erkölcsi tanítása, mely csak arra jó, mint minden vallásos prédikáció és tantétel, hogy a népet fékezze vagy éppen bolondítsa, de komolyan nem vehető. Ha azonban … egy kicsit magasabbra nézünk, meg kell látnunk, hogy ezek a dolgok, amik Istennel és embertársainkkal szemben való viselkedésünkre nézve lelkünk legbelső rejtekében mint összefüggéstelen sejtelmek lappangtak a Jézus tanításában – tanács vagy parancs alakjában –, összefüggő rendszerben most már világosabban előttünk állnak, azok egyenesen megdönthetetlen törvényszerűségek, a szellem életének íratlan és megváltozhatatlan örök törvényei, melyek kár nélkül éppúgy figyelmen kívül nem hagyhatók, mint a könyörtelenül következetes természeti törvények.

Örök törvényekről van szó. Ezeket Jézus nem akkor készítette, amikor beszélt róluk, hanem csak mint természetes dolgokat kinyilvánította. Lerántotta róluk a leplet. Nem mondhatjuk például azt, hogy Jézus előtt nem ismerték volna, mondjuk, a hosszútűrésben rejlő győzelmet vagy az igazságért való szenvedésben található örömet. A legrégibb vallások tanításában megtaláljuk már az alázatot, jótékonyságot. De az ezek szerinti élet olyan elszigetelt jelenség volt, hogy valósággal bámulatba ejtette az ilyen ember kortársait; magasabb rendű embert láttak benne, viselkedését nem tudták megmagyarázni.

Képzeljünk el egy minden szabály nélkül elhelyezkedő szigetcsoportot a tengerben! Jön egy föld- vagy tengerrengés, és kiemelkedik ezen a helyen a tengerfenék. Ekkor látjuk meg, hogy azoknak az elszórt szigetecskéknek közük van egymáshoz, melynek csúcsai a vízből kiemelkedtek, mert láthatóvá lett egy hegyrendszer. Közöttük megvan az összefüggés, csak eddig nem látszott. Jézus jött és kiemelte ezeket a mélységekben fekvő lelki törvényszerűségeket, megmutatta a közöttük levő nagyszerű összefüggést s azokat a tulajdonságokat, amiket az emberek szenteskedésnek bélyegeztek, legjobb esetben egyes emberek életében megcsodáltak és utolérhetetlennek tartottak, megmutatta mint végtelenül egyszerű és természetes elemi dolgokat, mint amelyeknek helyes voltáról mint igazságokról vitatkozni nem is lehet, mert azok a lélekkel együtt járó s annak helyes életét egyedül biztosító törvényszerűségek. *„…a beszédek, amelyeket én szólok néktek, lélek és élet."* (Jn 6,63)

Vegyünk Jézus tanításaiból egy néhányat, s szemléljük benne az élet törvényét!

Beszéljünk például az alázatosságról, mert erre Jézus lépten-nyomon felhívja figyelmünket!

Az alázatosság önmagunk helyes értékelése az emberi közösségben, amelynek tagjául Isten teremtett bennünket, s boldogságunk egy részét e közösség összhangjába fektette le. Az alázatosság ott kezdődik, ahol valaki észreveszi és számol is vele, hogy a másik ember is van olyan, mint ő. Az ilyen ember viszonya kezd kiegyensúlyozódni társaival, mert hiszen úgy gondolkozik felőlük, úgy becsüli őket, mint akik hozzá hasonlóak. Az ilyen ember hajlamos az engedékenységre, mert ismeri saját magát: neki is vannak néha különleges vagy egészen egyszerű kívánságai, igényei, amiket kielégíteni csak mások hasonló engedékenysége folytán tud. A bolygórendszerben az egyik égitest nem vonhatja ki magát a másik vonzása alól. Ezen egymásra hatás következménye, hogy nem oldódnak széjjel, nem hullanak egymásba, mert egymást ezzel kellő közelségben és kellő távolságban tartják. Pályájuk is a többi társak elhelyezkedésére nézve alakul. Éppen úgy, mint a hangok birodalmában. Ha egy hangzat alkotórészei abszolút magasságú hangok, ezek nem férnek meg egymás mellett, kellemes összhangba nem olvadnak össze mindaddig, míg abszolút magasságukból nem engednek, míg egynéhány rezgésszámot le nem adnak, meg nem alkusznak, egymás felé nem hajolnak – az összhang

érdekében. (Temperált hangrendszer.) Ez egyben igazat ad Pálnak is, amikor az alázatosságra való intésében nem áll meg annál, hogy mindenki tartson mást olyannak, mint saját magát, hanem azt mondja: *„egymást különbnek tartván ti magatoknál”* (Fil 2,3).

S az a legcsodálatosabb, hogy bár így az egyén az alázatosságban lemond valamijéről, mégsem tűnik el az egyénisége. Tökéletes alkotó tényezőjévé válik egy Isten által egybeszerkesztett épületnek. Rendeltetése most már világosabban és értékesebben áll előtte: a maga kis önálló világával részt vesz – mert szükség van ott reá – egy másik, nagyobb világ működésében. Egyoldalúság, önzés itt bölcsességgé, megértéssé alakul. Úgy mondhatnánk ezt más szóval, hogy az illető közmegbecsülésnek örvend, mert másokat megbecsül; szavaival hatni tud, mert nem is olyan régen elfogadott egy tanácsot, engedelmeskedett; szolgálnak neki szívesen, mert köztudomású, hogy ő is kapható ilyesmire. Amilyen mértékkel mér, olyannal mérnek neki, és úgy cselekszenek vele, amint ő cselekszik másokkal. Testvérnek érzik, mert ő is kinyilvánította már hasonló érzelmeit. Magaslatra helyezik, mert előzőleg már leszállott; első helyet mutatnak neki, mert bármikor megelégszik az utolsóval is. Nem is történhetik más, mert ezek szükségszerű következmények.

Ez az állapot igazán ideális, és sok ember szeretné is elérni. De a test törvénye más utat mutat erre, nem azt, amit a lélek mond. Megpróbál valami értékeset mutatni önmagában, hogy a megbecsülést kivívja. De mi az eredmény? Mindenki észreveszi csakhamar, hogy olyannak akar látszani, amilyen tulajdonságokkal nem rendelkezik. Vonzóerejét már is elvesztette. Szolgálatot vár másoktól, de nem nagyon kap, mert ő a kisujját sem szokta mozdítani mások érdekében. Elkeseredik, hogy őt semmibe sem veszik. Büszke gőggel parancsolni próbál. De mi az? Csak mosolyt kap feleletül. S ha hatalommal elgyűri az ellenkezőket, e kikényszerített engedelmesség nem hozza meg a várt boldogságot. A leigázottak szívében már a neve említése is rossz hangulatot kelt. Nem tudja, hogy miért nem éreznek vele rokonságot, mert elfelejtette, hogy „az egyén – éppúgy, mint ő – autonomikus (önrendelkezési joggal bíró), tartósan hatni reá mindig csak indirekt (közvetett úton) és sohasem direkt módon lehet.” *(Dr. Karácsony S.)* Most roppant egyedül érzi magát, megátkozza még azt a napot is, amelyen született.

Nem ismerte fel azt a törvényt, mely a lélek törvénye. A testies következetesség éppen az ellenkezőjét hozta meg a kívánt eredménynek.

Bármiféle dologban való haladáshoz, növekedéshez is az alázatosság vezet, és nem a kapaszkodás. „Az alázatos nem becsüli túl erejét. Érzi, hogy tökéletlen, kiegészítésre, javításra szorul. Éppen ezért az alázatosság minden szellemi és erkölcsi egészségnek, minden haladásnak és művelődésnek alaphangulata. Az erősek érzelme ez, kik önmaguk folytonos tökéletesítésének szükségét érzik. Ezzel szemben az önhitt gőg a gyöngeség jele, s megrekedést, pangást, megállást idéz elő. Aki azt érzi magáról, hogy már tökéletes és mindenkit felülmúl, abban elapadnak a továbbhaladás indítékai.” *(Kornis Gy.: A lelki élet. 3. kötet, 286. lap)*

Jézus jól tudta tehát, hogy miért tanít alázatosságra. De azt is, hogy miért parancsolja a szeretetet.

A szeretet a lélek életfeltétele. Ha nem tud krisztusi értelemben szeretni, és nem kap szeretetet, csak lézeng a lélek, végül azt sem tudja, hogy mi célja van életének. Szeretet nélkül a fentebb említett önértékelés is csak elmélet marad. A lemondást, engedékenységet másoknak előlegezni csak a szeretet segítségével lehet. A szeretet különben is az az alap, az a háttér, amibe minden más bele van ágyazva, mindent átfog, és minden belőle fakad.

A szeretet mélységét megcsillogtatta Jézus, mikor egészen természetesen beszélt az ellenségszeretetről, mely számunkra a szeretet netovábbja, s a testies gondolkozás szerint egyenesen képtelenség. De hogy ez az egyedüli mód célunk elérésére, az biztos. Célunk ugyanis az, hogy ellenségből jó barátot neveljünk. Nem akarjuk elpusztítani, mert az úgysem sikerül. Ha követ kővel dobunk vissza, a következő pillanatban már talán bombákra kell válaszolnunk, s ha visszaadjuk az arculcsapást, számíthatunk rá, hogy legközelebb a fejünket fogják betörni. S mikor így, egymást összezúzva ott maradunk a csatatéren, csak azért akarunk felgyógyulni, hogy végső leszámolásra készüljünk. Ezzel a mindig kudarccal végződő módszerrel szemben ki ne ismerné a szeretet ellenségből is jó barátot teremtő hatalmát? Az Isten ellenségévé aljasult embert is Isten szeretete fordítja meg és teszi önkéntes, ragaszkodó, boldog rabszolgává. *„Légy jóakarója ellenségednek…”* – mondja Jézus, ha nem, agyafúrt módon bíró elé visz, tömlöcbe vettet. Mire való ez az elkerülhető kellemetlenség?!

A szeretetben gyökerezik a bizalom is, amit olyan szűken mérünk sokszor. Azt hisszük, hogy bizalmatlanságunk a legjobb fegyver az érhető csalódások ellen. Nézzük hát, mit érünk el vele! Legelőször is ellenszenvet vált ki, mert minden ember lelkének mélyén ott van egy bizonyos fokú emberi méltóságérzés, s azt bizalmatlanságunkkal sértjük. Hogyan kívánhatjuk a feladat elvégzését attól, akinél az erre való alkalmasságot már eleve kétségbe vontuk, s hogyan várjuk a hűséget attól, akivel éreztetjük, hogy nem hiszünk a hűségében? Bizalmatlanságunk kifejezésének már a megkockáztatása is kibúvó ajtó lehet számára, hogy ne végezze el feladatát, amennyiben ez arra mutat, hogy mi erre az eshetőségre már el is készültünk. A bizalmatlanság roppant gyenge pontja a léleknek. Maga előtt robbantja fel a hidat, az eredményeket még születésük előtt megfojtja, épülete alól épp az alapot rántja ki. Mert az ember azzá lesz, amit feltételeznek róla, s ha rossznak tartják, rossz lesz.

Ezzel szemben jól ismerjük a bizalom hatalmát és jótékony következményeit. Ha bízunk valakiben, elsősorban az a gondolat villan meg benne, hogy lám, őt értékelik, s még valamire alkalmasnak is látják. Minden törekvése arra irányul, hogy a róla táplált véleményében a másik meg ne csalatkozzék. Sokszor gyenge és tehetetlen emberek nagy tettek elvégzésére alkalmassá lettek, mert a bizalom feléjük fordult. Jellemükben gyenge emberek, mert őszinte bizalmat éreztek megnyilvánulni irányukban, megállták helyüket a legnagyobb kísértések között is. Aki érzi, hogy bíznak benne, önmagában is kezd bízni. Ebben rejlik a bizalom nevelőereje. Jézus szavainak mélyén – *„Jer, kövess engem!”* – megcsillan nem utolsósorban a bizalom is, melynek lekötelező erejétől nem tud a kivetett vámszedő, Máté sem szabadulni. A bizalom felemelheti a posványba süllyedt lelket is.

Visszahatásában a bizalmatlanság állandó rettegést, bizonytalanságot, a bizalom nyugalmat jelent.

A háború is sokszor a kölcsönös bizalmatlanság eredménye, s a békéhez nem a kiegyenlítő fegyverkezés, hanem az egyik fél elszánt, bizalommal teljes visszavonulása juttathat el végül.

Nem térhetünk ki sok ellentétnek látszó alapigazság természetes voltának a kimutatására, pedig nagyon csalogatnak.

Például: szabadság a teljes rabszolgaságban; gazdagsághoz szegénység vezet, nyereséghez lemondás, élethez halál. Nem vezethetjük le itt az őszinteségnek és képmutatásnak, vagy a haragnak és örömnek, békességnek úgy a környezetre, mint magára az egyénre bekövetkező hatásait. Ezek pedig mind az élet törvényére mutatnának rá, melyhez való alkalmazkodásban élhet csak igazán a lélek.

Hadd mondjunk még valamit azonban az adásról, amiről Jézus megállapította, hogy jobb, mint venni (ApCsel 20,35b)!

Ha megfigyeljük, azt találjuk, hogy az ember lelke adásra van berendezve. Tehát ha nem adhat, nem lehet boldog, nem találhat önmagára. Az igazi művésznek például abban van a legnagyobb boldogsága, ha mennél többen gyönyörködhetnek az alkotásaiban. Amelyik elzárja ezt mások elől, nem egészen beszámítható. A nagy feltalálók is közreadják az új csodákat, s a nagy gondolkodók, tudósok ajkát vajon mivel lehetne megnyitni, hogy közöljék szellemi kincsüket mással is, ha a lélek boldogsága nem az adásban, hanem az önzésben lenne? Pénzzel bizonyára nem sokra mennénk. Ha megmutathatjuk egy eltévedtnek az utat, örömet érzünk. Ha tekintélyünkkel valakinek az igaz ügyét előresegíthettük, szívesen tesszük. Valaki azonban mondhatná, hogy ezek ám mind olyan dolgok, melyek az anyagiakat nem érintik, tehát meg kell vizsgálni azt, hogy vajon anyagi áldozatok árán is hajlandó-e a lélek az adás álláspontjára helyezkedni.

A válasz erre a következő: az anyagi áldozatok előtt a lélek hajlandósága tényleg megreked, de a test nyomására. Azonban a törvény csak törvény marad, mint ahogy azt a természeti törvényt, hogy minden test egyenlő sebességgel esik a föld felé, sem dönti az a tény meg, hogy a papírszelet sokkal később esik le mégis, mint mondjuk egy ólomgolyó. A törvény a lényegre vonatkozik, s a bizonyító kísérletek légüres térben folytak. A levegő, ha nem is engedi a papírszeletet oly gyorsan leesni ellenálló erejénél fogva, mint az ólomgolyót, de a törvényt éppúgy nem dönti ez meg, mint ahogy az anyaginak ellenálló ereje, amelyen fennakad a lélek, nem ingatja meg annak a megállapításnak az igazságát: *„Jobb adni, mint venni.”* Mert vannak ám, akik az anyagit is kockára merik tenni az adásban rejlő boldogságért, s ezek bizonyságot tudnak tenni arról a kielégítő érzelemről, boldog örömről, mely elönti a lelket az adás után. Győzelem érzése ez, a lélek győzelme a test felett. S az lesz a vége, hogy az adásban való gyönyörűséget mindjobban óhajtja az ember, s Pálnak csitítania kell majd az adásban való mellőzésért zúgolódókat, akik megrövidítve érzik magukat, mert nem adhattak.

„Adjatok, néktek is adatik!” (Lk 6,38) Ennek a másik oldala is áll, hogy ha nem adunk, elvétetik tőlünk az is, ami van. És amint világos, hogy aki szellemi értékeit nem adja közre, nem forgatja, abban a tehetség csökken, eltörpül, ki is hal, úgy az anyagiakkal önzően gazdálkodónak a visszatartott javaiban sincs végül köszönet, uralkodó szenvedélyeinek szolgálatába állítja, örökös rettegés között vigyáz rá, s végül oly helyzetbe kerül, melyből vagyon, pénz meg nem mentheti, annak bizonyságául, hogy a földi kincs magában nem ér semmit. Példákat erre hozhatnánk eleget.

Jézus tanításában az adás gondolata igen nagy területet tölt be. Adni, adni és nem várni. De honnan telik az embertől az a sok adás, engedékenység, bizalomosztogatás, megbocsátás, alkalmazkodás, türelem s mindaz az indulat, mely a duzzadó életnek a jele? Ismét a szeretetre kell hivatkoznunk, mint amely mindezt magában foglalja, s ez magyarázza meg azt, hogy valaki nem követel elégtételt, hogy megbocsát, hogy az őt egy mérföldre kényszerítővel két mérföldre megy önként, hogy az alsóruháját követelőnek nemcsak azt adja ajándékba, hanem még ráadásul a felsőt is odaadja, s hogy végül minden disszonancia gátlása ellenére győzelmes összhangba kerül Istennel, társaival és önmagával.

Nagyon szépen hangzik ez így. De miért kell ezekről egyáltalán beszélni, ha olyan természetes dolgok? Ha nálunk az évszakok váltakozásait valaki újból és újból csodálná, ha azon tűnődne, hogy a kő miért nem felfelé gurul a lejtőn, ha nem tudna belenyugodni, hogy az ember miért a lábán és miért nem a fején jár: nem tudnánk azt az embert megérteni. De aki az élet törvényeit nem érti meg, abszurdumoknak látja, afölött nem szabad elhamarkodottan pálcát törni. Mert ha *„gyönyörködöm is az Isten törvényében a belső ember szerint; de látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével és engem rabul ád a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban”* (Róm 7,22–23).

S ha Jézus csak ezt az örök törvényszerűségét jelentette volna ki, és nem tett volna valami mást is, nem volnánk sokkal előbbre. Jézus új életet jött adni elsősorban. Összekötött bennünket az élet örök forrásával, Istennel. A Genezáret-tava nem tudja hazudni a vizet a Jordánnak, ha nincsenek beleömlő források, ha pedig vannak, nem tud a poshadás veszélye nélkül megállani a víz továbbadásában. A szeretet tengerével kötött össze Jézus: azért nem hiányzik a másnak nyújtott egy pohár víz. A könyörület éltető forrása üdítget, és azért vagyunk készen elengedni szolgatársunk százdénárnyi tartozását, mert nekünk a tízezer talentumot sem rótták fel. Ha bennünk van az élet e buzgó folyama, akkor érthetővé válik mind az életet szabályozó törvény is. Megfordul a hadiszerencse: nem a test pusztítja már a lelket, hanem a lélek „öldökli” a test törvényeit. Nem könnyű dolog ez, míg e testben vagyunk, de van reményünk egy másikhoz, amelyben közel leszünk Istenhez, s amelyben az élet minden törvénye könnyűszerrel érvényesülhet majd.

Az én beszédem „lélek és élet” – mondja Jézus. Míg lesznek a földön, akik ezt így nem ismerik, és így nem fogadják, addig az evangélium hirdetésére égetően szükség van!

Dr. Szebeni Olivér írása Kőrösi Béláról

Kőrösi Béla Vésztőn született 1910. október 14-én. Vésztőn baptizálta *Takács János* 1924. október 30-án. Apja, *Körösi István* volt a vésztői prédikátor, és a 20. század elején még népes gyülekezet az úgynevezett el nem ismert csoporthoz tartozott, hazánkban azt a gyülekezetet lehetne a csoport legnépesebb közösségének neveznünk. Kiadó, nyomda és rendkívül aktív misszió jellemezte. Béla fiuk zenei tehetsége serdülőkorában jelentkezett, ő pedig nem volt rest kamatoztatni tehetségét mindenfelé a körzetben. A fiatalon elhunyt zenészt nem illetheti semmilyen vád vagy gyanú. Elvégezte a szemináriumot, és Kassára került prédikátornak. Szlovák források nagyon behonosították a mindössze négytagú helyi gyülekezet prédikátorát, aki az „országgyarapítással” került oda, s a front közeledésével menekült Budára, ahol halálát lelte 1944. január 1-jén. Egy hordágyon haldoklott, szemtanúk szerint ezek voltak az utolsó szavai: „Tudom, hogy elég nékem Jézus vére!” Lényegében a magyar uralom teremtette meg a missziós körzet új határait (Csucsom, Jablonca, összesen 23 taggal).

(Ezt az írást maga a szerző továbbította dr. Udvarnoki Béla testvérnek, Budapest, 1940. május 7-én.)

Közreadta: Dr. Gerzsenyi László

ISTEN NÉPE A TÁRSADALOMBAN

Hegyi András

Helyzet van

Nem csupán a magyar sajtó van tele (az is) a 2008-ban kitört gazdasági világválságról szóló híranyaggal, elemzésekkel, az okok és a kilábalás lehetőségének keresésével, hanem a világsajtó is, szinte az unásig. Illetőleg az arra érzékeny lelkek kétségbeesésbe kergetéséig. A depresszió „napi adagja" ma jórészt visszavezethető erre a helyzetre. A válság elhúzódik, néhány ország csődközelbe vagy egyenesen csődbe került, és a neheze még hátravan, halljuk vagy olvassuk napról napra.

Nem csupán egyházi emberek, hanem az értelmiség java is, a válságot nemcsak az anyagiakra, bankkölcsönök visszafizetésének kilátástalanságára, a gazdaság motorjának késlekedő beindulására, a vállalkozások vagy egyenesen országok csődbe jutására érti, hanem látja a válság mélyebben lévő okát, ami Európában és az Egyesült Államokban is erkölcsi és spirituális válság. Sőt az utóbbi megelőzte az előbbit. Hamarabb vált istentelenné, ennek következtében önzővé, harácsolóvá, kirekesztővé, korrupttá, hazuggá a *gyógyító kapitalizmus*, mint ahogy ennek a gazdasági, pénzügyi következményei kibuktak. A bankok, a kormányok, a multinacionális vállalkozások vezetői Washingtonban és Brüsszelben felvették a kisemberek képzeletét felülmúló fizetésüket, élték a maguk édes életét, sikerekről, gazdasági csodákról, a nyugati áruk versenyképességéről prédikáltak, és eközben a fent említett erkölcsi okok marták, mállasztották a „szabad verseny" liberális alapjait.

Sajnos a válság az egyházakat sem kerülte el. Ez ugyan nem lett volna szükségszerű, hiszen az egyetlen válságot, a golgotai keresztáldozatot kivéve a gyülekezet Ura, a Krisztus többé nem kerül válságba. Ezt is csak az emberekért vállalta, hogy kríziseink következtében végleg tönkre ne menjünk. Hogy ezt a végső romlást elkerüljük, a módját is megadta: az ő példáját kell követnünk.

Ha azonban az egyház nem veszi komolyan, hogy a világgal való barátkozás ellenségeskedés Istennel (Jak 4,4), akkor a világgal együtt maga is válságba kerül. Ha maga is átveszi a világ szándékát és stílusát: egymással versengő vagy egyenesen harcban álló közösségek csoportjaira szakadozik szét a siker, az elismertség, az anyagi haszon érdekében, és nem követi naponként felvéve keresztjét (Mt 10,38), a gyülekezet Urát. Az állami támogatásért sopánkodó biznisz-csörcsök nem vonzók a pogányok számára. Ez nem a Feltámadott válsága, aki ott ül a Mindenható Atya Isten jobbján (Jel 4,3), hanem csak azoké a keresztyéneké, a szó eredeti értelme szerint: *Krisztus-követőké*, akik valójában nem őt követik, hanem a mindenkori divatot, a trendet. Az a nevük, hogy „élsz", pedig már halottak (Jel 3,1). Pont azért, mert nagyon is élni akarnak azokkal a lehetőségekkel, amelyeket környezetük, és nem Jézus Krisztus kínál fel nekik. Részesednek a világ javaiból, de csapásaiból is (Jel 18,4), hiszen azzal vállaltak közösséget.

A válsággal kapcsolatosan van egy sereg tévhit. Mégpedig a következők:

1. Nem lehet hamar kilábalni belőle

Ahogy ez a helyzet egy hosszú folyamat következménye, ugyanúgy a belőle való kilábalást sem lehet egyik napról a másikra elképzelni, sőt elvárni sem. Az erodálódás lassan és

látens módon ment végbe. Egy kicsi eltérés az igazságtól, a jogszerűségtől és a méltányosságtól, egy kis törvénytelen előny, egy kis csúsztatás, egy kis hazugság. A politikusok kicsit szebbnek mutatták a helyzetet a valóságosnál, a lakosság kicsit többet költött, mint amennyit megengedhetett volna magának. Végül kiderült, hogy ezek összegződtek, és a végeredménye az, hogy a valóság nem olyan, ahogy azt kommunikálták, hanem tragikus. Vége a show-műsornak.

Hogy is néz ki a válság emberi oldala? „Nem is vagány az a kamasz, aki a drogot ki nem pórbálja" – ez a valamikori, még az egyházak által is támogatott belügyminiszter szájából hangzott el a tévé nyilvánossága előtt. Ha kipróbálja, na, mi van akkor? Hogy egyes szülőknek és pedagógusoknak nem tetszik. Na és? Egyébként sem szabad őket fegyelmezni, személyiségjogaik vannak, és nem büntethetők. Hogy aztán az iskolák szétzüllenek, a diáknak van, a tanárnak nincs, mármint személyiségi joga… Ja? Na és?

Az a politikai elit bebetonozott tagja, aki szétlopta a MÁV meg a BKV vagyonát, hangos a „megélhetési bűnözés" empatikusnak vélt szlogenjétől, már ami a szegények megsegítését illeti. „Szegénység nincs is Magyarországon, aki ezt híreszteli, annak ciántablettát kellene felírni. Soha jobb sorsa nem volt a lakosságnak." És az az egyház vagy legalábbis annak egyes vezetői, amely tagjait szavazásra serkenti mindezek erkölcsi legalizálása érdekében, részt vesz ezekben a bűnökben.

A válság kialakulásának folyamata lassú volt és sok összetevőből állt. Napi kényszerek, pillanatnyi előnyök, félretájékoztatás és félretájékozódás, sodródás, valóságos értékek hiánya, kritikátlan igazodás a fejlettebbnek vélt társadalmakhoz, nagy megértéssel kezelt emberi gyengeségek, bűnök stb. Persze a válságban sorstárs, de józanul gondolkodó, felelősséget érző, gerinces emberek pontosan ott álltak meg tiszta erkölccsel, ahol a gerinctelenek vagy a megroppantott gerincűek megalkudtak.

A dolgok lényege azonban az, hogy amilyen lassú volt a torzulás – hiszen a mögöttünk lévő évtizedek, sőt az ateizmus tekintetében majd egy évszázad lefelé tendáló volt –, ugyanolyan lassú és szívós törekvés, kemény munka és áldozatvállalás szükséges ennek megfordítására. Ezért van nagy jelentősége az egyházi iskoláknak, az egészséges erkölcs tanításának, az értékrendet valló és aszerint élő családok védelmének, az emberek munkára való visszaszoktatásának, az adott szó becsületének, és minden olyan közösségnek, ahol jó példát látnak, sőt otthont találnak az emberek, még a sérültek is.

2. Nem lehet kilábalni belőle nélkülünk

A csodavárás nem csak a mi korunk sajátja. Az – elsősorban Isten felé – felelőtlen emberek mindig szívesen hitték, hogy valaki vagy valakik majd csak úgy a fejük fölött rendbe rakják azt, amit ők elrontottak. Majd a nagyhatalmak, a velünk megbonthatatlan és örök barátságban élő nagy testvér, a nagybetűs Nyugat, az EU, vagy akár a „jóisten", ahogy a régiek mondogatták: a „jóistenke" stb.

Csak nekünk ne kelljen felelősséget vállalnunk, tennünk semmit, vagy ha igen, ne túl sokat. Főleg ne kelljen szembenézni a helyzettel, és lehetőleg áldozatot ne kelljen vállalnunk. Ennek érdekében ködösítünk. Szeretjük ezeket a homályos fogalmakat, a „nem túl sok", a „becsült érték", a „várható bevétel", a „növekedési index" stb. Általában mind csak időhúzás, sőt a felelősség alól való kibújás huncut játékai. A kétszer kettő egyenlő néggyel. Már a régiek tudták, hogy ami nincs, azt nem lehet megszámolni (Préd 1,15).

Azt azonban tudjuk – főleg a Bibliából –, hogy amíg tiszta helyzet nem teremtődik, addig nem lehet változtatni azon, ami rossz. Az egyes emberek megtérése is a valósággal való szembenézéssel kezdődik. Addig reménytelen az ember, míg hitegeti magát, míg úgy véli, hogy majd valahogy a dolgok mintegy maguktól megoldódnak. Ilyen módon még Istenben *hinni* is reménytelen öncsalás. Isten segít, de nem olyan módon, hogy a rontást mi szorgalmasan megcsináljuk nélküle, a helyreigazítást meg ő végezze el nélkülünk. Ez emberi méltóságunkat is sértené. Az élettel együtt járó lehetőségeket, képességeket egyaránt tőle kaptuk. Ennek persze a felelősségét is.

Ha a Bibliát lapozgatjuk, látnunk kell, hogy a történelem során akik vállalták, hogy szembesüljenek a maguk felelősségével, és komolyan gondolták azt, hogy kivergődjenek bűneik következményéből, csak azok kapták meg Isten segítségét. Azok viszont megkapták. De csupán azután, ha ők is megtették azt, ami tőlük elvárható volt. A változásban való részvételre készekké váltak.

Jákób elásta családja bálványait a cserfa alá (1Móz 35,4), József testvérei szembenéztek korábbi testvérietlenségükkel (1Móz 42,21). A tékozló fiú felismerte és kimondta, hogy vétkezett az ég ellen és apja ellen (Lk 15,21). Péter a tagadása után keservesen sírt (Lk 22,62). Mind megkapta Isten bocsánatát, sőt segítségét is ahhoz, hogy helyreálljon. De csak azután, hogy szembenéztek a valósággal. Senki nem vállalta át az ő részüket, még Isten sem. Csak mese a Mindenhatóról az, hogy az újszövetségi korban ő ettől megkímél minket. A bűn büntetésétől, a kárhozattól igen, de a helyreálláshoz szükséges tennivalóinktól nem. Isten kegyelme nem a *Pató Pál* uraké, hanem a hozzá komolyan megtérő bűnösöké.

De hát *bűnössé* is csak Isten közelében válik az ember. Addig a körülményeket okolja, másokat, mindenkit. Mért ne hitte volna el, hogy az a luxuslakás, amire nincs megfelelő fedezete, az adósságra vásárolt luxuskocsi, a kölcsönből finanszírozott utazás teszi igazán boldoggá? Amikor körülötte mindenki (ő is) ezt hallotta a reklámokból? A sikkasztó mért ne nyúlt volna ahhoz, ami nem illette, amikor ő volt az ellenőrzéssel is megbízva? Ha ő nem, hát elvitte volna más azt, amit a kaszából ki lehetett emelni. Tehet ő róla?

Ha azonban oda kerülünk Isten elé, aki ebben a helyzetben is tud segíteni, többé semmit sem érnek a mentségeink, mert ebben ő nem segít. Abban segít, ha a dolgainkat meg akarjuk oldani. De akkor sem a fejünk fölött, hanem velünk együtt. Odaáll mellénk, erőt ad, úgy igazítja a körülményeket is, hogy talpra tudjunk állni.

3. Nem megy áldozatok nélkül

Vigyázat! Nem minden áldozat, amit mi annak vélünk. Hogy addig nyújtózzunk, amíg a takaró ér, az nem áldozat. Ez mindig is okos dolog volt. Hogy ne költekezzünk olyan mértékben, amit az anyagi helyzetünk nem tesz lehetővé – mert az adósság egy tálból eszik az emberrel –, ezt is mindig tudták legalábbis azok, akik mértékletesen éltek. Sőt abban megelégedéssel, amit Isten adott. Nem gyötörték feleslegesen magukat lehetetlen kívánságokkal. Persze mert televíziójuk sem

volt, és nem látták napról napra a reklámok csábítását – vélhetjük. Tehát akkor tessék perelni a reklámok alkotóit, hiszen ők minden bajnak az okozói! Ők csak csábítanak, az emberek meg csábulnak.

Nem egészen arról van szó tehát, hogy az lenne áldozat, ha lehetetlen kívánságainktól eltekintenénk. Isten sosem ígérte meg luxusigényeink kielégítését. Az áldozat ott kezdődik, amikor a válságossá vált helyzet következményét kell valakinek átvállalni. Kifizetni a kifizetetlen számlákat, felépíteni az összeomlott családokat vagy az egész társadalmat. Egybetartani azokat, akik válni készülnek, és önmagukon kívül senkire sem gondolnak. Sem gyerekeikre, sem az idős szülőkre, sem (adott esetben) a hívők közösségére. Elhitetni az emberekkel, hogy a parlamentben nemcsak hazudozni lehet, hanem igazat is mondani. A tévé emberséges és istenfélő műsorokkal is szolgálhat, nemcsak valóságshow-kkal szórakoztathat vagy haszontalan reklámokkal bombázhat.

Valakinek vagy valakiknek fel kell vállalni, meg kell alkotni az új hangú műsorokat, összeszedni az utcára került gyerekeket, kialakítani nem csupán a hajlékot a fejük fölé, hanem szeretetteljes otthonná varázsolni, mint azt *Böjte Csaba* teszi. Fölvállalni, hogy újból munkája legyen annak, aki eddig segélyből élt. Elérni, hogy a lakosság felzárkóztatni akart része is megtegye önmagáért, amit megtehet, és ne csak várja, hogy ezt mások tegyék meg helyettük. Miközben ők életmódjukon változtatni nem csupán nem tudnak, hanem nem is akarnak.

Hogy mennyire ára volt és van a világ arculata megváltoztatásának, azt éppen a Golgota keresztjén mutatta meg Isten a Názáreti Jézus Krisztus által. Krisztus első követői sem maradtak el mögüle, legalábbis az első évszázadokban. Pénzüket, idejüket, együttérzésüket, ha kellett, életüket adták azért, hogy a dolgok jóra forduljanak. És meglett az eredménye: fordultak is.

Ha ma – akár a nem hívők, akár a hívők – úgy vélik, hogy mintegy kiváltságos helyzetből nézhetik a válság megoldását anélkül, hogy ebben kinek-kinek a maga áldozatát meg kellene hoznia, tévednek. Ennek a következménye ugyanaz, ami magához a válsághoz vezetett. Akkor viszont a válság marad, elhúzódik, még súlyosabbá válik, a végeredményét pedig senki sem tudja megmondani, hogy mi lesz.

Tehát jobb, ha vállaljuk a magunk részét, mint az a plébános, aki először mondta ki az egyszerű emberek közül, hogy ő odaadja megtakarított pénzét a nemzet adósságának kifizetésére. Némelyek követték, de az ország elszegényedéséből megtollasodott elit tagjai többségében nem. Ők kivitték pénzüket valamelyik adóparadicsomba. Úgy vélték, ez végleges megoldás, legalábbis személyükre vagy családjukra nézve. Ez is öncsalás, mert a történelem Ura nemcsak az utolsó ítélet alkalmával számoltat el minket, embereket, hanem legtöbbször menet közben is. Annyit tanulhattak volna a pártapparátus- és munkásőrutódok, hogy Isten elszámoltatta a grófokat és a bárókat. Ma egy sincs közülük, a címüknek, a rangjuknak, a vagyonuknak még emléke sem maradt. Ugyanígy járhatnak – hamarabb, mint gondolják – a politikai fordulatok haszonélvezői is.

4. Nem fog menni Istent mellőzve

Egy másik tévedés – amiben Európa lakosságának jelentős hányada jó évszázada él –, hogy mindennek: a gazdasági virágzásnak, a sikereknek, a válságoknak, a kudarcoknak csupán vertikális összetevői és okai vannak. Ha Isten nincs (ahogy az emberek általában vélekednek), akkor nem is lehet ő az oka semminek. Meg persze segíteni sem tud. Beleszólni meg végképp nem engedjük a dolgainkba.

A gazdasági virágzás az angolok világbirodalmi örökségének, a németek szorgalmának, a franciák tapasztalatainak, az olaszok találékonyságának, a svédek és a dánok magas kultúrájának köszönhető. A szegény országok lakói ügyetlenek, lusták, elmaradottak, meg is érdemlik a sorsukat. Hogy mi köze lenne mindehhez Istennek? Főleg, ha nincs… Persze kivéve, ha mégis van. A tények ugyanis makacs dolgok. És Isten van!

Nem árt tudatosítani, hogy a gazdasági világválság az Amerikai Egyesült Államokban pattant ki. Adták-vették a banki *termékeket,* vagyis azokat a tőzsdei papírokat, amelyek mögött se aranyfedezet, se árukészlet, se semmiféle teljesítmény nem volt. Egyszer csak kilukadt a lufi. Kiderült, hogy mindez jól bejáratott módszer volt a meggazdagodás érdekében. Reklám, csúsztatás, hazudozás, virtuális világ. A valóság az, hogy a világ leggazdagabb országa is régóta a gazdasági lecsúszás állapotában van. Hogy túlköltekezik, túlfogyaszt, ezzel pedig feléli a következő generációk javait.

A baj gyökere pedig az, hogy túltette magát a lét törvényén, az Isten törvényén, az Istentől meghatározott renden. Nem volt elég neki, aminek pedig elégnek kellett volna lennie. Sőt elég lett volna rajta kívül még másoknak is. Úgy étkeztek, hogy tudatosan túlméretezett adagokat szolgáltak fel, és a felesleget kidobták, mondván, hogy ha nem fogyasztanak eleget, az élelmiszergyártás összeomlik. Amit kidobtak, abból szegényebb nemzetek éhező gyerekeinek az életét lehetett volna megmenteni.

Kiderült erről az erős nemzetről, hogy nem annyira erős, mint amennyire láttatni szereti erejét, ami így nem egyéb erőfitogtatásnál. Hogy nem sebezhetetlen, hanem nagyon is sebezhető. Hogy nemcsak ő van ezen a világon, aki irányítani szeretne, hanem rajta kívül még mások is, sőt nagyon is sokan. Hogy nem mindenható, aki minden törvény felett áll. Hanem nagyon is alávetett, méghozzá Isten törvényének, és Isten vetette alá őt is a maga törvényének. És ez ellen vétett, és emiatt kell bűnhődnie, sőt azoknak is, akiket magával rántott. Pont úgy, mint a régieknek (Ézs 14,11–21; Ez 27,25b–36; 28,1–19).

A fák nem nőnek az égig, a népek hatalma nem nő a Mindenható fölé. Ezt a történelem tanulságaiból meg lehetne érteni, legalább visszamenőleg. De ha Isten „továbbra sincs”,

vagyis társadalmi igazságosságról, szegényekkel való szolidaritásról szóló törvényei érvénytelenek, vagy mintha nem is lennének, és mégiscsak ki fog kapaszkodni a világ az adott helyzetből: ez mese.

De hát kijött a világ a korábbi válságokból is, vagy nem? Amennyiben a két világháború több százmillió legyilkolt embere, és az azóta zajló fegyverkezési verseny, mely megnyomorított nemzedékeket, kijövetelnek számít..., nem pedig újabb és újabb válságok előkészítésének, akkor kijött! A valóság az, hogy újabb és mindig borzalmasabb gyilkolászások, erkölcsi fertők, embertelen és istentelen életmód terjedt el. Mert ha a társadalom nem lett egészségesebb, szolidárisabb, az emberek jobbak, a természet virágzóbb, a föld lakhatóbb, akkor mért gondolnánk, hogy kijött?

Pillanatnyilag szinte illúziószámba megy, hogy az emberek megtérve rátaláljanak Istenre, hiszen nem is keresik, vagy nem túl sokan. Akik keresik, azok persze megtalálják. Számukra a válság ezzel véget is ért. Ami még marad, az mellékkörülmény, mert Isten megígérte, hogy megtartja a benne hívőket. De hogy hogyan jöhet ki a világ a válságból a világ istenének, a sátánnak a vezetésével, azt nem tudom. Pedig hát benne bíznak, neki hisznek, az ő szavára hallgatnak, akik nem hisznek Istenben, és nem engedelmeskednek az ő igéjének. Igaz – látszat szerint –, nem hisznek az ördögnek sem, csak éppen alkalmazkodnak hozzá, uralma alatt élnek.

5. Nem lehet úgy, hogy közben minden marad a régiben

Ma az egyházak újabb kori elvilágiasodásának korát éljük. Ez abból is kiviláglik, hogy valaki statisztikailag *megtér* ugyan, de lényegileg marad minden a régiben. Ha önző volt, önző marad ezután is, legfeljebb szent érvényesülésnek nevezik. Ha hiú volt, hiú marad ezután is, csak a többiek fölé emelkedését a „kenetnek” tulajdonítják. Ha anyagias volt, semmi gond, mert anyagias maradhat ezután is, csak „áldásként” aposztrofálják.

Márpedig ha a hívők – akik Isten nevét tisztelik, igéjét ismerik – jól megvannak ezzel, mért gondolnánk, hogy a világ fiai különbek lennének? Mert a válság leküzdése nem arról szól, hogy ha egyszer valamikor mégis túljutunk rajta, akkor nem mi fogunk tartozni, hanem vélhetőleg nekünk fognak tartozni mások. És végre zavartalanul élvezhetjük a luxust ugyanúgy, mint annak előtte, vagyis olyan tempóban fogyaszthatjuk a földi javakat, ami végül a válsághoz vezetett. Megvehetjük a ma még nem is létező ingyom-bingyomokat, amik akkorrára viszont már a legtrendibbek lesznek. Nekünk is lesz saját leszállópályánk, ha nem is Balatonőszödön, és saját jachtunk, ha nem is Ibizán, csak Füreden.

Tehát a fogyasztás, a luxus, a pazarlás, a rongyrázás, a kielégíthetetlen igények hajszolása a csillagos égig, majd folytatódik tovább, mint azelőtt, sőt még fokozódik is. Lesz pénzünk plasztikai műtétre, és örökké fiatalok maradunk, nem látunk soha bút, mint Jábéc (1Krón 3,9–10).

Csak csodálkozni lehet azon, hogy az ember emlékezete milyen rövid. Anglia már elfeledte azokat a bűneit, amelyekkel végigrabolta gyarmatait. Sem India, sem Arábia nem vágyódik angliai „közigazgatásra” soha többé. Amerika is elfeledte nemcsak azok nyomorát, akik megteremtették gazdagságát, hanem az alapító atyák hitét is. Mi magyarok sem emlékszünk már nagyatyáink verejtékére, és becsülettel asztalra tett, házi kemencében sütött mindennapi kenyerére. Hiszen ma már plázákban vásárolunk mindent, ahol csillogvillog a hitványság is. Igényeink megnőttek. Azt hisszük, anyagi javaink korlátlan mennyiségben állnak rendelkezésünkre. Élelmiszer, üzemanyag, energiaforrás, sőt az ember tudása, mind kimeríthetetlen. Pedig nem az. Nemcsak az energiák, hanem a friss levegő is elfogy. Ha pedig az összes nyersolajat kipumpáltuk a földből, az összes erdőt kivágtuk, az összes víznyerőt megmérgeztük, akkor ezek elfogynak, esetleg végleg. Csak a szemét marad meg, feldolgozhatatlan és eltakaríthatatlan mennyiségben.

Ma már tudósaink mondogatják, hogy meg kellene tanulni másként gondolkodni és élni, mint eddig. Gazdálkodni a föld javaival, amíg lehet. Amerikában az egy főre jutó felhasznált javak mennyisége a százhússzorosa annak, amit egy fejletlen ország lakosai megengedhetnek maguknak.[1] *Ilonka Mária* „Milyen környezet marad az utókorra?” című cikkének adatai szerint egy bangladesi 0,6, egy afgán 0,5, egy arab 12–16, egy amerikai 120 ökológiai lábnyit használ fel évente.[2] A jelenlegi körülmények között tizenhat hónapra volna szükség minden évben ahhoz, hogy az elhasznált természeti erők önmaguktól megújuljanak. A villamosenergia-felhasználásban egy nepáli 80 wattot használ fel óránként, egy kínai 800 wattot, egy közép-európai 6 ezer wattot, egy amerikai pedig 11 ezer wattot.[3] Tehát ha józanul gondolkodunk, tudnunk kell, hogy nem élhetünk olyan nagy lábon, mint a válság előtt. A Biblia egyébként azt tanítja, hogy nagy nyereség a megelégedettség Isten félelmével (1Tim 6,6).

Azonban a tévében még nem lett kevesebb a reklám, vagy más hangnemű. A válság ellenére ezt halljuk: „Vásárolj! Vásárolj! Fogyassz! Fogyassz!” A bankok sem módosították szövegeiket, mert „ha csak egy kicsi hiányzik”, hát vegyél fel kölcsönt! És egy cseppet sem lett józanabb Európa vagy a magyar. Nem rossz üzlet a karácsony, és az üdvösséget kínáló Jézusnak ma is csak az utolsó hely jut.

6. Nem lehet egymás ellenében

De nem lehet a válságból kijönni oly módon sem, hogy eközben rossz viszonyban vagyunk egymással. Miközben harcolunk a rossz körülmények ellen, figyelmen kívül hagyjuk, lenézzük, esetleg ellenfélnek tekintjük a másikat. *Beer Miklós* római katolikus püspök a 2012. január 1-jén a Duna televízió

Világ – Nézet című műsorában annak az óhajának adott hangot, hogy mikor jön el végre az az idő, amikor a parlamentben az egyes párthoz tartozók a másik párt felszólalójának előterjesztése után úgy folytatják: egyetértek veled, és szeretném a magam véleményét hozzátenni. De amíg a gyűlöletet újra és újra fel lehet szítani, nem sok reménnyel kecsegtet e józanok vágya.

A világ megmaradásának törvénye a Krisztus törvénye. Ebben pedig azt tanuljuk, hogy összetartozunk, szükségünk van egymásra. Akik pedig keresztyének vagyunk, egy test tagjai vagyunk (1Kor 12,12–27). Így, ha egymás felé tisztelettel fordulunk (Róm 12,10), egyetértésben élünk (16. v.), kölcsönösen megbocsátunk egymásnak, és elhordozzuk egymást, türelmesek vagyunk egymáshoz (Kol 3,12–13), ez magától értetődő kell hogy legyen, hiszen valamennyiünkért ugyanaz a Krisztus halt meg. Sőt nemcsak értünk, hanem az egész világért is (1Jn 2,2).

Az összefogás és összetartozás nem csupán a hívők kiváltsága. Ha az országunkra gondolunk, itt sem várható semmi jó, bizonyos mértékű kényszer nélküli egység nélkül. Ha az egyik párt hátba támadja a másikat, miközben az azon fáradozik, hogy legalább lejjebb ne kerüljön az ország, akkor mindig lesznek irigyeink vagy ellenségeink között szövetségeseik, és végül az adósrabszolgaság tényleg örökössé válik. Amikor a román politikusokat arról faggatták a magyarok, hogy mikor fognak végre kijönni a magyarokkal, ők azt válaszolták: majd ha ti kijöttök egymással. Mondogatják, hogy az ellenségeskedés ősi magyar átok, de hát más nemzetek tagjainál ugyanúgy megtalálható, délszlávoknál, íreknél, katalánoknál, flamandoknál. Ők semmivel nem különbek nálunk.

Bár legalább a hívők megtalálnák egymás kezét! És ne arról szólnának a hírek, hogy Amerikában háromezernél több, idehaza háromszáznál többféle gyülekezet van, amelyik ugyanazt a Bibliát olvassa, ugyanazt a Krisztust vallja, ugyanazt az Istent és Atyát imádja. Csak éppen egymással nem tudnak kijönni.

Már rég a múlté az egyházak egymás kiátkozása. Legalábbis forma szerint. De még az úgynevezett evangéliumi, sőt azonos közösséghez tartozók közötti szakadások, kirekesztések, szószékekről lesajnáló csipkelődések kora nem múlt el. Mintha az Úr Jézus főpapi imájából kimaradt volna az egységért való könyörgés (Jn 17,20–26). Márpedig ha a hívők nem tudnak kijönni egymással, milyen példát adnak a többieknek? Pedig könnyen lehetséges, hogy Isten jellé tehetné népét a kívülvalók számára ebben a vonatkozásban is.

7. Nem lehet hit nélkül

Amikor hitről beszélünk, lehetne tágabb értelemben is szólni róla, az sem lenne értelmetlen, sőt nem is jelentéktelen. Ha valaki nem hisz abban, amit csinál, akár abba is hagyhatja. Ha nem hiszünk országunk felemelkedésében, nyakunkba vehetjük a világot, és mehetünk oda, ahova a lábunk visz. Vagy idehaza tengethetjük mindennapjainkat, esetleg riogathatjuk azokat, akikben maradt még némi egészséges lelkierő és remény. De a hitünk lehet pusztán egyfajta optimizmus is, aminek olykor van, máskor nincs alapja.

A hit alatt én az Istenbe vetett hitet értem. Generációk éltek oly módon, hogy ennek a hitnek még volt némi nyoma, de a kommunista időkben tűzzel-vassal irtották, gúnyolták, viccet faragtak belőle, lesajnálták, butaságnak tekintették. Úgyhogy mára a legtöbb emberből ki is veszett az istenhit. Nem belőle, hanem már szüleiből, sőt nagyszüleiből is. A hivatalos politika, világnézet, tananyag, életérzés ateista, marxista volt. Ez a helyzet sem hamar alakult ki, de kialakult. Nem józan várakozás az, hogy ez a masszív hitetlen állapot máról holnapra megváltozik.

Ma a magvetés korszakát éljük hazánkban. Ha vetünk, méghozzá hittel és reménységgel, a maga idejében arathatunk majd, ha meg nem lankadunk (Gal 6,9).

Azonban a mi hitünk nem az általános optimizmusra alapul, hanem mi az élő Istenben hiszünk. Neki van hatalma a dolgokat jóra fordítani. Sőt egyedül neki van erre hatalma. Számára nincs reménytelen helyzet. Ezért igaz az, hogy a válság oka valójában nem elsősorban gazdasági, politikai, pénzügyi, hanem erkölcsi és lelki. Az ember lelke elfordult Istentől, és odafordult mindahhoz, ami nem Isten. Amíg vissza nem tér Istenhez, a válság marad, esetleg súlyosbodik.

Számunkra a legnagyobb hit éppen abban nyilvánulna meg, hogy hiszünk hitetlen barátaink, családtagjaink, szomszédaink, honfitársaink megtérésében. Akiknél az Isten utáni vágyakozásnak olykor a csíráját sem látjuk. Nem bennük kell hinnünk, jóságukban, hanem a Mindenható Istenben. Hogy van hatalma arra, hogy az ő gonosz és megátalkodott szívüket is önmaga felé tudja fordítani, hogy könyörülhessen rajtuk. Ahogyan könyörült rajtunk is. Ezért kell imádkozni, méghozzá hittel, és élni a hívők csendes, bizonyságtevő életét.

8. A válság elmúlik, Krisztus marad

Arról sem volna szabad megfeledkeznünk, hogy a válságos időkben mutatkozhatna meg a maga teljességében, hogy az Istenbe vetett reménységünk mekkora stabilitást ad nekünk. Hiszen Izrael egyiptomi szolgaságától fogva a keresztyénüldözéseken át mennyi-mennyi válságot élt át a világ és benne Isten népe is. És Isten népét nem tette tönkre, hitét nem rendítette meg egyik sem. Sőt az ilyen időkben mutatkozott meg az, hogy milyen lelki békességgel és bölcsességgel vettek részt a dolgok jóra fordításában. József nem csupán – sőt nem is elsősorban – saját népe megmentéséért fáradozott (azért is), hanem egész Egyiptomért. Olyan volt környezetének, mint egy sziklaszilárd pont. Átvezette a népet a hét szűk esztendőn.

Mózes olyan volt ingatag népe között, mint az a hajóskapitány, aki nem veszti el a fejét a viharban sem. Pedig eszközei sem voltak arra, hogy egybetartsa és hazájáig vezesse a népet. Csak Istene volt, akire figyelt, és ez elégségesnek bizonyult. Izrael népe sose érte volna el Kánaánt Mózes nélkül.

Volt ezekben az emberekben valami csendes biztonság az Örökkévalóból. Távolra néztek. Mintha látták volna az alapokkal bíró várost, amelynek alkotója az Isten (Zsid 11,16). Nem hősködtek, hanem hittek. Nem mondtak nagy szavakat, hanem kritikus időkben is a helyükön maradtak, és végezték dolgukat ugyanúgy, mint nyugodtabb időkben. Pál apostol a viharba került hajón megtörte a kenyeret, hálát adott érte az Istennek, és erre biztatta utastársait is, akik követték példáját, és életben maradtak.

A jelenlegi válság kimenetele még bizonytalan. Az erkölcsi vagy egyenesen lelki hozadéka még inkább. Nem biztos, hogy világméretű vagy akár csak országos méretű megtéréshullám következik belőle (nem kizárt). Az az Európa, amely harcolt az ellen, hogy alkotmányába Isten neve egyáltalán belekerüljön, nem mutat fel e tekintetben reményteli

jövőképet. Európában már az is eredmény, hogy azok megmaradnak Krisztus mellett, akik mindig is ott voltak mellette. Akkor is, amikor ez nem volt divat, sőt a Krisztusban maradásnak ára volt. Megvetettségük ellenére szilárd hittel, hűségesek voltak.

Európa, amely harcolt az ellen, hogy alkotmányába Isten neve egyáltalán belekerüljön, nem mutat fel e tekintetben reményteli jövőképet.

Válságok idején a beképzelés vagy ábrándozás nem ér semmit. A magunknak tulajdonított vagy mások által ránk aggatott dicsérő jelzőket fújja el leghamarabb a szél. Csak a pőre valóság marad. Gondoljunk az Úr Jézusnak a sziklára épített házról szóló példázatára! Fújtak a szelek, jött az ár, és ami csupán homokra épült, az összeomlott (Mt 7,24–27). Csak ami a sziklára épült, az maradt meg. De az megmaradt.

9. Bizony nagy nyereség az istenfélelem megelégedéssel

Ugyan mért kellene állandóan az, ami nincs? És mért nem látjuk meg azt, ami viszont van? Nem azért, mert akiknek görcsbe rándul a gyomruk attól, ha valaki elkezd Istenről, megváltásról, bűnről, bűnbocsánatról, egyházról „papolni" – már ahogy általában ezt ők mondják vagy gondolják –, ők is tudják, hogy itt valami nincs rendben. Ha nehéz is megfogalmazni, hogy egyáltalán mi az.

Nem igaz az, hogy a kamaszkor lázadása leszűkíthető egyetlen területre, hogy ez csupán hormonális kérdés, ami majd az egyensúly beálltával magától elmúlik. Ez a szemlélet beszűkíti az emberről való gondolkodást pusztán a biológiai síkra. Ennél pedig mérhetetlenül több az ember. A kamaszokat az illúzióvesztés legalább annyira gyötri. Előrenéznek, és látják, hogy nincs előttük egyetlen értelmes távlat, emberhez méltó cél sem, és azt kérdezik: akkor miért éljek? Elmúlt az az időszak, amikor a nagy tettek végrehajtásának vágya, a szabadság, az igazság felfedezése, a műveltség megszerzése mintegy benne volt a levegőben. Ma a média, de még az iskola is a fiatalok magasrendű vágyait már csírájában eltiporja. A mai társadalom olyan beteg, hogy nem szabad közösséget vállalni vele.

Az egész életünk egy majdnem reménytelen hajsza, miközben testünk vénül, öregkorunkra betegek, fogatlanok és vaksik leszünk. Mit tegyünk? Olyan borzalom ez, amelyre nincs gyógyír, olyan fájdalom, amit semmi nem enyhít. A pénzvilág által irányított életünk nemcsak igazságtalan, de tisztességtelen is. A legtöbb ember olyan körülményekhez és eszmékhez alkalmazkodott, amelyektől szíve mélyén először undorodott, fokozatosan alkalmazkodott hozzájuk, végül megszokta, de nem szerette meg őket. Észre sem vette, hogy így alakult az élete. Rossz világban elromlunk, jó világhoz viszont nem biztos, hogy vonzódunk.

No itt kellene megjelennie valami másnak. *„Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely az Isten szájából származik"* (Mt 4,4), *„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkében kárt vall?"* (Mk 8,36) – mondanánk azonnal, és igazunk lenne. Vagy mégsem? Mert vaknak beszélnénk szép színekről, süketnek mennyei dallamokról.

A mai tudomány már majd mindenre tud válaszolni, csak arra nem, hogy mi az élet. Gyerekkoromban a szomszédban a kisgyerekek játszadozva boncolták a békákat, egyiket a másik után, keresték benne az életet, de nem találták. Mi felnőttek az anyag titkát megfejtettük, az életét nem. Az élő és a halott között csak annyi különbséget látunk, hogy az utóbbinál valami nem működik. Az emberek tárgyként élik meg önmagukat, feleségüket, férjüket, gyermekeiket. Pedig valójában csak azt ismerhetjük meg, amit vagy akit a szívünkkel látunk vagyis szeretünk. A csak okos szívtelen, ezért nyomorék. Pedig ilyenek szervezik, diktálják a világot, észre sem veszik, hogy egyben pusztítják is.

Viszont ennek a világnak az információs dömpingjében az evangélium is csupán egy ezek közül. Meg sem szabad szólalnunk addig, amíg átélhető módon nem tapasztalják meg rajtunk, elsősorban saját magunkon a titkunkat. Mi a Mindenható szeretetében élünk, ezért vagyunk elégedettek azzal, amink van. Tudjuk, hogy Isten szeretete örök, ezért nem gondolunk sóvár izgalommal arra, ami lehetne, de nincs, hanem nyugodt és derűs módon adunk hálát Istennek azért, amink van.

De mindezt kívülről senki sem ismerheti meg, csakis belülről. Mint ahogy mi is belülről ismertük meg, amikor először elementárisan átéltük Isten szeretetét. Belülre pedig csak úgy juthat el mindenki, ha van valaki, aki szélesre tárja előtte az ajtót. Ez pedig úgy történik meg, ha nekem is fáj az, ami neked fáj. Megértem, hogy milyen lehet neked. Keserves és boldog emlékeid mintha az enyémek lennének. Ki tudok nézni a szemeden. Megismerem a múltadat, sorsodat, örömeidet és félelmeidet. Így és ilyennek fogadlak el.

Előbb át kell élni a szeretetet, figyelmességet, bizalmat, elfogadást, csak azután érdemes beszélni róla. Mert tényleg nemcsak kenyérrel él az ember, hanem jó szóval is, a bűnbocsánatot követő lelki tisztasággal is. És nemcsak annyi az élet, amennyit ma látunk belőle, hanem csak akkor válik elfogadhatóvá, sőt örömtelivé maga az élet is, ha az Isten által ígért jövő felől mintegy visszatekintve szemléljük. De mégis benne lehetünk már ma ebben a csalódásmentesen harmonikus világban, amely teljességre jutva végleg fel és megoldja a „helyzeteket".

Jegyzetek

1 Az ökológiai lábnyom fogalma: az aktuális technológiai fejlettség mellett egy emberi társadalomnak milyen mennyiségű földre és vízre van szüksége önmaga fenntartásához és a megtermelt hulladék elnyeléséhez. A kifejezés *William Rees* és *Mathis Wackernager* kanadai ökológusoktól származik. Ez az érték kiszámítható egyes emberekre, csoportokra, régiókra, országokra vagy vállalkozásokra is. A használt érték kifejezi, hogy adott területen mennyi erőforrást használnak fel. Magyarul az ökológiai lábnyom területegységekben becsli, hogy életmódunk mekkora terhet jelent a Föld számára. Megadja, hogy mekkora területre van szükség az egyes emberek élelmiszer-, papír-, faanyag- és energiaszükségletének megtermeléséhez, illetve az eközben kibocsátott szennyező anyagok közömbösítéséhez.

2 Szerinte a hatmilliárd ember ellátására hat földnyi terület volna ideális.

3 Henning Boetius: *Hidrogén-forradalom. Az energiaellátás új formája.* (Budapest: Corvina, 2006).

MISSZIÓTÖRTÉNETI SZEMELVÉNYEK

Szebeni Olivér

Írás és iratok (2.)

(Folytatás az előző számból)

„Írd meg tehát, amiket láttál!” (Jel 1,19)

Távol-keleti írásrendszerek

Az agyagtáblákra rótt betűírás vízszintesen és egyenes irányban rendeződik. Szavakra, mondatokra tagoltak a kiolvasott ókori írásjelek, de akkor a szóközök hiánya nem könnyítette a sorok olvashatóságát. A mi írásunk feltételez egy alapsort, erre építünk fel minden betűt, akár egy utca sorházait. Volt írásrendszer, amelyik körívesen, csigavonalban haladt (rúnaírás). A távol-keleti írások nagy része függőleges sorokba rendeződik. Vannak olyan írásrendszerek, amelyek felső alapsorról függő betűket vetnek papírra (hindu írás).

A régi magyar verselésben kifejezésre jut meglepő módon a távol-keleti misztika, filozófia vagy a mondavilág néhány eleme. Ezek roppant értékes elemek és a magyarság őstörténelmével állíthatók párhuzamba.

Távol-Keleten az uralkodó írásrendszerek nem hangokat rögzítenek, hanem piktogramokhoz hasonló elven jeleznek valamit, ahogy például a pályaudvarokon a kijáratokat jelzik nálunk. Lehetséges, hogy ezen az elven kifejezheti az ember legbonyolultabb gondolatait. A kínai írásjeleknek megvan az a jelentős előnyük, hogy egy-egy jelet bármely nyelvű kiolvashatja. Minden nyelven egyformán megértik a jeleket, míg a mi írásunkhoz feltétlenül ismernünk kell a magyar nyelvet. A hangok ugyanis egy adott nyelvhez kötődnek. Az élő nyelvek közül Kínában legalább száz nyelvjárás használ egy azonos írásjelrendszert. Ez óriási előny, csakhogy a bonyolult főnévragozás, szóképzés és igeidők bővítményekkel terhelik az írásjeleket, és az újságcikk megírására körülbelül 4000 írásjel ismeretére van szükség. Máig érvényesül Kelet-Ázsiában egy régi kínai mondás a „szép, bonyolult írásjelekről”. Ők ebben tudományosságot, leleményt és bölcsességet érzékelnek.

A távol-keleti írásrendszerek más eszközt használnak. Nincs tudomása a történelemnek arról, hogy Kínában valaha is a kőbe vésett betűk tömegesen megjelentek volna, mint Mezopotámiában vagy Egyiptomban. A szilárd anyagokra kerülő írásjelek éppen úgy, mint a selyemre, majd éppen az igen korán felfedezett papírra vetett írás eszköze mindig az ecset volt. Az e módszert követő eszközök az írótól még kifinomultabb kézi munkát, tapintást és érintést kívántak.

Ázsia nagy folyóvizei mentén, a tenger partjain és szigetein a földkerekség legrégibb civilizációi a Távol-Keleten hatalmas mennyiségű iratot halmoztak fel. *Billy Graham* felesége kínai misszionárius házaspár leánya volt, és amikor az evangélistával Kínában járt, az ország kimagasló vezetői megjegyezték: „A mistress kínai lány.” Okkal-móddal igazuk volt, de azt se hagyjuk figyelmen kívül, hogy Billy Graham társasága a kínaiak közötti misszióért igen sokat fáradozott. Sok száz evangéliumi füzetecskét készítettek, és a mellényzsebkiadványokat egyszerű kivitelben évtizedeken át bejuttatták Kínába. A kétnyelvű füzetekből, archiválás közben, angol után néhány kínai jel (szó) azonosítható:

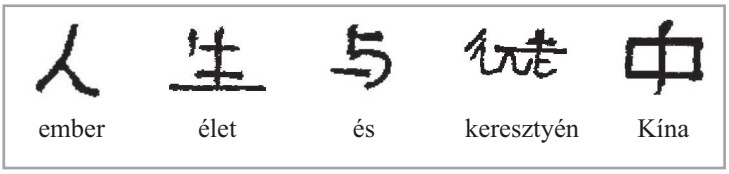

Kínai írásjelek

A kínai civilizációt az igen korai évezredektől a mai napig az írás, a filozófia, az empirikus orvoslás, a művészetek, a zene árnyalt finomságokkal fűzi össze. Máig eldöntetlen kérdés, hogy a kínai elmélet rendszere vallás vagy filozófia. A tao egy kiegyensúlyozott bölcselet, amelynek eredeti iratai gondosan megőrzött, tenyérnyi széles és szentnek tartott szalagokon őrzik az alapelveket. Bár a kulturális forradalom sok mindent megsemmisített a régi, leheletfinom műalkotások és írások köréből, most fokozódó érdeklődés nyilvánul meg Kínában a megmaradt értékek felé. Lehetséges, hogy Konfucius „vallását” és az egész filozófiát váltó hatalmi rendszer megbékülése a régi tanokkal és tanítóval küszöbön áll?

A kínai írásjelek elterjedésének négy területe ismert: Kína mint a „mennyei Birodalom”, vagy a nevezetes „Közép-Birodalom”, Japán, Korea és Vietnam. A legrégibb kínai írásjeleket úgynevezett „jóslócsontokra” (teknősbéka páncéljaira) írták.

A japánok is kínai írásjeleket használnak (kandzsi), de írásrendszerüket többször egyszerűsítették. Maradt végül három írásrendszer használatban (kandzsi, katakana és hiragana). A betűk rendje felülről lefelé halad, de írhatnak vízszintesen is. Így készült a japán Újszövetség.

Míg a Kínai Népköztársaság alapvetően vallásellenes, addig Japánban demokratikus vallásszabadság van. A keresztyén misszió mégis ütközik, bár nem brutális tilalmakba, hanem a nemzeti öntudat, a tradíciótisztelet és részbeni zárkózottság gátlásaiba.

A japánok szemében a Nap mint égitest áll első helyen a tradíció élén. Átvették a kínaiak írásjeleit, de a betűsor elejére a Nap jelét helyezték. Fehér zászlójukon a felkelő nap teljes köre vöröslik. A Nap írásjele (a „hi” = Nap) viszont egyáltalán nem kerek. Sok más fogalom értelmi kiegészítője a „kandzsi” írásjelben (pl. a hét napjainak neve mellett a „mai nap”, a

„mindennap” fogalom egyik kiegészítője, de a „japán ember” hármas írásjelében is megtalálható:

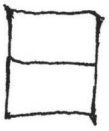

A Nap japán írásjele

A keresztyénség jelét komplikáltabbnak látjuk, de hol van ez még az igazi bonyodalmas írásjelhez. Meglepő, hogy a jelek másolása közben nem arra kell vigyáznunk, amit mi gondolnánk. A kerek és a szögletes nekik nem okoz gondot, de egy kis vonás elhelyezése annál inkább.

Más írásrendszerek

Az arab írás a héberhez hasonlóan jobbról balra halad. Hangokat jelöl, és nyelvhez kötött. A Korán szent sorait az eltérő arab nyelvek nem szívesen fordítgatják. Inkább megtanulják az arabija nyelvet, amelyen a Koránt írták. Ma már ez köztük sem köznyelv, kevesen ismerik. Társadalmukban a Korán szúráinak pontos tanulása roppant felértékelődik. Az írást nagyon szépen díszítik (kaligrafálják). Mivel emberi alakot, élőlényt, angyalt ábrázolni nem szabad, Koránból vett feliratokkal vannak tele a falak, virágdíszekkel, levelekkel, ívelt kacsokkal látják el az egyre drágább, nagyszerű kivitelű épületeiket. Új építészeti csodát látni vágyó ne Nyugatra, hanem az emírségekbe látogasson! A álompalotákat belülről az arabeszkek és a fantasztikus rendszerben formált koránidézetek díszítik.

A beszéd természetes sebességét követő írásrendszer a gyorsírás (sztenogram). Első sikeres bemutatkozása egy pozsonyi diétán, a XIX. században történt, de a mai napig használt magyar gyorsírást *Radnai Béla* találta fel az első világháború előtti években. Kialakításában statisztikai tapasztalatra és az írás addig ismeretlen könnyed, sokféle eszközeire volt szükség (azonos formák vastag, vagy vékonyabb vonalai kifejeztek valamit). Jelentése van a betűk közötti távolságnak, a pozicionálásnak (az alapsorhoz képest feljebb, vagy lejjebb kerülhetnek betűk). A gyorsírás nem sietős, elkapkodott írás, a betűk jobbra dőlnek, egyszerű vonalakból, enyhén ívelt jelekből állnak. Az esetleges hurkok öblössége mind jelöl valamit. A jó gyorsíró rengeteg rövidítést használ. A sztenogram nagyon fegyelmezett, pontos írásrendszer. Egyetlen alapsorra helyezett pont a magyar nyelvben határozott névelőt, fél soros emeléssel a „nem” szót jelzi. Egy hosszabb, vékony vízszintes jel az „és” kötőszó. A betűk magasítása több fokozatban jelentéstartalmat hordoz (o, i, ei, ai, ú, ű). Végül a gyorsíró a várható leggyakoribb kifejezést egyszerűen kihagyással jelölheti, vagyis nem ír semmit sem, ha már sokszor hallja a szót (pl.: Hosszú kihagyás: „Tisztelt Országgyűlés!”) Ezt a két szót nem írják le, csak elképzelik. Ám a kihagyásnak a papíron ilyen esetben mindig ismert és állandó legyen a hossza. A gyorsírás nagyon kedvező hatású a kézírásra, mivel szabályosságra késztet. Ha a gyorsíró nem tartja be a szabályrendszert, saját írását sem fogja kiolvasni. Ezt azzal is elkerülheti, hogyha a sztenogram megfejtéséhez minél előbb hozzáfog. Tehát a gyorsírást ajánlatos „átteni” vagy legépelni. Végül a gyorsírásról tudnunk kell, hogy fárasztó, írógörcsöt okozhat, ezért a mai ember technikai rögzítéshez folyamodik.

A látásukat vesztett emberek kifinomult tapintását alkalmazzák a Braille (ejtsd: bréjl) írásrendszerben, ami bármilyen háromdimenziós kipontozás segítségével képes írni. A vakokat tanfolyamon tanítják a Braille-írást, akik lassan képesek a kiolvasására. Úgy 50 éve egy teljes Biblia mennyiségét látva csodálkoztam a mennyiségen. Azóta a miniatürizálási technika az írásrendszer használatát megkönnyítette.

A közoktatásról

Az ország lakosságának műveltségi szintje nagymértékben függ az alapfokú oktatás színvonalától. A társadalomnak kötelessége kisgyermekkortól biztosítani a tanulást, ám az ügy optimális megoldását mai napig sem értük el. Nagy terjedelmet foglalna le *Mária Terézia* 1777-ben kiadott törvényének elemzése (Ratio Educationis). 6-tól 12 éves korig kötelezővé tette a királynő az iskolai alapfokú oktatást. Sok példát hozhatnánk föl arról, hogy addig mennyi akadályba fulladt a törvény megvalósulása. Az első világháború előtti években a lakosság kötelező iskolalátogatása legfeljebb az írás-olvasás és négy alapművelettel a számolás elsajátítására volt elég. Az egykori Monarchia területi eloszlása szerint még ezt az oktatási tervet sem egyformán teljesítették. Az osztrák örökös tartományok nagyvárosaiban volt megadva minden lehetőség. A magyarság lakta vidéken a mezőgazdaságból élők gyermekei általában egy-két évig jártak iskolába. *Meyer Henrik* összehasonlítja önéletrajzában gyermekéveinek németországi oktatási színvonalát. Szegény magyarságunk sokkal szerényebb szinten állt. A néptanító elment tanítani egy alkalmi helyiségbe valamennyi korosztállyal. Durva, olykor brutális és ideges lelkülettel tanított és fegyelmezett egész nap. Legfőbb pedagógiai elv volt a szigor.

A városoktól távoli, nehezen megközelíthető falvak iskoláiról és tanulóiról még szánalmasabban kell szólnunk, hiszen a mezőgazdasági munka aktuális feladataihoz az iskolaköteles gyermekek segítségére számítottak (szüret, „krumpliszedés”).

A *Horthy*-rendszerben sikerült a kormányzat és a lehetőségek függvényében jobb eredményt elérni minden tanyaközpontban és faluban. Maradtak mégis olyan helységek az országban, ahol reggelente hat kilométeres gyaloglás után jutott iskolába egy csapat gyerek. Szénnel fűtött tantermekben foghattak a munkához. Az elsősök néhány hét után lemásoltak a tábláról hat kisbetűből álló, négy szavas gyakorlatot (megmaradt a következő jellemző felirat nyomtatásban is):

úr ír
nép rí

Különleges kegyet nyert egy-egy szegény gyermek, hogyha a falu papja vagy tanítója támogatta. A szegény és szorgalmas fiút gyakran a saját költségén kiemelte, közép vagy felsőfokú iskolai tanuláshoz segítette. A gyermek ilyen esetekben elkerült otthonról, esetleg gimnáziumba, egyetemre járt, félévenként egyszer hazalátogathatott, és legtöbbször papnak tanult. Leányoknak azonban ilyen esélyük soha nem volt.

Nagy tekintélyük volt a középiskolai tanároknak. Legtöbben más, különféle szintű értelmiségi munkában jeleskedtek. Az iskolák tanév végén beszámolót adtak ki munkájukról, a tanulók adatairól és tanulmányi eredményeiről. Az

iskolai nevelés etikai színvonaláról több eredménnyel dicsekedhettek akkoriban, mint ma.

A peregrináció

Vegyünk egy érdekes példát! A debreceni református teológián jó ideig minden diáknak tudnia kellett latinul. A professzornak pénzbüntetést kellett fizetnie, ha „magyarkodott" a katedrán, vagyis nem latinul beszélt. 1750 körül Mária Terézia idejében így járhatott, aki nem teljesítette a teológiai tudományosság kritériumát. Egy kiváló diák Hollandiába ment teológiát tanulni, és több év után tért haza. *Kováts Bódis István* hozta egyik professzorának igemagyarázatát, 34 igehirdetést. Elvárták minden hazatérőtől, hogy akcentus nélkül beszéljen a szószéken. Az nem volt jó pap, akinek beszédét nehezen értették, vagy rossz kiejtése miatt kicsúfolták a hallgatói.

Az 1742-ben kezdte évekig tartó fordítását apró, módosított gót betűkkel, oldalanként 28 sorban, összesen 426 oldalon. A könyvecske meglepő sajátossága, hogy egyetlen alapigét elemez (a 426 oldalon keresztül 34 igehirdetésében), Máté 16,6-ot: *Vigyázzatok és őrizkedjetek a farizeusok és szadduceusok kovászától!*

A kézirat első lapjai hiányoznak, a töredék megmaradt kötetének kezdő (incipitális) szava: „…intése". A szöveg gyakran latin szavakkal, rövidítésekkel tűzdelt. Az egyik keltezést például „Dje 21. Mai Ano 1749"-nek írta. A töredékben természetesen latinul írt több kiemelt jellemzést: *„Exhortatio"* = intés, serkentés, buzdítás. (A Ráday utcai egyetemen azt a helyet, ahol istentiszteletet tartanak a belső hallgatóságnak, exhortációs teremnek nevezik.)

A kézirat első öt sora után jobbról bekezdve és aláhúzással kiemelve latin utasítás: Enorratio Thematis = A tétel kifejtése. Két ószövetségi igehely kifejtése alapján indokolja, hogy miért kellett a régi kovászt eltüntetni a házból. A magyarázat betűire, nyelvhasználatára és egy protestáns magyar lelkész nagyszerű teológiai felkészültségére már ennyi rámutat, és legnagyobb elismerésünket érdemli.

A betűk összessége (tipográfiája) természetesen nem nyomdai. Kurzív kézírásról van szó. Pontosabban bemutat egy fordítást a jó nyelvismerettel rendelkező magyar protestáns igehirdető az anyanyelvünkön. Nem szép, kerekded latin betűkkel, hanem átmeneti, egyénileg alkalmazott írással. Ötvözi a kerekded latin és a hegyes végű gót írásmódot. Jellemző a kéziratra – különösen a latin részeknél –, hogy sok rövidítést használt, amit alapos megfigyelés után fejthetünk meg. Egyik rövidítés tilde (~) jel Jézus Krisztus betűjele (IX) fölött.

Missziótörténelmi iratanyag a XIX. századból

1846 és 1873 közötti időből iratanyagot részben a Hadtörténelmi Levéltár (HIL) szabadságharc utáni katonai jellegű közigazgatás nyomán találhatunk, periratokat. Ezekre feljegyezték a felekezeti hovatartozást az előállított személyről. A hadbíróság előtt ókatolikusok, Krisztus követői, néhány következtethetően nazarénus és baptista személy állt tiltott összejövetelek tartása vagy látogatása miatt. Utóbbiak, illetve egy-két személy közülük is „vallásfelekezeten kívüliként" lett kihallgatva. A periratok német nyelven készültek. Három esetben álltak bírák elé, úgy tűnik, valamennyien értették a német szót. Az első tortúra volt szigorú, megpróbáltak politikai színezetet adni a késő éjjel műhelyekben imádkozók magatartásának. Lázításról szó sem volt, de külföldi kapcsolatokról (a svájci nazarénusokkal), levelezésről és az adózás megtagadásáról annál több volt a kérdés. Végül a neve után cseh származású hadbíró főhadnagy arra a meggyőződésre jutott, hogy a bevádoltak tulajdonképpen veszélytelen személyek, viszont meggyőződésükről a testi fenyíték, elzárás, pénzbírság kiszabása sem fogja őket eltántorítani. A második és főleg a harmadik előállítás gyanúsítottjai egyre kevesebben voltak, őket figyelmeztetéssel elbocsátották.

1871-ben egy hamburgi kiadvány levelezést közöl. Cikkek a vasárnapi iskolai oktatóknak, és a levelezők információi egymásnak Európa tájairól. Köztük ifjabb *Rottmayer János*, a kolozsvári vasárnapi iskola 24 éves tanítójától két nyilatkozat olvasható. Az 1873 júliusában megjelenő utolsó levél Magyarországról 268 és Erdélyből 103 vasárnapi iskolásról ad számot hét helyszínen működő 42 tanítóval. A könyv „ex librise" ifj. Rottmayer János saját kezű aláírása, amit később be is mutatunk.

Nemrég kaptunk Bécsből legkorábban 1887. júliusi keltezésű körleveleket. Az egy híjával mind német és gót betűs iratanyagot – jegyzőkönyveket, és egy pozsonyi házi istentisztelet tartását engedélyező miniszteri leiratot – ifjabb Rottmayer János bécsi kérelmező számára. Ezekből a iratokból láthatjuk, hogy az egykori Osztrák–Magyar Monarchiában szórványosan vannak gyülekezeteink, amelyek 1885 októberében egy szövetségi rendszerbe tömörültek. Tulajdonképpen öt gyülekezet képviselői: Bécs, Budapest, Graz, Prága és Snyatin. Ez utóbbi bukovinai gyülekezet prédikátora, *Massier Rudolf* lett a szövetség elnöke. Tucatnyian lehetnek különféle igehirdetők, bibliaterjesztők a szervezet tagjai, akik összegyűltek Budapesten a Wesselényi utcai új imaház megnyitására. Az utolsó irat keltezése 1889. november 8. Alig négy évvel később lezárul az első lelkesedés korszaka, elkezdődik a hazai misszió hosszan elnyúló személyi válsága az állami elismerés körül.

Gyülekezeteink a két világháborúban

Az első világháború sok fiatal, életerős igehirdetőt vont el a szeretett gyülekezeti munkájától, és csatasorba szólította őket. A honvédelem, az életet feláldozni kész hősiesség eszméje hátrányos volt a gyülekezetekben, de bíztak abban, hogy a katonák visszatérnek hamarosan. A nagy harci lelkesedést azonban lehűtötték az első harci események. A szerbek elleni fronton az elsők között hozta a *Békehírnök* egy vasárnapi iskolai tanító halálának hírét.

Újpesten 1914-ben új imaházat nyitottak meg, még mielőtt kitörtek volna a harcok. A székelyföldi Homoród folyó partján a férfiak helyett a nők építettek föl egy másik imaházat. A küzdelem elhúzódott, a gazdasági tartalékok kifogytak, a vonatokon sebesültek érkeztek az ország belseje felé, a posta pedig aprócska papírlapon hozta a rövid hírt apákról, fiakról: „Elesett a haza védelmében." Kérdőjelessé vált a hősiesség, és a tömegek kezdték kétségbe vonni a keresztyén világnézet igazságát. Nagyon sokan kérdezték meg: Miért engedte meg Isten?

Egy-egy község gyülekezetében élő nemzetiségek a gyülekezeti tagság népessége arányában a történelmi Magyarországon alapfokú iskolákat szerveztek. A falu nemzetiségi színskáláját megszokták, megismerték, és egymást békességben elfogadták. Tudatos nemzetiségi elfojtás az első világháború idejéig általában nem volt, a gyülekezetekben pedig a magyarság segítette a nemzetiségiek munkáját.

Legyen szó arról, hogy a szlovákok saját lapot kezdeményeztek, a románok szintén. A kétnyelvű vezetőiket tehetségük szerint támogatták, betanították. Kispesten például a *Békehírnök* jeles munkatársa, *Csopják Attila* személyesen segítette egy tehetséges román fordító, *Brumár Mihály* munkáját, vegyes kari kottaanyag elkészítését, román lapszerkesztést. A hadba vonulás és a hősi halál vetett véget mindennél csodálatosabb és hősiesebb, békés munkájának. A nagyobb gyülekezetekben népes tömböt képeztek az orosz foglyok, akik előbb szimpatizánsok, majd hitvallók lettek.

A két világháború közötti időkben, a fővárosban és közvetlen környékén a művelődéspolitika hat elemi (általános) évfolyam, és két ismétlő osztály elvégzése volt kötelező a gyermekeknek. A történelmi városokban és Budapesten általában tízezer lakos között volt egy-egy polgári iskola, ahol magyar irodalmat, számtan-mértant, algebrát, földrajzot, fizikát, kémiát és egy idegen nyelvet (legtöbbször németet) tanítottak. Volt vallások szerinti hitoktatás, heti két testnevelési óra és egy ének. Az osztályokban átlagosan 50 körüli volt a tanulók létszáma. A kötelező óralátogatást szigorúbban vették. Tanulmányi eredménytől függő tandíjkedvezményt állapítottak meg. A 14 év körüli gyermekek legtöbbje a polgáriból iparosnak, gyári munkásnak ment. Sokan folytatták édesapjuk iparát. Abban az időben a gimnáziumban a modern nyelven kívül kötelező volt a latin. Az érettségizett ifjak a 18 éves lakosságnak talán néhány százaléka voltak. Egyetemi végzettség az átlagos lakosság néhány ezrelékét tette ki. Hazánk művelődési átlagai gyengébbek voltak a nyugati államokhoz képest. Ennek ellenére, vagy ezzel együtt, elismeréssel beszéltek város- és faluszerte a kis létszámú intelligenciáról, a „tanult emberekről". A mai köznyelv – ha egyáltalán ismeri ezt a kifejezést még – csakis az eljátszott tekintélyek széles sávjában említi.

A második világháború ideje alatt a hazai nemzetiségekre fokozódott a nyomás a növekvő nacionalizmus következtében. Megaláztatást, lenézést gyakran kellett elviselniük. A lakosság őrizte vallását, kultúráját, beszédét, viseletét vagy bármilyen jellegű más tradícióit. A népirtás a keresztyénségre hivatkozott, de a gyilkosok egyáltalán nem mutattak különösebb kapcsolatot egyházaikhoz. A nem keresztyén tömegek megmentésére mutatkozott törekvés, de inkább csak szánalom. A háború után kollektív büntetés sújtotta a németeket mindenütt Európa közepén. A kitelepítés, a szlovákság kiválása (lakosságcsere) után elmosódtak a nemzetiség tulajdonságait gondozó tevékenységek, az egykor tapasztalható békesség, nyugalmas élet helyébe a félelem lépett. A második világháború után beolvadtak a nemzetiségek Magyarországon, bár erre nem kényszerítette őket különösebben senki, és előnyöket sem nyújtott senkinek a magyarsága. A statisztikai jelentésekben mindenki magyarnak vallotta magát. Gyorsan felejtették az iskolákban lötelezően oktatott orosz nyelvet.

Nemzetiségi gyülekezeteinkben toleranciát tapasztaltunk. Egyetlen idegen nyelvű hívő testvért sem zaklattak a beszédéért. A gyülekezeti imaórákon ilyen helyeken mindig hallható volt idegen nyelven mondott imádság az ötvenes években. Az úrvacsorai istentiszteleteken volt, ahol az Úr imáját („Mi Atyánk...") a gyülekezet kórusban mondta el a helyi nemzetiségi nyelven. Voltak nemzetiségi énekeskönyvek közkézen, és előfordult idegen nyelvű kóruséneklés. Nem a komolyzene műfajában, inkább az „írott énekek" repertóriumából. A nemzetiségiek iránti tolerancia a misszió vonzóereje volt. Valóban „testvérként" szerették egymást a hívők, bármilyen nyelven beszéltek egymáshoz. A „világban" a svábos, tótos hangsúly, egy jiddis szó elhangzás kiváltotta a fintorgást, a megvető szavakat. A hívő emberek pedig egymásra mosolyogtak ilyenkor. Soha nem idegenkedtek a másságtól, inkább törekedtek megismerni a másik embert. A legnagyobb létszámú, ma már elismerten nemzetiségnek tartott romák beszédjére sem volt megjegyzés, főleg nem az iskolákban. Pedig a gyermekek spontaneitása, játékos csúfolkodása ösztönözte volna az ilyen magatartást. A gyülekezetekbe kisebb számban és szórványosan kerültek be romák. Legtöbbször már szakítva a régebbi életmódjukkal. A gyülekezetekben és anélkül náluk elkezdődött már a társadalmi „felzárkózás", és a munkás, becsületes, fegyelmezett életmód feledtette mindenkivel a régi fenntartásokat.

Az ötvenes évek kitelepítései, elhurcolásai, kényszerlakóhelyei megfélemlítették a lakosságot. Állandó rettegésben tartotta mind a pártonkívülieket, mind a párttagokat. Senki nem tudhatta, melyik hajnalban fognak érte jönni.

Önképzés a gyülekezetekben

A gyülekezetek nemzetiségi jellege fennmaradt és működött a XIX. század végétől a kitelepítések idejéig. Széles körű szabad nyelvhasználatot tapasztalhattunk a német gyülekezetekben, de nem kevésbé a román és a szlovák nyelvűek között is. Folyóiratokat adtak ki, énekszövegeket írtak, sok helyen két nyelven folyt az igehirdetés a két vasárnapi istentiszteleten esetleg megosztva. A legnépesebbek közé tartozó kétegyházi román gyülekezetben minden istentisztelet románul zajlott le. Kiskőrösön, Békéscsabán szlovák volt az istentisztelet. Jelentős evangelizáló munkát végeztek nyelveken. A hirdetett evangélium képes volt megszólítani a korszak fokozatosan marginalizálódó rétegeit, és elérte az embereket a Szentírás üzenetével.

Néhány helységben a gyülekezetek gyermekeit saját felekezeti iskolákban oktatták, igaz, nem tartós ideig. A felekezeti iskolákat állami finanszírozás nélkül a gyülekezet tartotta fenn. *Nagy Pál* és *Török József* tevékenykedtek népes vidéki elemi iskolákban. A második világháborúig egyre többen szereztek népiskolai tanítói végzettséget, de azután csak körülményesen és küzdelmesen maradtak meg a pedagógiai pályán.

Már a XX. század lelkészei körében kedvelt cél volt az orvosi diploma. *Balogh Lajos* fia volt állítólag az első, hamarosan akadt társa a rákoscsabai *dr. Tóth József* személyében. Ők és a háború előtt diplomázott *dr. Somogyi Barnabás* igen sok áldozattal segítették a gyülekezet elszegényedett betegeit. Az első ügyvéd *dr. Mészáros Károly*, kollégája *Eghia Hovhanesszián, Meyer Henrik* nevelt fia volt. Tanító, középiskolai tanár, közgazdász szintén előfordult a gyülekezeteinkben a második világháború előtt, bár ritkaság volt a jelenlétük, és sajnos gyakori az elmaradásuk. 1906-ban nyílt meg a teológiai szeminárium Budapesten. A teológiai műveltség nem idegenítette el a gyülekezetektől a kivételes helyzetben lévőket, akiknek alkalmuk volt a megszerzésére. Lelkészeink teológiai művelődése már a XIX. század végén talált lehetőséget. Néhány fiatal lelkész, vagy lelkészjelölt eljutott németországi vagy amerikai teológiai egyetemekre. Közülük két–három doktori címet szerzett és hazatért *(Udvarnoki Béla, Tresánszky Vilmos, Somogyi Imre)*. Igen megbecsült és köztiszteletben

álló prédikátoraink, igehirdetőnk voltak. Soha nem volt gond vagy probléma az evangéliumi igehirdetések terén a végzettségükkel; nem siklott a tudományuk spekulatív irányba, és a Szentírás tekintélyét sem vonták kétségbe. Aki hívő emberként ment teológiai iskolába, az onnan hívő emberként jött is vissza.

Egy kolozsvári egyetemi hallgató találkozott 1913-ban *Kornya Mihállyal*. Egyes források szerint az ott vendégeskedő igehirdetővel egy szobába szállásolták, és a személyes beszélgetés nagy hatást gyakorolt rá. A beszélgetés 2Pt 1,5–9 alapján folyt. A bölcs, öreg evangélista tanácsolta őt az éj csendjében. *Kristóf Domokos* együtt dolgozott már évekkel előbb *Cholnoky Jenő* professzorral, mégpedig az Alkoholellenes Egyesületben, ahol a professzor volt az elnök, ő pedig a titkár. 1916-ban Pestre vetődött a tragikus erdélyi események folytán, és „Kristóf Domokos tanár testvért" 1916 karácsonyán *Udvarnoki András* baptizálta. A huszas években rábízta a szemináriumban a görög nyelv tanítását. Diáknak, tanárnak roppant nehézség és próbatétel volt a görög nyelvi kurzus. A szájából eredeztették: „Könnyebb az igét hirdetni, mint ragozni?"

A lelkiség, ami megnyilvánult a gyülekezetek tagjai és a nem velük tartó lakosság között helyileg, nem viszonyítható az iskolázottsághoz. Az intellektust vizsgálva rendkívül meglepő eredményre bukkan ezen a téren az elfogulatlan kutató. Az iskolázottság alacsony szintje ellenére választékos stílust, káros szenvedélyektől mentes életet, valóságos és nem képmutató szeretetet mértéken felül talált az evangéliumi hívő keresztyének között. A testvérek tisztelték, becsülték és szerették egymást. Gyönyörű lista található erre nézve Filippi 4,8–9-ben: *...ami igaz, tisztességes, igazságos, tiszta, szeretetreméltó, jó hírű, nemes, dicséretes, vegyétek figyelembe! Amit tanultatok és átvettetek, hallottatok és láttatok is tőlem, azt tegyétek*...

Udvarnoki András (1865–1945)

Gyülekezeti írásbeliség

A missziós lendület miatt megsértődött népegyházak teljes papi hierarchiája bírálta a gyülekezeteket, egyik általános kifogásuk az igehirdetők tanulatlansága, a magukat „látszólag" bibliai ismeretekkel felvértezett hívő emberek minimális műveltsége a fő érveik közé tartozott. Nem is gondoltak arra, hogy a becsületes erkölcsösség nem függvénye az iskolázottságnak. Arról végképp nem tudtak, hogy milyen fokon vállalnak szerepet a gyülekezetek az önművelődésben, amit nem csak a nyomtatott termékek lapozgatása, hanem a vasárnap délutánonkénti úgynevezett ifjúsági órák jegyzőkönyvezése, a gyülekezet adminisztrációja minősít.

A legrégibb keletű gyülekezeti iratok, a XIX. század utolsó negyedében már jelentős missziói beszámolók, anyakönyvek, körlevelek, nyilvántartások; szépirodalmi missziós munka (versek, csoportjelenetek, elbeszélések). 1895-től több országos és szakmai folyóirat, gyermeklap készül. A közösség ügyeiről szóló iratanyag: tagnyilvántartás, pénzügyi beszámolók, áttérők és hitközségi tagok nyilvántartása. Meyer Henrik mielőtt kérelmezni kezdte a hatóságoktól a gyülekezetek szabadságát, felmérte azokat a sérelmeket, amelyek a kérelem benyújtása idején bizonyították a lelkiismereti és vallásszabadság sérelmét. Ez a gyűjtemény volt a parlamenti interpellációk hivatkozási alapja. Meyer Henriknek 1890 körül írott sérelmi jelentései közül tucatnyit lemásoltattunk, magyarra fordíttattunk. (A szerző birtokában ilyen másolatok és fordítások vannak): Hegyközszentimre, Nagyszalonta, Nagyvárad, Pósalaka, Sáros és több más gyülekezet iratai bebörtönzésről, kitoloncolásról, pénzbírságról szólnak. Hasonló gyűjteményt össze lehetett volna állítani a magyar falvak gyülekezeteiről is. A gyülekezeti sérelmek azonban a XX. század első évtizedében szűnőben voltak.

Az evangéliumi gyülekezetek azonosítása mindig összehasonlításra támaszkodott a népegyházakkal. Első eltérés a létszám. A népegyházhoz tartozást egy csecsemő fölött mások döntik el. Gyakorlatilag semmilyen erkölcsi követelménnyel nem jár a népegyházi tagság. Tagja marad a szent, de a rablógyilkos vele együtt. Az evangéliumi gyülekezetbe viszont az tartozik, aki eldöntötte. A gyülekezet pedig nem arra törekszik, hogy legyenek minél többen, hanem elvárásai vannak a saját tagjaitól. Az elvárások, az önkontroll, a régebben jelentős gyülekezeti fenyíték nem eszköze a tömeges tagtoborzásnak.

Egy ilyen elvárás, tagfelvételi feltétel volt a régi időkben, hogy a jelölt rendszeresen olvassa a Bibliát. Ha analfabéta volt, akkor nem olvasta, tehát nem vették föl, hanem arra kérték, tanuljon meg írni és olvasni. Ez felnőttkorban, napi mezőgazdasági robot mellett nem kis áldozat. Viszont közvetlenül és személyesen ismertem olyan személyt, aki egy közepes létszámú gyülekezetben személyes találkozásunk és beszélgetésünk előtt több évtizeddel úgy nyert tagfelvételt, hogy megtanult a Bibliából olvasni. A kézírása is olyan volt, amilyen a Biblia nyomtatott betűi. Minden egyes betűt külön rajzolt. Élete utolsó 25–30 évében egyetlen levelet írt: nekem, egy postai lapot.

A nagyobb gyülekezetekben a XX. század elejétől voltak működő ifjúsági egyletek, bennük önképzőkörök. Közismereti kérdésekben tájékoztatták a hallgatóikat rendszeresen. Elnök, jegyző és jegyzőkönyvelés úgy működött, mint

a parlamentben. Mindenkinek volt véleménye, kifejthette, az előadóhoz kérdéseket tehetett föl.

A harcok után

A háború nem zárult le a békekötéssel. A világháborúkat követte a túlélők közötti leszámolás és a bosszú. A szellemi elit sokat szenvedett a különböző „tisztogatók" miatt. A lakosság második világháború utáni történelmi tapasztalata a megújuló reménység és a csalódottság szörnyen ellentétes tengelyére rajzolt függvénnyel ábrázolható.

A kontraszelektálók illetékesei leküldték a szennycsatornába dolgozni az előbbi rendszer doktorait (szó szerint). Az értelmiség „osztályidegen" lett. Aztán rájöttek, hogyha létezni kívánnak, szükség van értelmes emberekre. Ezeket kiemelték mint saját „kádereiket", olykor minimális ismereteik ellenére magas pozícióba ültetve őket. Máskor gyorstalpaló módszerekkel beiskoláztak néhány „kádert". Az iskolában legfőbb tárgy az ateizmus és az osztálygyűlölet volt. Gyanú homálya borult a túlképzettekre, a sok mindenre emlékezőkre. Akkoriban a legbölcsebb tanács volt: „Hallgatni arany…" A társadalom zavaros vízhez vált hasonlóvá, a tömegtájékoztatás uszító propagandává. Egyre újabb ellenséget találtak, és felvonultak ellenük. A gonoszság gyűlöletet gerjesztett. Ártatlan embereket tettek földönfutókká. A hívő emberek közössége érzelmileg biztonságot adott. A gyülekezetekben működő kórusok és a zenei oktatás egyszerre javította a gyülekezeti lelkiség és a műveltség színvonalát. Az ifjúsági önképzőkörök jegyzőkönyvei igazolják, hogy mind zenei, mind szellemi téren milyen értékekkel gazdagították a riadt emberek lelkét. Felkészültek egy valódi, demokratikus társadalmi életre.

A békeévekben is harcoló, feszültséget gerjesztő megfélemlítés keretében jött létre az iratmegsemmisítés, az emlékeket törlő agymosás, és a makacs ellenfelek likvidálása. A napjainkban tapasztalható általános történelemútálat szintén ebből a talajból sarjadt.

A háborúk után úgy tűnt, hogy megnyílnak gyülekezeteink fiatalsága előtt az iskolák kapui. Egy rövid ideig így is volt, de az ötvenes évektől fanatikus gyűlölettel tették lehetetlenné a hívő tanulók diplomaszerzését, vagy annak megfelelő elhelyezkedést bármely pedagógiai pályán, az óvónőktől kezdve. Az 1989-es társadalmi fordulatig istenhívő ember a magyar értelmiség sorai közé nehezen juthatott be. Tapasztaljuk ezt a sorsot egész Európa keleti blokkjában. Azóta kétszer is „fordult a kocka". Gyülekezeteinkben ma már mindenütt találhatunk magasan kvalifikált egyéneket, művészeket, a szellemi élet kiválóságait. Viszont el kell ismernünk, hogy a korábbi várakozások szerinti kedvező missziós fordulat terén – amiért a régebbi évtizedekben népünk oly sokszor imádkozott – a pozitív fejlődés apróbb jelenségein túl a misszió nem sokat nyert.

1948-ban, a szabadságharc százéves évfordulójára figyelembe vették az iratanyag központi rendezését. Abból a természetes igénytől indítva, hogy kezelhető, kutatható legyen a felhalmozott irat- és képanyag. A *Szabadi F. Gusztáv,* dr. Somogyi Imre, *Kirner A. Bertalan* gyűjtése és rendszerezése alapján készült missziótörténelmi kiállítás teljes anyagát központi helyen tárolták. A református egyházból áttért pap, Kirner testvér járóképességének határáig rendszeresen kezelte az Aradi utcai központban „drága okmányait". Rövidebb időre a Nap utcai gyülekezetben is irattári anyagokat rendszereztek, majd átvitték az állagot a Benczúr utcai épületbe.

A közoktatásból törölték a gót írásrendszert a második világháború utáni Németországban. Ezzel az egyik több évszázados kultúra forrásai szűntek meg, beleértve misszión megismerését. Az egyoldalú szemlélet a rágalmazástól sem riadt vissza. A „leiterjakabok" száma egyre gyarapszik. A határon túlra jutott és visszacsatolódó tévedések értelmezési vitákat támasztva rontják a história tudományos értékét. Miután misszión német közvetítéssel jutott hazánkba, az eredeti okmányokat sokan feleslegesnek, mások kiolvashatatlannak ítélték, és százszámra égették el az egykori gyülekezeti gyűjtőhelyeken. A félműveltség pótolhatatlan hiányt támasztott.

A német ábécé ismeretének megszűnése, az írásmód és a kiejtés nyelvi sajátosságainak elvesztéséből támadó dezinformációk oda vezettek, hogy immár az alapító magyarországi atyák helyes névírása körül is zavar mutatkozik. Fontos szabály, hogy a személyneveket leírni úgy kell, ahogy a néhai személy írta. Megváltoztatva átírni egy családi nevet csakis a nem latin betűs ábécét használó nyelvek esetében kell, meghatározott átírási szabályok betartásával. (Például cirill betűs neveket). Legyen példa a legsúlyosabb félreértések legfrissebb lajstromán misszión két nevezetes egyénisége Rottmayer János és Meyer Henrik neve. Mellékeljük tehát mindkettő saját névírását:

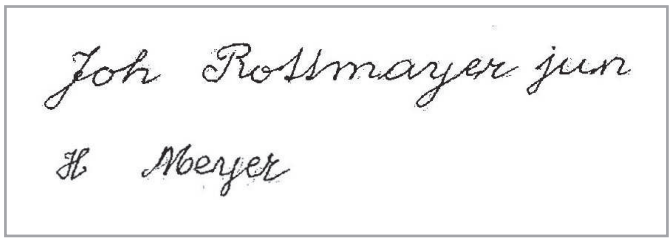

Ifjabb Rottmayer János és Meyer Henrik aláírása

Nagy félreértés, hogy ez a két aláírás olyan személyektől származhat, akik „germanizáltak, lenézték a magyarságot". Annyira nem tették, hogy magyarul írták a nevüket gót betűs szövegkörnyezetben. Mindketten „hazajöttek" magyar földre, ahogy megkorosodtak. Meyer Henrik ötévi németországi tartózkodás után visszajött Budapestre. Az adventista, a metodista felekezetek alapítói kevéssel Meyer után jöttek Magyarországra, és néhány sikeres év után visszamentek. Németország volt a hazájuk, de Rottmayer Jánosnak és Meyer Henriknek Magyarország volt a hazája.

Csatoljunk a témához még egy illusztrációt! Meyer Henrik missziós módszerei között nagyon előkelő helyen állt a gyermekek közötti vasárnapi iskolai munka. A gyermektelen Meyer Henrik két kis könyvet írt, amelyek közül az egyik címe: „Gondolatok a vasárnapi iskoláról". Lássunk egy példát a kéziratos vasárnapi iskola (Sonntagschule) írásformájára!

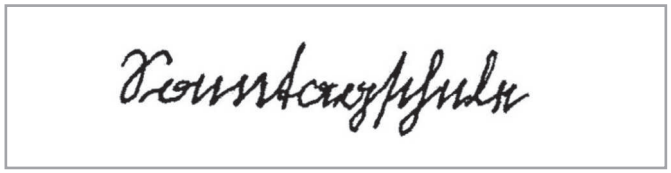

Fontos intézmény, a vasárnapi iskola (kézírásos gót betűkkel)

Kézírás és személyiség

A grafológusok (írásszakértők) tanítják a kézírás személyiségjegyeit. A fokozatosan felfelé emelkedő sor optimizmusról, viszont a lefelé ereszkedő pesszimizmusról árulkodik. Írásra az embert közlési szándéka ösztönzi. Közölni akar valamit, esetleg figyelmeztetni a társait valamilyen veszélyre. Ilyenkor írunk valamit, és az irat sorsát rábízzuk az utókorra. Beszélni szeretnénk az írás közvetítésével, és nem okvetlenül azt várjuk, hogy rólunk beszéljenek. Mindez az ember társas lényéből származik. Beteges szemlélet a befelé fordulás. Az elmagányosodás nem csupán a környezet hibája. Korunk általános csalódottsága, mindenkiben és mindenben, kitűnik teljes komplexitásával az egyéni írásmódból. Az utóbbi időkben használt kifejezéssel szólva: kommunikál a kézírás. Ez is, mint annyi más döntő jelentőségű tény, kizárólag csak az emberre jellemző. Az állatvilág korban megelőz minket, de a fejlődés tágabb időkerete sem fejlesztette ki náluk az írás-olvasás készségét. Különös, hogy az evolucionistákat ez nem foglalkoztatja. Az emberi szellem magasabb rendű az állati ösztönösségtől, de mindez tükröződik az írásból.

Az írásnak van más döntő sajátossága is: igen pontosan és maradandóan közölhetjük szándékainkat. Az írásbeliség tartós, amint ezt évezredekkel ezelőtti iratok bizonyítják. Tehát az írás üzenetet hordoz olyanoknak is, akik ezután születnek. „A szó elszáll, az írás megmarad!" – Mondogatjuk elég gyakran.

Az írásban – mint a beszédben is – létezik bizonyos produkciókésztetés, amit az ember beszédhangokhoz kötődő írásjelek egymás utáni megformálásával fejez ki. Ez az irat megfontoltabbá teszi a kifejezéseket, behajthatóvá az ígéreteket, a szó, a hang leleplezheti írásban a lelkiismeret tágabb vagy szűkebb, toleráns vagy intoleráns tartományát. Sok-sok példát találhatunk mindnyájan erre életünk során.

Az írás kétségtelenül képe a lelkületnek, igen szoros köztük az összefüggés. Nem csupán alkalmi hangulatokat tükröz, hanem egyénileg és egész életre szólóan jellemez, akár az ujjlenyomat. *Berzsenyi Dániel* „asztalfiókja számára" írta verseit lila színű tintával (*Jókai Mór* is ezt használta mindig). Berzsenyi verseit olyan minőségben írta, a gondolatait előre úgy megfontolta, hogy később sem kellett javítania bennük egy vonást sem. A kor helyesírásának szabályait egyszer sem szegte meg. A betűket nem kapkodta el. A hazai irodalomtörténet kevés hozzá hasonló gyönyörű eredeti kéziratot archivált.

A lelkipásztor kézírását, aki 17 éves koromban baptizált, abban az időben gyönyörűséggel nézegettem. Mindig törekedtem a gyönyörű szépen írt aláírást követni. A szép és hibátlan írás után a személyt magát szinte tökéletes embernek gondoltam. Mint oktatónak, sok-sok kézirat került a szemem elé. Szomorú tapasztalat, hogy a kézírás – elsősorban a névaláírás – iránti igényesség, teljesen érthetetlen módon elvesztette a kiolvashatóságot.

Egyesek azt mondják, a szép aláírás képmutató, önmagát leplezgető, szebbnek mutató lelkületből származik. Így ír, akinek sok a takargatnivalója. Hallottam azoktól a pszichológusoktól, akik a kőbányai börtön és gyűjtőfogház intézményében dolgoztak, és állítólag a büntetett személyek életvitelének melioratív formálása volt a feladatuk.

– Meg tudnak előzni bármilyen tragikus eseményt a pszichológusok? – kérdeztem a börtönparancsnoktól.

– Semmit – felelte gyorsan és meggyőzően. Majd folytatta: – De mindent meg tudnak magyarázni.

Férfiak és nők

Ennek a szakasznak a sorait nem a „hagyományos" korrelációira vesztegetem, azt ugyanis idejekorán tárgyalják koedukált iskoláink, vagy talán az óvodáink. Viszont megemlíteném, hogy hazánk művelődéspolitikája sokáig nem nyitott szabad teret a nők tanulása előtt.

A társadalom sok férfitagja meg vannak győződve arról, hogy a nők szellemi képessége az övékhez képest általában kisebb. Egy orvoskaron diplomázott férfi ezt vitatta velem, már a mostani századunkban. Sehogy nem fért a fejébe, hogy egy lelkész ezt a véleményt elutasítja. Hiszen Isten előbb teremtette a férfit, aki a „teremtés koronája". Ígérte, hogy meg fogja keresni a Bibliában ezt a kifejezést.

Ennek a nézetnek a jegyében rövid múltú hazánk orvosnőinek története. Az első magyar orvosnő Zürichben szerzett diplomát 1872-ben. 50 év kellett ahhoz, hogy ezt a témát egy népszerű magyar hetilap (Tolnai világlapja) fölhozza. A múlt század húszas éveiben a budapesti orvoskari egyetemen volt olyan professzor, aki hangoztatta véleményét a jelen lévő nők előtt: „A nők kezébe fakanál való, nem szike!" A hetvenes években mozgalom indult el a gépkocsivezető-jogosítványok egyre sűrűbb megadása ellen: „A nő rémálom a volán mellett."

A gyülekezeteinkben néhány lépéssel előbbre jártunk, mert hazánkban a gyülekezeti tanácskozáson szavazati joga volt férfinek és nőnek egyformán. (A demokrácia kivirágoztatásával dicsekvő amerikaiaknál erre hosszú évekig várniuk kellett.) *Lehoczky Dezső* belgyógyász-tanár 2003-ról statisztikai számot publikált: 120 gyülekezeti orvosról tud Magyarországon. Az orvosnők aránya a férfiakhoz képest folyamatosan tovább növekszik.

A többéves képzést igénylő szakmákban a nők száma lassan meghaladja a férfiakét. Szinte valamennyi felsőfokú tanintézetben a jelentkezők többsége nő. Tanulmányi eredményük általában jobb a férfiakénál. A tanulmányi lelkiismeretesség, az olvasottság szintén a nőket helyezi előtérbe, bár az értékelésük inkább empirikusan, mint mennyiségi adatokkal bizonyítható. Az iskolázottság magasabb kategóriáját igénylő munkahelyeken a nők iránti elvárás, a felelősségvállalás az élet számos területén mutatkozik, mint a férfiaknál. Előttünk áll kifejező számos példa a gyülekezetekben, ahol különösen érvényesül a női túlsúly. A jó lelkipásztor becsüli a női nemet, de nem feminista és nem is bolondul a fiatal nők után. Billy Graham mindig óvatos volt ezen a téren.

A családi élet, a nevelés és a gyermekek gondozása általában ismét a női nemre ró több terhet. Akikkel volt lehetőség megbeszélni, körülbelül hasonlóan nyilatkoztak: „Az első és legjobb professzorom az édesanyám volt." Nemcsak a fizikai gondozás, a szellemi értékek kiválasztása, az életrendbe iktatása (rendszeres házi áhítat, templomlátogatás, döntéshozatal keresztyén értékrend szerint), mind az anyai példamutatásból merít. Az édesanyák viselkedése ösztönzi Jézus Krisztus követésére a felnőtté vált ifjúságot. Zárja ezt a bekezdést: „A gyermekeink mellett édesanyjuk töltött több időt. Mindent tőle tanultak meg, Isten tiszteletét, a nyelvet, a viselkedést, a jó modort, az írást és az olvasást is."

Ahogy kézzel írunk…

Legtöbbször fentről lefelé húzott függőleges vonalakkal írunk, a balkezesek jobbra tolják, a jobbkezesek húzzák a sorokat. Az írás szinte automatikusan történik. A legtöbb latin betű egy képzelt súlypontban stabilan áll. A gondolatra összpontosítunk, ezt követi a kézmozdulat és megalkotja a hangnak megfelelő formát. A kézírással gyakoroljuk a magyar helyesírást, ami érték a műveltség skáláján. A latin blokkbetűket írni a bal oldali függőleges vonal meghúzásával kezdjük fentről. Aztán húzzuk meg a többi szükséges vonalat, nagyon ritkán ferdén (A). A vonalak legtöbbször 90°-os szögben vannak az alapvonallal (E). A latin betűkben nincsenek díszítő cikornyák, mint a gót betűkben, de néha vannak vastagított vonalak. Az alapsorra merőlegesen húzott függőleges vonalat vastagítjuk.

Az egyenes vonalak eredete talán arra utal, amikor még egy erős, éles vágószerszámmal (vésővel) és kalapáccsal ütött az ember egy vonást a kőbe (I). Az ékírásban nincsenek ívek, kisebb vagy nagyobb köröcskék (mint latinban az O betű, vagy a P, Q, R, S). Ez utóbbi betűk írása azután vált lehetségessé, miután az írás eszközei könnyebbedtek. A papiruszon, irhán, papíron kialakult a kéz finom mozgása. A nehéz testi munkás kézírásán láthatjuk a betűvetés és a kézi finommozgás korlátozottságát. A favágó a kivágott fa fűrésznyomán szerszámmal egy jelet üt be, vagy kézzel fest rá számot, jelet.

A sok évszázadon át a kézírás faragott lúdtollakat vett igénybe, később acélhegyet (váltig csak „tollnak” nevezték) mártva folyós tintába, készültek az iratok. 60-70 éve gumitömlős töltőtollat forgalmaztak, hogy a tintásüveg és dugója miatt vagy másért ne szennyezzen semmit a tinta, mint *Megyeri Károly* színészünk ugrándozó vidámsága miatt történt *Petőfi Sándor* versében. Ám a töltőtoll is szennyezett. Ezt véglegesen kiküszöbölte 1939-ben *Bíró László* újságíró találmánya, a golyóstoll. Argentínában az ő neve és a gyártóé összevonásából alakult ki a golyóstoll eredeti neve: „Birome”. Azóta szinte már kizárólagos íróeszközzé lett. Amíg az ország lakosainak nagy része nem rendelkezett írásismerettel, az egyszerűbb vidéki lakosok íródeákok, a paróchus lelkészek vagy a tanítómesterek segítségére szorultak. A későbbiekben iskolai végzettséghez kötött jegyzők álltak segítségül a községi elöljáróságon az iratok, kérvények elkészítéséhez. A munkájukért külön fizetség járt.

A kézzel írott soroknak egészen különös sajátosságuk van. Hivatalos levelezésünk, naponta érkező számláink és közlekedésrendészeti bírságaink mindig gépelt szövegként érkeznek, kifejezésmódjuk sztereotip, olykor kérdéses az igazságtartalmuk. A szándékuk viszont világos: Fizess! A kézírással írt levélnek másfajta, szívmelengető az „üzenete”. Édesanyánk boldog, mert olvashatja a fia írását. A fiú is – tételezzük fel – boldog, hogy élnek még a szülei, imádkoznak érte naponta, és levelet küldenek a születésnapjára. A kézzel írt levél közvetlen, mint egy dedikált könyv, szüleink olvasható aláírásával. Úgy, ahogy gyermekként szólítottuk.

Az informatív írás felvilágosít, értesít, tájékoztat. Az információnak azonban el kell oda jutnia, ahol érdeklődéssel találkozik. Hiába tömik az embert olyan információkkal, amik nem is érdeklik. Az ezerféle üzleti reklám negyedórás ismétlődése nem ébreszt érdeklődést, csak ellenszenvet. Az embert saját maga érdekli legjobban. A családja, a sorsa, a jövője, minden, ami bajaiból kisegíti, gondjait mérsékli, és bármivel kecsegteti. (Ezt használja ki a megtévesztő reklám, a lelkiismeretlen huncutság és a politikai ígérgetés.) Az írás és az irat értékét az ember szemében fokozza a jó szándék, a bizalmas eligazítás. A segítő, jó szándék nemcsak tájékoztatás (információ), inkább magasabb rendű felvilágosítás, rávezetés egy régóta sejtett, mégis ismeretlen igazságra. Ösztönző példát mutat, és ígéretei rövid távon teljesülők. A leírt szó tehát kevésbé morfológiailag, inkább tartalmi tekintetben értékes az olvasónak. Az ismert „hármas” feladat az amerikai újságíró szavai szerint: „tények, tények, tények”, a sokszor egyoldalú információn túl új értelmezést kap az igazságban. A borzalmas tényekről kapott hír elrémít, az ember a végén elfásulva hallgatja. Az információban talán elvárható, hogy a megrendítő tény elkerülhetőségét is kilátásba helyezze milliárdnyi embernek. Megkockáztatom a kérdést: Milyen pozitív változás várható a puszta tényközlés után?

Az isteni üzenet több a szónál vagy a betűnél; miután sugallja az igazság, szeretet és megértés érzelmét. Isten üzenete a javamat akarja, mindenki más azért ír, mert a javaimat akarja. Egyedül Jézus Krisztus az, aki többre értékel engem, mint azt, amim van. Ha egyetlen bibliai alapon nyugvó igehirdetésben végre magamra ismerek, a Szentlélek „érintése” pillanatában megtudom, kicsodám van a mennyekben. Nem despota, hanem társ. Nem szenilis nagypapa, hanem időtől és időktől független csodálatos, aktív személy. Nem tarvágással „biztosít” jövőt; hanem vet, ültet és palántál. Örül az első rügynek, és türelmesen várja a többit. Ilyenek az evangélium információi. Számtalan megtérő ember mondta és le is írta a megtérését követő napokban: „Valóságosan új életem van. Minden más, mint volt. Minden gyönyörű szép, és minden napom boldog. Jézus Krisztussal csodavilágban járok!”

Ahogy géppel írunk...

A technika igyekezett könnyíteni az írást, gondoskodott korszerű eszközökről. Sokáig az írógép volt a legjobb eszköz az írásbeliség növekvő igényei kielégítésére. A gépet erős acélvázakra szerelték. Az írólapot mereven a betűkar előtt tartva a kívánt billentyű leütése után mechanikus, rugós szár végére forrasztott betűk csapódtak az írószalagra. Hangos csattanással nyomot hagyott a papíron, miközben az úgynevezett „kocsi” egy fokot haladt soronként előre. Kis- és nagybetűkre váltott a kezelő. A gép írásjeleket is írt. A régi mechanikus gépezetnek erős és idegesítő volt a zaja. A sorváltással a kereplő és végül csapódó zaj oly erős volt, évek során hallássérülést okozott, akár a mai rockkoncert. A billentyűzet sorrendje nem az ábécé rendjét követte, hanem az alapsoron (alulról második) úgy rendezték a billentyűket, amilyen gyakorisággal az angol írásjeleket használták. Magyar sorrendben: a,s,d,f, g,h, j,k,l,é, és a jobb kéz kis ujjának kinyújtásával az á betű képezte az alapsort. A többi betű vagy az alapsor alatt, vagy felette volt. Legfelül pedig a számsor. A két hüvelykujj felváltva üthette a szóközbillentyűt. A „vakírás” arra képesített, hogy a gépíró (új szakma az írnokok családjában) a billentyűk keresgélése nélkül tíz ujjal gyorsan dolgozzon. A gépíró legtöbbször megtanulta a gyorsírást, és a kettő már jól fizetett munkakört adott sok munkavállalónak. A gépírás könnyebb volt a kézírásnál, de a rendkívül gyors munka igénybe vette a kézfejet, az évtizedeken át tartó, feszült munkahelyi légkör káros volt az ember egész életére.

A technika új megoldásokkal könnyítette a gépírók munkáját, előbb elektromos, majd a XXI. században elektronikus megoldások jutottak el hozzánk. A villamos rásegítés megszüntette a sorváltással járó kocsimozgatás igénybevételét, mivel megoldhatóvá vált egy gombnyomással.

A vállalatok, hatóságok, különféle intézmények irodáiban 10-12 írógéphez bezsúfolt nők hajszolt munkája, fülsiketítő zajban, cigarettafüstben egyáltalán nem volt ideális. Az irodák egészséget és főleg idegrendszert támadó ártalma, a mindig növekvő követelmény meghozta az új betegséget, a stresszt. Sok minden járult hozzá, hogy az irodisták családi élete felboruljon.

A számítógéppel megszűnt az irodák kopácsolása, a billentyűzet változatlan rendjén elég az új betű vagy írásjel gombjának puszta érintése. A gépelés rendjét viszont nem tanítják. A „felhasználó" intellektusa csökken, a gép kipótolja. Az írásjelek monitoron jelennek meg, nem közvetlenül papíron, és ezzel a kérdőívek rubrikáinak kontrollálása is megszűnik. A munka új programot igényel. Minden kartonozáshoz kell egy igen drága másik program, amit egyelőre missziótörténelmi kutatáshoz reménytelen dolog várni. A mi számítógépünk latin, cirill, héber és görög betűs, de más írásrendszerekhez is könnyen programozható. A gép részben segít, de másrészt ront. A számítógéppel gyérült a gyors- és gépírónők alkalmazása. A mai ügyintézőnek, technikusnak, informatikusnak saját számítógépje van, a szükséges irományokat maguk készítik. Aki nem tudja a gépet kezelni, „funkcionális analfabéta".

Amióta nem kőbe véssük a betűket, sőt nem kell a papírra rótt hibáink láttán dühösen összegyűrni a lapokat, és újabbakkal próbálkozni; tapasztalhatjuk, hogy az írás nem fáraszt. A leírt szöveget kedvünkre formázzuk, alakítjuk, átrendezzük a sorrendet, folyamatot tervezünk a szövegírásban. Hatalmas minőségi könnyebbség ezekkel kezelni bármilyen szerkesztett iratot. A szövegszerkesztés kellemes és hasznos munka. A saját kézi jegyzetelés akkor is az ismeretszerzés legjobb eszköze, hogy az előadásokat elektronikusan rögzíthetjük, a laptoppal írhatunk, és igénybe vehetjük a gép rendkívül sok mindenre alkalmas lehetőségeit. Egy gép programja szinte egy könyvtárat pótol. Bármiről írunk, a számítógép egyúttal segítő adatbázis. Szóbeli, formális, színes információhoz jutunk. A gép ezt az ismeretet terjeszti, valljuk meg, olykor hibásan, de annál masszívabban (például húsz, de nem húszadik). Sportolókat, színésznőket és utcalányokat ismer, de semmiként sem ismeri az egyszerű, alázatos, rég elhunyt és gyülekezeteket alapító úttörőinket.

Az egyén a géptől függ. Azt tudja, amiről a gép tájékoztatja. Az egyén azt hiszi, az az igaz, amit a monitoron lát, vagy amire a Google-program kioktatja. Az egyéni fantázia beszűkül, és a tudást gépi információként kapja a megfoghatatlan virtuális távolságból. Az információbázis tanítja meg a felhasználót arra, amire ő akarja. Pici íróasztalán rendelkezésére áll a világ minden könyvtára, csak ismerje a nyelveket, olvassa a betűket, és bízza magát azokra, akiknek megbízhatóságát senki soha nem kontrollálta. Esetleges tévedései immár alapigazságok. Az ember tudása, tapasztalata észrevétlenül esik a bináris technika áldozatául. A gép gyors, de felszínes felvilágosításai a legszentebbet és a legközönségesebbet egy lapon tárja fel, mint néhány éve Istenről és az erkölcstelen felkínálkozásról egy lapon adott tájékoztatást. Az Úr szava és a kígyósziszegés egyszerre hangzott, a kígyó természetesen közelebbről. Ma már a domináns népegyház elérte, hogy kissé tisztább legyen a portál. Mindent tud az ember, csak egyet nem: megkülönböztetni a gabonát és az ocsút egymástól. Pedig ennyit a szürke veréb is nagyon jól tud.

A Wycliffe bibliafordítók munkája

Mennyiféle lehet a földön élők beszéde, nyelve, írása? Erről pontos és megbízható adatunk nincs. A néprajztudomány sem tud hitelt érdemlő számot mondani. Ahogy növekszik a nyelvek ismerete, úgy növekszik ez a szám is. A második világháború végén feltételezett néhány száz nyelvről több ezerre jutottunk, pedig nem keletkeznek új nyelvjárások, inkább kihalnak. A felderítetlenség mellett szinte bizonyosra vehetjük, hogy a nyelvek írásmódjának száma lényegesen kevesebb. Miközben tehát Európában úgy érezzük, hogy minden államalkotó nép, sőt a kisebbségek irományai töltik meg a levéltárakat és könyvtárakat, és mikrofilmeznünk kell. A Kárpát-medencében élő kisnépek nyelvét nem írták le a teljességig. Az is elképzelhetetlen egyelőre, hogy mikor lesz minden nyelvnek saját ábécéje, betűírása, betűsora. Hazánkban is van olyan nyelvjárás, aminek az összes hangját pontosan nem tudjuk leírni.

Egy fiatal külmisszionárius óriási feladatot álmodott. Előbb az írást nem ismerő népek nyelvi közösségében spanyol bibliai részleteket terjesztgetett a közép-amerikai Guatemala államban. Egy ottani indián lakos panaszolta: „Ha oly szerető az Isten, miért nem beszél hozzánk cakchiquel nyelven, miért spanyolul?" Elhatározta, hogy környezetében az ismeretlen élő nyelveket felderíti. Aztán kiadja minden nyelven az olcsó Bibliát. Azon a nyelven is, amelynek nincs ábécéje, nyelvtana vagy szótára. Világra szóló kezdeményezést indított el a nagyon fiatal *William Cameron Townsend*. Társaival vállalta egy természeti nép hanganyaga alapján a saját betűik megformálását, ábécérendjének megalkotását. Fáradságukat mint első könyv azon a nyelven kiadott Újszövetség koronázta. Tíz év alatt fordították arra a nyelvre az Újszövetséget. Munkájában segített néhány fiatal diák, akikkel nyári nyelvésztábort szervezett. Fölvették tiszteletből az előreformátor *John Wycliffe* nevét. Száz nyelvész segítette a második világháborúig a munkát, de századunkban már több ezer segíti. Az első Újszövetség fordításának tíz éve óta a számítógépes segítség a munkára fordított időt tört részre csökkentette.

Egy svájci professzornő, *Ursula Wiesemann* a múlt század hatvanas éveiben kapcsolódott be ebbe a szolgálatba. Előbb egy brazíliai indián nép (kaingang) nyelvének szótárát, grammatikai és szemantikai tankönyvét készítette el, végül elkészült az Újszövetség. Ma már kétévenként feltárnak egy-egy új nyelvet. A professzornő Togo nyugat-afrikai állam ötven élő nyelve közül többet feldolgozott, pedig az ő közreműködése előtt egyik nyelvnek sem volt írásrendszere. Az ország fővárosában (Lomé) azóta Afrika egyik legjobb hírű egyeteme működik.

Afrika népeinek gyarmatosítása után korszakos fordulatot hozott a keresztyén misszió. Akik engesztelhetetlenül felróják a múltat, vegyék tudomásul, hogy a rabszolga-felszabadítók: *William Carey, Robert Moffat, David Livingstone* és a magyar református *Molnár Mária* szintén keresztyének voltak! A rendszeres egészségügyi segélyezés a fehér ember évtizedek óta tartó „vezeklése". Áldozatos munkájuk a fejlődő országok javát szolgálja, ellenszolgáltatás nélkül.

(Folytatjuk)

TANULMÁNYI SZEMLE

Hegyi András

Misszió a harmadik évezredben (4.)

(Kiemelt részletek a tanulmányból)

(Az előző számokban közölt tanulmány folytatása)

IV. Merre tovább?

1. Plántálás vagy szakadás?

1. Korszakokat meghatározó igék

Az egyház történetének egyik-másik korszakában fontossá váltak bizonyos bibliai igazságok és természetesen a hozzájuk kapcsolódó bibliai szakaszok is. Pontosabban azok az igék, amelyeknek az időszerűsége megnőtt, és egyszer csak beszélni kezdtek, és szavukat meg is hallották a hívők. Olykor az egyház egészét, máskor egy szűkebb csoportot ragadott meg egy-egy bibliai igazság. Sok esetben jogosan, máskor a szándék meg az eredmény nem ilyen egyértelmű.

Ha történelmi szükségszerűség veti fel azt, hogy egy ige kifényesedjen, bizonyára mögötte van a történelem Ura, a Mindenható Isten. És ha vajúdással kerül is bele a keresztyénség vérkeringésébe, áldásos befolyása előbb-utóbb nyilvánvalóvá válik. Ha pedig emberi indíték által kerül egy bibliai szakasz a középpontba, eredménye is csupán emberi marad.

„Mert úgy határoztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettről.” (2Kor 2,2)

Emlékezzünk a történelemformáló nagy igékre! Az apostolok korában az Úr Jézus ajkáról hangzott: *„Elmenvén széles e világon tegyetek tanítványokká minden népeket”* (Mt 28,19), vagy az egyházatyák korában döntővé vált, amikor a krisztológia tanát kellett kifejteni és megvédelmezni, hatalmas alapot adott a Szentlélek Péter apostolnak a pünkösdi prédikációjában megfogalmazódott kijelentése: *„Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten. És nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnénk, csak a Názáreti Jézus Krisztus neve.”* (ApCsel 2,36; 4,12) Ugyanilyen volt a reformáció idején a hitből való megigazulás alapigéje is: *„Mindenki vétkezett és híjával van az Isten dicsőségének, ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek.”* (Róm 3,23–25) De említhetném a baptista közösség születésének nagy igéjét, ami szintén az Úr Jézus szava: *„Térjetek meg, mert elközelített a mennyek országa.”* (Mt 4,17)

Azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy a történelemformáló igék másról sem szólnak, mint a Megváltóról, a mi Urunk Jézus Krisztusról, nem pedig egy akár a maga helyén ugyan fontos, de mégiscsak másodrendű igazságról. Ha minden általa és reá nézve teremtetett, méghozzá a mennyben és a földön, és ő a láthatatlan Isten képe (Kol 1,13–20), akkor ez nem is csoda. Ki más volna képes az emberiség dolgait jó irányba fordítani? Egyedül ő.

2. Hogyan is használjuk mi a Bibliát?

Pedig vannak olykor másfajta igék és másfajta jelenségek is. Egy példán keresztül mutatok be ilyet. Tízegynéhány évvel ezelőtt a József utcai gyülekezet vendége volt idősebb *Veress Ernő*. Akkor éppen Csíkszeredában lakott abból a célból, hogy ott gyülekezet alakuljon, hiszen ebben a városban korábban nem laktak baptisták. Asztali beszélgetés közben elmondta, hogy a vonaton összefutott olyan hívőkkel, akik dicsekedve emlegették a Mk 16,18-at: *„kígyókat vesznek kezükbe, és nem árt nekik.”* Kissé provokatív módon fordultak felé, hogy máshol nem, de az ő gyülekezetükben istentisztelet keretében bizony meg merik fogni a kígyót, ők is megtették már, és íme mégis élnek, és nincs semmi bajuk.

Veress testvér a maga alázatával elmondta nekik, hogy ismeri ezt az igét, hiszi is, emlékszik is Pál apostolra, akit megmart a kígyó és halálát várták, de életben maradt (ApCsel

28,5). Nem gondolja viszont, hogy ezt provokálnia kellene bárkinek, hogy a hitét igazolja vele. Pedig tapasztalata is van arról, hogy Isten valóban csodának számító módon képes megtartani a benne bízókat. Elmondta nekik, hogy amikor Zilahon volt lelkipásztor, sokan megtértek a városban, köztük katonatisztek feleségei, és egy rendőrtiszt felesége is, behívatták a Szekuritáté irodájába, és szépen is, csúnyán is próbálták rávenni, hogy hagyjon fel a térítgetéssel. Végül megfenyegették, hogy elteszik láb alól.

Laurent de La Hire: Pál apostolt megmarja egy kígyó Máltán

Aztán amikor egy hétköznap este későn ért haza egyik körzeti állomásról, levett a polcról egy üveg zakuskát, hogy megkenje vele a kenyeret. Az első falat után lefordult a székről. Alig maradt életben. Felesége a robajra ébredt, és azonnal kimosta a száját, és mindent megtettek, amit ilyen helyzetben megtehettek érte. Mivel tudta, hogy figyelik, igyekezett ellátni betegen is a szolgálatát. Az autóbusz fogantyújába kapaszkodva tudott csak állva maradni, olyan gyenge volt. Megmérgezték, mégis életben maradt. De esze ágában sem volt kóstolgatni a mérget. Tehát a Márk evangéliumának szövege nem azt mondja, hogy a jézusi ígérettel játszadozni is lehet. Azonban így sem győzte meg őket tévelygésükről. Hát „kifényesedhet" egy ige!

3. A gyülekezetplántálás születése

Napjainkban abból a szándékból, hogy áttörjük a missziós pangást, sok nemes elhatározás, áldozatkészség és kezdeményezőkészség következtében új gyülekezetek alakulhattak. Főleg országunknak azokon a részein, ahol korábban a baptista misszió nem volt, például a Dunántúl északi részén. Némelyik gyülekezet éppen csak maroknyi, némelyik nagyobbra nőtt. Ennek a mozgalomnak is megvan a maga alapigéje: *„Én plántáltam, Apollós öntözte, de a növekedést Isten adta."* (1Kor 3,6) Sőt így folytatja a Biblia szövege: *„úgyhogy az sem számít, aki ültetett, az sem, aki öntöz, hanem csak az Isten, aki a növekedést adja."*

A gyülekezetplántálókért imádkoznunk kell, és amennyiben tehetjük, támogatnunk is kell őket. Anyagiakkal, szolgálattevőkkel vagy olyan módon, ahogy ezt ők igénylik. Mert nem kívánatos, hogy a régi alapítású és az új gyülekezetek szembekerüljenek egymással, vagy akár csak nélkülözzék egymást.

4. A szakadás plántálás?

Létezik azonban egy másikfajta „plántálás" is. Amikor egy gyülekezet szétszakad, és ezt olyan módon állítják be, mintha gyülekezetplántálásról volna szó. Pedig a valóság az, hogy valami miatt feszültség támadt a gyülekezetben, esetleg valakik ezt a feszültséget kívülről gerjesztették is, és végül már nem lettek képesek együtt élni – vagy szubjektíve így gondolták –, és jobbnak látták, ha elválnak útjaik. Sajnos túl sok gyülekezet szenved ma ettől a mondhatnám „jelenségtől", ha éppen csak egy jelenség volna, nem pedig olyan esemény, amit az érintettek egy része győzelemként, másik része tragédiaként él át. Miközben mindegyik a maga igazát bizonygatja, és keresni kell az igazi okot.

Isten kegyelmes volt hozzánk, és megőrzött minket több mint másfél század óta, a baptisták nem szakadtak, míg más szabadegyházak igen. Sőt miután a kommunizmus korlátozó hatása megszűnt, számos helyen lehetségessé vált új baptista gyülekezetek létrejötte. Az újonnan alakult gyülekezetek száma hetven körül van. Némelyik már évtizedes múltra tekint vissza, míg több házicsoport jellegű, vagy éppen csak létrejövőben van. Némelyik létszáma meghaladja a negyvenet vagy a százat, míg mások létszáma tíz alatt van. Néha ez a létszám hirtelen megnő, és utána ugyanolyan gyorsan lecsökken.

Külön öröm, hogy az új gyülekezetek jelentős része hazánk olyan területén született, ahol korábban nem tudott megtapadni a baptista misszió, főleg a Dunántúl nyugati vidékén, Vas és Zala megyében. Ezenkívül meg kell említeni a romák között végzett missziómunkát is, hiszen ahol a körülmények úgy adódtak, színroma gyülekezetek jöttek létre. Vannak lelkészek és gyülekezeti munkások, akik teljes szolgálati idejüket erre szentelik.

Sajnos sok új alapítású gyülekezet azonban gyülekezeti szakadás révén keletkezett. Az új zenei és kegyességi irányzat nem találta meg a helyét a már kialakult kultúrával rendelkező közösségben, és sokszor sok sebet okozva kisebb-nagyobb csoportok hagyták el az anyagyülekezetet. Ez némely esetben sokan úgy vélték, hogy mindkét utódgyülekezet javára válik, legtöbbször azonban a közösség csak gyengült általa. Máskor valamilyen új kegyességi mozgalom vagy csupán szóhasználat vált a szakadás előidézőjévé. Égre nézve, kezeket felemelve vagy összetéve és szemünket behunyva kell imádkozni? A megszokott módon vagy pászkavacsora jelleggel kell úrvacsorázni? Szószékről kell-e igét hirdetni, vagy mikrofonnal a kézben a szószéket messze elkerülve? Énekkar énekeljen-e, vagy dicsőítő csoport? Az új fordítású protestáns Bibliát használják-e, vagy mivel az alacsonyabb lelki színvonalra vall, a Károli az autentikus fordítás? Kell-e még egyáltalán szakrális céllal épült imaház, vagy megfelelőbb egy klubszoba? A sort sajnos lehetne folytatni.

A kiszakadt csoportok tagjai – sok esetben jóhiszemű hívő emberek – úgy élik meg a szakadást, mint egy győzelmet. Kényelmetlennek vélt tradícióktól, rajongásukat, túlfűtöttségüket mérséklő és korlátozó gyülekezeti rendtől, netán megromlott testvéri viszonyok rendezésének igényétől és bibliai kötelezettségétől menekülésüket szabadulásnak látják és láttatják.

5. Volt már szakadás korábban is

Vajon a szakadások vezetői közül kinek van tudomása arról, hogy a szocializmus időszakában az MSZMP Politikai Bizottságának 1960-as határozata alapján az ÁEH (Állami Egyházügyi Hivatal) és a BM (Belügyminisztérium) elhárítási osztálya volt megbízva azzal a feladattal, hogy viszályt szítson az egyházak és hívő gyülekezetek vezetői és tagjai között? Ki voltak képezve arra, hogy intrikákkal, hazugságokkal, emberi gyengeségeket és érdekeket is kihasználva személyes ellentéteket szítsanak, felnagyítsanak olyan kérdéseket, amelyeket nyugodt körülmények között meg szoktak oldani az emberek. Megmérgezték a közbeszédet, az egymás közti bizalmatlanság és gyanakvás légkörét ültették el.

Ez az egyházak munkáját lejáratő tevékenység a mai napig nem halt el. A balliberális média minden adódó alkalmat felhasznál az egyházak hitelének rontására, és ha éppen nincs ilyen, akkor kreál.

Ilyen módon sikerült szétszakítaniuk a hatvanas-hetvenes években a metodistákat és az adventistákat.[1] Ma pedig nem kell ehhez külső „segítség", megoldják ezt a gyülekezetekből kikerülő önfejű és önigaz „felébredtek" is.

Tomka Ferenc írja a szocializmus időszakáról: a római katolikus egyház ezekben az években elsősorban nem a diktatúra üldözéseinek következtében gyengült meg, hiszen az mártírokat is termelt, hanem az egység hiányában, a testvéri szeretet hiányában, a bizalom hiányában, amely nélkül minden közösség elveszti megtartó erejét.[2]

A szakadást okozó emberekről a Biblia azt tanítja, hogy kerülni kell őket – bárkik legyenek is azok (Tit 3,10). Mert munkájuk nyomán felfuvalkodottság, vitatkozás, szóharc, irigység, viszálykodás, gonosz gyanúsítgatás születik, és a kegyességet a nyerészkedés eszközének tekintik (1Tim 6,4–5).

Infantilis ötlet: felfújható gumitemplom valahol az óceán túlpartján

6. Gyülekezetplántálás és a szórványmisszió

A gyülekezetplántálás előtérbe kerülése felvet egy másik problémát is. Szabad-e magára hagyni a baptista egyháznak vagy az egyház gyülekezeteinek a szórványokat? Vagyis azokat a gyülekezeteket, ahol már csak tíz vagy annál is kevesebb tag van, bár adott esetben gazdag múltra tekint vissza? Igen sok – évtizedek óta már csak vegetáló vagy „halálra ítélt" – gyülekezet még ma is él. És nem csupán azért, mert az utóbbi két évtizedben meglehetősen nagy létszámú baptista hívő költözött át az országhatárok változásával Romániába átkerült magyar területekről, hiszen ezek többsége inkább a nagyobb gyülekezeteket kereste és találta meg. Hanem mert a szórványgyülekezetekben is hívő emberek élnek, és Isten felhasználja őket nem csupán saját üdvösségük megtartása érdekében – ez sem elhanyagolható szempont –, hanem országának terjesztésére is. Az újonnan plántált gyülekezetek számára sem példaadó, hogyha az az üzenet feléjük, amennyiben nem szaporodnak bizonyos létszám fölé, ugyanez a sors vár rájuk is.

Ma lelkes fiatalok olykor elmarasztalják ezeket a szórványgyülekezeteket. A gyülekezetek számlájára írják a taglétszám leépülését. Valószínűleg ezekben a gyülekezetekben is gyarlóságokkal küszködő emberek éltek mindig is. De megfeledkeznek a *Rákosi* és *Kádár* korszakról, amikor a téeszek szervezése idején kihúzták a vidéki lakosság talpa alól a talajt. Magam is emlékszem, hogy eleinte a téesztagok egy kék kockás füzetbe írták a munkaegységet, és hónapokon át a téesz nem fizetett semmit. Aztán zárszámadás idején kiderítették, hogy nem a téesz tartozik a tagoknak munkájuk ellenértékével, hanem a tagok tartoznak a téesznek. Ezekben az időkben menekültek az emberek, a hívők és a nem hívők is a városok felé, mert vidéken nem lehetett megélni és eltartani a családot. A gyárak meg felszívták a vidéki lakosság jelentős hányadát. A pesti vagy a városi gyülekezetek fogadták be a vidékről felköltözőket. Igazságtalan dolog tehát életképtelenséggel megvádolni ezeket a gyülekezeteket.

A gyülekezetek léte és természetesen a benne élő hívők támogatása viszont nem gazdasági jellegű vállalkozás, amely bizonyos létszám esetén kifizetődő, bizonyos létszám alatt viszont már nem. Ha ez így volna, manapság tanulnunk kellene a népegyházak lelkészeitől, akik különösen a Dunántúlon két-három hívőért is több tíz kilométert autóznak, mert azon a településen már csupán annyi evangélikus vagy református van. És ha már istentiszteletre nem képesek összejönni, elmennek és meglátogatják a betegágyban fekvőket is.

7. A szakadás bizony trauma

Az elmúlt esztendőben több olyan gyülekezetben megfordultam, ahol a szakadás sebei még nagyon frissek voltak. Volt olyan gyülekezet, ahol a nyolcvanas évek nagy építési lázában megadta Isten, hogy együtt dolgozzak a testvérekkel. Együtt kevertem a betont meg a maltert azokkal az atyafiakkal, akik most nyakamba borulva sírtak. „Emlékszel, amikor a téglákat a helyükre raktuk, néhány sor után elcsendesedtünk, és Istentől azt kértük, hogy áldja meg azt a valakit, akiről csak annyit tudunk, hogy majd emellé a fal mellé fog leülni, hogy szomjas lelkét Isten igéjével üdítse fel, vagy ha bűnei hozzák, szabadítsa meg azokból. Imádkozva építettünk, és építettük az imaházat a fia-

inknak is. A fiaink pedig már nincsenek…" – Szívszorító volt hallgatni.

Az istentiszteleti kultúra radikális változása történik napjainkban. Új formák, új istentiszteleti eszközök és új felfogás figyelhető meg világszerte

De hallottam ennek az ellenkezőjét is szakadás után. „Most aztán már minden csodálatos! Minden könnyű, minden szuper!" – és áradt belőle az, hogy ezt már régen meg kellett volna lépniük, ki kellett volna szakadniuk. Pedig ismertem az illetőt. Korábbi éveiben tényleg Isten csodáit élte át. Először tért meg a családjából, és igazán megtért. A férjét úgy markolta ki a lefelé húzó baráti köréből. Gyerekei, bátyja és annak családja is az ő határozott hitére tértek meg. Most pedig ezt majdnem a semminek látja. Pörög-pörög, és csak azért imádkozom, hogy amikor majd kijózanodik, egyáltalán megmaradjon a hitben.

8. Vajon mi lehetne az aktuális ige ma?

Melyik igének kellene kifényesedni ma? Olvassuk csak gondosan és hittel az Úr Jézus főpapi imáját: *„Azt akarom, Atyám, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák az én dicsőségemet, amelyet nekem adtál, mert szerettél engem már a világ kezdete előtt. Hogy mindnyájan egyek legyenek, úgy, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem."* (Jn 17,20–24)

Nem képzelhetjük azt, hogy Isten csak a baptistákat szereti, vagy csak a karizmatikusokat, vagy csak a római katolikusokat. Ha Isten új életet ad, ha bűnbocsánatát kiterjeszti bárkire, aki őszinte szívvel közeledik hozzá, és megtalálja a helyét és szolgálatát egy bibliás vagy bibliássá lett közösségben, mi nem vonhatjuk meg a kegyelmét senkitől. Sőt örömöt okoz, ha látjuk, hogy megtérnek, hitükben megújulnak reformátusok, evangélikusok, római katolikusok vagy bárki más. Testvérnek tekintjük őket, mint ahogy testvérnek tekintettük korábban is főleg az evangéliumi közösségeket: metodistákat, adventistákat, pünkösdieket, szabadkeresztyéneket stb. Ha velük tudunk önzetlen szeretetben, jó kapcsolatban lenni, miért ne tudnánk mi, az egy közösséghez tartozók, akiknek a múltunk egy, családi kötelékek kötnek össze?

9. Az egység fontos!

Vajon a szakadás erősíti a közösséget, vagy gyengíti? Nem véletlen, hogy az egyház ellenségei bomlasztani akartak, mert tudták, hogy ha a gyülekezetek és a közösség egésze egységben él, akkor erősek. De ha megbomlik ez az egység, meggyengülnek, és külön-külön már fel lehet őket morzsolni.

Tomka Ferenc kesereg, hogy az egyház zaklatásának idején a legnagyobb baj az egység hiánya volt. A főpapokat ugyanúgy, mint az alsó papságot és a híveket, sikerült egymás ellen kijátszani, őket szembefordítani. Mindenki gyanakodott mindenkire. Az igaz, hogy idehaza nem volt olyan kvalitású vezetője az egyháznak, mint *Márton Áron* római katolikus püspök Erdélyben. A papságnak, meg az üldözött és megszégyenített híveknek nem volt igazodási pontjuk, mint odaát. Tomka Ferenc bánkódik, hogy idehaza nem volt egy hasonló személyiség, aki tartotta volna a lelket az elszigetelt, elbizonytalanított, megfélemlített plébánosokban és kispapokban. És csekély kivételtől eltekintve nem találták meg a hívek egymás kezét, hogy erősítsék egymást.

Ha ma üldözés támadna, a felaprózódó, legalábbis két különböző értékrend között vergődő baptistákkal könnyebb lenne elbánni. Sőt szemükbe vágni, hogy lám egymással sem tudnak kijönni. Pedig tapasztalatom szerint az egyszerű baptista hívők ugyanúgy gondolkodnak, ugyanazt hiszik, ugyanúgy és főleg ugyanahhoz az Istenhez imádkoznak. Zenei ízlés, szószéki hangvétel, generációs problémák, kegyességi hangsúlyok, amik megosztják a népünket, a legtöbb probléma mindig is megvolt. A generációk közötti különbség nem új találmány. Kezelni tudták ezeket, de talán akkoriban még olyanok nem voltak, akik a generációkat a háttérből egymás ellen hangolják.

Az új generációk istentiszteleti gyakorlatában az ének-zenei elemek elsődlegessége nyilvánvaló. A generációs és kulturális feszültségek egyik fő motívuma, mely sok gyülekezetben lett a megosztottság forrásává

Jegyzetek

1 Tomka Ferenc, *Halálra szántak, mégis élünk*. (Budapest, Szent István Társulat, 2005) 412. o.

2 U. o., 464. o.

(Folytatjuk)